

Ј. П. “СРБИЈАШУМЕ”, БЕОГРАД

Š.G. “Топлица” - Куршумлија

Š.U. Prokuplje

ПОСЕБНА ОСНОВА ГАЗДОВАЊА ШУМАМА

ЗА

Г.Ј. “Видојевица”

(2018 - 2027)

Одсек за израду планова газдовања шумама

Куршумлија, 2017.

0. УВОД

И Уводне информације и напомене

Према Закону о шумама Сл. гласник РС бр. 30/2010, 93/2012 и 89/2015 газдинска јединица "Видојевица" је у саставу Југоисточне шумске области Топличког ШП. Назив газдинске јединице је добила према истоименој планини на којој се налази ова газдинска јединица. Према закону о шумама члан 18 површина газдинске јединице не сме да прелази површину под шумом већу од 5000 ха, из тог разлога стара ГЈ "Видојевица" је подељена на две газдинске јединице од које је прва задржала стари назив ГЈ "Видојевица" а друга газдинска јединица се зове „Ргајске планине“.

Овом газдинском јединицом газдује Шумска управа Прокупље, која је саставни део Шумског газдинства "Топлица" - Куршумлија, а које је у саставу ЈП "Србијашуме".

За ову газдинску јединицу ово је по реду шесто уређивање.

Прво уређивање ових шума извршено је 1970 године са роком важења од 10 година. Друго уређивање извршено је 1981 године, а треће 1991 године, са роком важења од 01.01.1992 до 31.12.2001 године, чији је рок важења продужен за шест година и то на основу решења Министарства пољопривреде и шумарства, број 322-02-00456-5/98-06 од 30.12.1988 године, промењен је рок важности основе и иста важи од 01.01.1992. до 31.12.2007. Прикупљање теренских података за измене и допуне ПОГШ-а за г.ј. „Видојевица“ извршено је у јесне 2000 године. Пето уређивање извршено је 2007 године са роком важења од 01.01.2008. до 31.12.2017 године.

Инвентура шума (прикупљање теренских података) за шесто уређивање извршено је у лето 2016 године.

Газдинска јединица "Видојевица" налази се у јужном делу Републике Србије и захвата истоимену планину, обухваћену територијом општине Прокупље.

Ову газдинску јединицу чини комплекс бивших државних шума као и бивше комуналне шуме.

Основа за газдинску јединицу "Видојевица" је рађена према одредбама Закона о шумама и Правилника о садржини и начину израде општих и посебних основа газдовања шумама у државној својини.

Инвентура шума (прикупљање теренских података) за израду Основе за газдинску јединицу "Видојевица" извршено је по јединственој методологији за све државне шуме којима газдује Ј.П. "Србијашуме" - Београд користећи кодни приручник за информациони систем о шумама Србије.

Основа за газдинску јединицу "Видојевица" урадио је одсек за израду основа и планова газдовања Шумског газдинства „Топлица“ из Куршумлије. Издавање састојина, контролу премера, обраду теренских података, израду планова газдовања шумама као и текстуални део урадила је стручна екипа у саставу: мастер.инж.шум Срђан Тодоровић, дипл.инж.шум. Александар Н. Илић и дипл.инж. шум. Вељковић Иван. Група инжењера шумарских техничара је извршила премер газдинске јединице.

Основа се састоји из следећих делова:

Текстуални део

Табеларни део

Карте

ОДРЕДБЕ ЗАКОНА О ШУМАМА ("Службени гласник РС", бр. 30/2010, 93/2012 и 89/2015)

Шума је простор обрастао шумским дрвећем, минималне површине 5 ари, са минималном покривеношћу земљишта крунама дрвећа. Под шумом се такође сматрају и младе природне и вештачке састојине, као и људским деловањем или из природних разлога привремено необрасле површине на којима ће се природно или вештачки поново успостави шума.

Под шумом, у смислу овог закона, подразумева се површина земљишта већа од 5 ари обрасла шумским дрвећем. Под шумом се подразумевају и шумски расадници у комплексу шума и семенске плантаже, као и заштитни појасеви дрвећа површине веће од 5 ари (члан 5.)

Шумско земљиште јесте земљиште на коме се гаји шума, земљиште на коме је због његових природних особина рационалније гајити шуме, као и земљиште на коме се начазе објекти намењени газдовању шумама, дивљачи и остваривању пштекорисних функција шума и које не може да се користи у друге сврхе, осим у случајевима и под условима утврђеним овим законом.

Члан 17

Ради обезбеђивања услова за уравнотежени и одрживи развој шума, рационалног спровођења мера газдовања шумама и другим потенцијалима шума на одређеној територији, установљавају се шумске области. Шумска област јесте планска, географска и природна целина која обухвата шуме и шумска земљишта шумских подручја и националних паркова.

Шумске области су:

1. Југоисточна шумска област, која обухвата шуме и шумска земљишта Јужноморавског, Јабланичког, Нишавског, Моравског и Топличког шумског подручја;
2. Источна шумска област, која обухвата шуме и шумска земљишта Тимочког, Севернокучајског и Јужнокучајског шумског подручја, Националног парка "Ђердап" и Наставне базе "Мајданпечка домена" Универзитета у Београду - Шумарски факултет;
3. Југозападна шумска област, која обухвата шуме и шумска земљишта Расинског, Доњеибарског и Горњеибарског шумског подручја, Националног парка "Копоник", Наставне базе "Гоч" Универзитета у Београду - Шумарски факултет и заштитне шуме Врњачке бање;
4. Западна шумска област, која обухвата шуме и шумска земљишта Голијског, Тарско-златиборског и Лимског шумског подручја и Националног парка "Тара";
5. Централна шумска област, која обухвата шуме и шумска земљишта Шумадијског, Посавско-подунавског и Подрињско-колубарског шумског подручја;
6. Северна шумска област, која обухвата шуме и шумска земљишта Сремског, Банатског, Севернобачког и Јужнобачког шумског подручја и Националног парка "Фрушка гора";
7. Јужна шумска област, која обухвата шуме и шумска земљишта Поморавског, Неродимско-лепеначког, Шарско-подримског, Проклетијско-бистричког, Косовског, Ибарског шумског подручја и Националног парка "Шар планина".

Шуме и шумска земљишта која су обухваћена шумским подручјима и националним парковима одређена су у Попису шума и шумских земљишта шумских подручја, који је одштампан уз овај закон и чини његов саставни део.

Члан 18

Планом развоја шумске области, у складу с потребама организације газдовања шумама и критеријумима поделе шумског простора, установљавају се газдинске јединице као основне јединице планирања.

Газдинска јединица по правилу чини територијалну целину шума и шумског земљишта, осим шума сопственика - физичког лица, а обухвата читав шумски комплекс или само његов део.

Газдинска јединица обухвата шуме и шумско земљиште истог својинског облика, површине под шумом до 5000 хектара.

Члан 20.

Планови газдовања шумама су:

- 1) план развоја шумског подручја
- 2) основа газдовања шумама;
- 3) програм газдовања шумама;

Члан 21.

План развоја шумске области (у даљем тексту: план развоја) је плански документ којим се утврђују правци развоја шума и шумарства са планом за његово спровођење за шумску област.

План развоја нарочито садржи: законски, стратешки и плански оквир; приказ и анализу стања шума и досадашњег газдовања; функције шума и циљеве газдовања шумама; програм мера и активности и смернице за реализацију планираних радова; пројекцију очекиваних ефеката; индикаторе за праћење реализације плана развоја; прилоге и друго. План развоја доноси влада а финансира се из Буџетског фонда.

Члан 22.

Основа газдовања шумама (у даљем тексту: основа) јесте оперативни плански документ газдовања шумама који се доноси за газдинску јединицу. Основа нарочито садржи: стање шума; разраду општих смерница из плана развоја; евиденцију и анализу спроведених мера газдовања; планове газдовања по врсти и обиму послова, времену, месту и начину њиховог спровођења; вредности шума. Основа се израђује на основу утврђеног стања шума на терену (састојинске инвентуре). Основа се доноси за период од 10 година. Ако се измене и допуне основе раде због поступања по захтеву или акту другог органа, трошкове измене и допуне сноси тај орган.

Члан 23.

Програм газдовања шумама (у даљем тексту: програм) јесте плански документ газдовања шумама који се доноси за шуме већег броја сопственика шума - физичких лица.

На садржину програма сходно се примењују одредбе из члана 22. став 2. овог закона. Програм се доноси за територију једне или више општина за период од десет година. Програм се израђује на основу утврђеног стања шума на терену.

Члан 24.

План развоја, основе и програми морају бити међусобно усаглашени. Планови газдовања шумама морају нарочито бити усаглашени у погледу периода важења (уређајног раздобља).

Члан 25.

Основу доноси сопственик шума, односно корисник шума.

На основу из става 1. овог члана сагласност даје Министарство, а на територији аутономне покрајине надлежни орган аутономне покрајине.

Програм доноси Министарство, а на територији аутономне покрајине надлежни орган аутономне покрајине уз сагласност Министарства.

Основе и програми за шуме које обухватају заштићена подручја националног нивоа доносе се и уз претходно мишљење министарства надлежног за послове заштите природе.

Ако се у току спровођења основа, односно програма, измене околности или утврде битни недостаци на којима су засновани, извршиће се њихова измена и допуна у року од годину дана од дана утврђивања измењених околности, односно битних недостатака, на начин и по поступку утврђеном за њихово доношење.

Министар решењем налаже израду измена и допуна основа из става 5. овог члана. Израда плана развоја, основе и програма

Члан 27.

Нова основа, односно програм почиње да важи пошто истекне рок важења претходне основе, односно програма.

Нова основа, односно програм доноси се најкасније шест месеци после истека рока важења претходне основе, односно програма.

У периоду од истека рока важења основе, односно програма, до добијања сагласности на нову основу, односно програм, забрањена је сеча шума, осим санитарне сече и сече предвиђене санационим планом.

У периоду од истека рока важења основе, односно програма, до добијања сагласности на нову основу, односно програм, корисник, односно сопственик шума дужан је да спроводи мере заштите шума.

Члан 28.

У поступку доношења програма развоја, планова, основа и програма јавност се обавештава јавним оглашавањем на веб-сајту Министарства, и то у трајању од најмање 30 дана од дана јавног оглашавања.

Члан 29.

Сопственик, односно корисник шума дужан је да планове газдовања шумама спроводи у роковима и на начин утврђен тим актима. Спровођење основа и програма обезбеђује се:

- 1) годишњим планом газдовања шумама;
- 2) извођачким пројектом газдовања шумама.

Члан 30.

Годишњи план газдовања шумама (у даљем тексту: Годишњи план) за шуме којима се газдује у складу са основом доноси корисник, односно сопственик шума, а за шуме сопственика којима се газдује у складу са програмом доноси правно лице из члана 70. став 1. овог закона најкасније до 30. новембра текуће за наредну годину.

Годишњи план садржи нарочито: обим, место и динамику радова на заштити, гајењу, коришћењу и унапређивању шума, производњи шумског репродуктивног материјала, изградњи техничке инфраструктуре.

Саставни део годишњег плана су извођачки пројекти, осим за шуме за које се доноси програм.

Годишњи план мора бити усклађен са основама, односно програмима и санационим плановима.

Годишњи план може да се измени због природних непогода и ако су настале друге околности које није било могуће предвидети, и то по истом поступку по коме је донет.

Члан 31.

Извођачки пројекат газдовања шумама (у даљем тексту: извођачки пројекат) израђује се за шуме за које се доносе основе.

Извођачки пројекат садржи нарочито: детаљну разраду планова гајења, заштите, коришћења и унапређивања шума садржаних у основама; технолошки поступак, услове, начин и рок извршења свих радова.

Извођачки пројекат мора бити усклађен са основом и израђује се на основу утврђеног стања шума на терену и извршеног обележавања и одабирања стабала за сечу, најдуже за период од једне године.

Изузетно од одредбе става 3. овог члана, у случају када планирани радови нису извршени у периоду од једне календарске године, извођачки пројекат може да важи најдуже две календарске године.

Извођачки пројекат израђује се за одсек или одељење, а изузетно за више одсека или одељења (слив).

Извођачки пројекат доноси корисник, односно сопственик шума, најкасније до 31. октобра текуће године за наредну годину, осим извођачког пројекта који се израђује на основу санационог плана и извођачког пројекта за реализацију случајног приноса.

Члан 34.

Извршени радови на газдовању шумама морају се евидентирати на начин прописан овим законом.

Евиденција о извршеним радовима из става 1. овог члана је саставни део основа, програма и пројекта из чл. 31. и 32. овог закона.

Сопственик шума који шумама газдује у складу са основом, односно корисник шума дужан је да евидентира извршене радове најкасније до 28. фебруара текуће године за претходну годину.

Члан 35.

Сопственик, односно корисник шума дужан је да води књигу шумске хронике која је саставни део основе, односно програма.

Шумска хроника нарочито садржи податке о фенолошким, биотичким и абиотичким појавама у шуми.

Члан 37.

Планови газдовања шумама чувају се трајно, у складу с прописом којим се уређује архивска грађа.

ПРАВИЛНИК О САДРЖИНИ ОСНОВА И ПРОГРАМА ГАЗДОВАЊА ШУМАМА, ГОДИШЊЕГ ИЗВОЂАЧКОГ ПЛАНА И ПРИВРЕМЕНОГ ГОДИШЊЕГ ПЛАНА ГАЗДОВАЊА ПРИВАТНИМ ШУМАМА („Сл.гласник РС“ бр.122/2003.)

Законска је обавеза корисника шума да донесе Планска документа у шумарству. Начин израде и садржај основа као и годишњих изводјачких планова је прописан правилником о садржини основа и програма газдовања шумама (Сл.гл.РС.бр.122/03) које је донело Министарство надлежно за шумарство (важи од 12.12.2003године). План развоја шумског подручја доноси влада Републике Србије за период од 10 година. План развоја садржи приказ и анализу стања шума, опште смернице развоја и унапредјење шума у Републици. Планом се одредјују основне смернице и циљеви газдовања шумама, мере за заштиту, унапредјење шума, очување и јачање општекорисних функција шума.

Основа газдовања шумама је плански документ који се доноси за једну газдинску јединицу за период од 10 година.

Основа се израђује на основу утврђеног стања шума на терену и садржи :

- текстуални део (чл.31 правилника)
- табеларни део (чл.49 правилника)
- карте (чл.50 правилника.)

Текстуални део
је урађен по поглављима наведеним у садржају основе,

Табеларни део (табеле се групишу у два дела)

први део - стање састојина :

- исказ површина - образац бр. 1
- опис станишта и састојина - образац бр. 2
- табела о размеру дебљинских разреда - образац бр. 3
- табела о размеру добних разреда - образац бр. 4

други део - планови и евиденција газдовања :

- план гајења - образац бр. 5
- план проредних сеча шума - образац бр. 6
- план сече обнављања за једнодобне шуме - образац бр. 7
- план сеча разнодобних шума – образац бр. 8

К а р т е

Стање шума ГЈ се приказује на основној, прегледној и привредној карти:

основне карте :

- основна карта без изохипси 1 : 10000
- основна карта са вертикалном преставом терена 1 : 10000

прегледне карте :

- карта намене површина 1 : 25000
- састојинска карта 1 : 25000
- карта газдинских класа 1 : 25000
- карта таксације 1 : 10000
- привредна карта 1 : 10000

ОСТАЛИ ЗАКОНСКИ АКТИ

Основа је урађена у складу са одредбама:

- Закон о шумама ("Сл. гласник РС", бр. 30/2010, 93/2012 и 89/2015),
- Закон о заштити животне средине (Сл.гл.РС.бр. 66/91, 83/92, 53/93, 67/93, 48/94, 44/95 и 53/95, 135/04),
- Закон о планирању и изградњи (Сл.гл.РС.бр. 44/95, 23/96, 16/97, 46/98 и 47/03),
- Закон о репродуктивном материјалу шумског дрвећа (Сл.гл.РС.бр. 135/04, 8/05),
- Закон о изменама и допунама Закона о репродуктивном материјалу шумског дрвећа (Сл.гл.РС.бр. 41/09),
- Закон о заштити од пожара (Сл.гл.РС.бр. 37/88, 53/93, 67/93, 48/94 и 111/09),
- Закон о дивљачи и ловству (Сл.гл.РС.бр. 18 од 23.03.2010),
- Закон о водама (Сл.гл.РС.бр. 46/91, 53/93, 48/94, 54/96 и 30/10),
- Закон о искоришћавању и заштити изворишта водоснабдевања (Сл.гл.РС.бр. 27/77, 24/85, 29/88, 49/89 и 46/91),
- Закон о рибарству (Сл.гл.РС.бр. 35/94, 38/94),
- Закон о просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. године (Сл.гл.РС.бр. 88/10),
- Закон о заштити природе (Сл.гл.РС.бр. 36/09),
- Закон о изменама и допунама Закона о заштити природе (Сл.гл.РС.бр. 88/10),
- Закон о изменама и допунама Закона о заштити природе (Сл.гл.РС.бр. 133/10),
- Закон о изменама и допунама Закона о заштити животне средине (Сл.гл.РС.бр. 36/09),
- Закон о државном премеру и катастру (Сл.гл.РС.бр. 72/09),
- Закон о изменама и допунама Закона о државном премеру и катастру (Сл.гл.РС.бр. 18/10),
- Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину (Сл.гл.РС.бр. 135/04),
- Закон о изменама и допунама Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину (Сл.гл.РС.бр. 88/10),
- Закон о процени утицаја на животну средину (Сл.гл.РС.бр. 135/04),
- Закон о одбрани (Сл.гл.РС.бр. 116/07),
- Закон о изменама и допунама Закона о одбрани (Сл.гл.РС.бр. 88/09),
- Закон о пољопривредном земљишту (Сл.гл.РС.бр. 23/06),

Закон о изменама и допунама Закона о пољопривредном земљишту (Сл.гл.РС.бр. 41/09),
Закон о стандардизацији (Сл.гл.РС.бр. 36/09),
Водопривредна основа Републике Србије (Сл.гл.РС.бр. 11/2002),
Правилника о садржини основа и програма газдовања шумама, годишњег извођачког плана и привременог годишњег плана газдовања приватним шумама (Сл.гл.РС.бр. 122/03) - у даљем тексту -
Правилник,
Правилник о садржини захтева за издавање водних аката и садржини мишљења у поступку издавања водних услова (Сл.гл.РС.бр. 122/03),
Одлука о утврђивању граница водних подручја (Сл.гл.РС.бр. 13/10),
Одлука о утврђивању Пописа вода И реда (Сл.гл.РС.бр. 149/10),
Правилник о условима и критеријумима за доделу и коришћење средстава за заштиту и унапређење шума (Сл.гл.РС.бр. 122/03 и 26/10),
Правилник о шумском реду (Сл.гл.РС.бр. 20/08 и 38/11),
Правилник о изменама и допунама Правилника о шумском реду (Сл.гл.РС.бр. 17/09 и 8/10),
Правилник о критеријумима за издвајање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и заштићеним приоритетним типовима станишта и о мерама заштите за њихово очување (Сл.гл.РС.бр. 35/10),
Правилник о проглашењу и заштити строго заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива (Сл.гл.РС.бр. 46/10),
Програм испитивања вода у 2002. години (Сл.гл.РС.бр. 82/2002) са наведеним извориштима од посебног значаја (приоритетна и остала првог ранга),
Уредба о заштити природних реткости (Сл.гл.РС.бр. 50/93, 93/93),
Исправка Уредбе о заштити природних реткости (Сл.гл.РС.бр. 93/93 од 16.11.1993. год.),
Конвенција о међународном промету угрожених врста дивље фауне и флоре – ЦИТЕС конвенција (Сл.гл.СРЈ – Међународни уговори бр. 11/2001 од 09.11.2001. год.),
Указ о проглашењу Закона о потврђивању Конвенције о међународном промету угрожених врста дивље фауне и флоре (Сл.гл.СРЈ – Међународни уговори бр. 11/2001 од 09.11.2001. год.),
Уредба о стављању под контролу коришћења и промета дивље флоре и фауне (Сл.гл.РС.бр. 31/2005, 45/2005),
Уредба о изменама Уредбе о стављању под контролу коришћења и промета дивље флоре и фауне (Сл.гл.РС.бр. 22/2007),
Правилник о категоризацији заштићених природних добара (Сл.гл.РС.бр. 30/92),
Правилник о начину обележавања заштићених природних добара (Сл.гл.РС.бр. 30/92, 24/94),
Уредба о квалификацији вода (Сл.гл.РС.бр. 5/68),
Уредба о категоризацији водотока (Сл.гл.РС.бр. 5/68).

Основа за газдовање шумама за ГЈ “ Видојевица ” је урађена у складу са Општом основом за Топличко подручје која има период важења од 01.01.2006 – 31.12.2016. год., као и са Извештајем о стратешкој процени утицаја планираних радова у шумарству на животну средину који је Законом о заштити животне средине (Сл.гл.РС 135/2004, чл. 35) постао обавезни саставни део Опште основе.
Основа за газдовање шумама за ГЈ “ Видојевица ” има важност 01.01.2018 – 31.12.2027.године, а ступа на снагу даном доношења акта о давању сагласности од стране надлежног Министарства.

Просторне и поседовне прилике

1.1. Топографске прилике

1.1.1. Географски положај газдинске јединице

Комплекс планине на коме се простире Газдинска јединица “Видојевица” припада према Цвијићу, родопском планинском систему, тзв. "средишњој зони громадних планина и котлина".

Толичко шумскопривредно подручје лежи у југозападном делу Србије. У његовом источном делу лоцирана је Газдинска јединица „Видојевица“.

Газдинска јединица “Видојевица” улази у састав Топличког шумског подручја.

Према административној подели, газдинска јединица “Видојевица” се простире на територији општине Прокупље, а у атарима катастарских општина које су наведене у поису катастарских парцела.

Газдинска јединица “Видојевица” на топографским картама (Р = 1:50.000) се налази на секцијама Прокупље 3 и Прокупље 4.

1.1.2. Границе

Газдинска јединица “Видојевица” се пружа на крајним јужним обронцима планине Копаоник .

Ова газдинска јединица састављена је од државних шума планине Видојевице планине којима су присаједињене суседне бивше комуналне шуме ,па је створена једна привредна целинабиолошки уједначена.

Газдинска јединица се састоји из три велике компактне целине чије су границе према приватном поседу јако изломљене и великог броја изолованих делова који су у саставу ове газдинске јединице. Газдинска јединица се протеже јужно и југозападно од Прокупља ,обухватајући простор између реке Топлице на северу , пута Прокупље – Житни поток на истоку , села Арбанашке на југу и Ргајске планине на западу.

Административно ова газдинска јединица припада општини Прокупље.

Ова газдинска јединица се налази између газдинских јединица Пасјаче са истока (граница иде асфалтним путем Прокупље – Житни поток),Рдан-Арбанашке на југу , док се на западу граничи са ГЈ“Ргајске планине“. Граница је врло разуђена због великог броја села и насеља унутар газдинске јединице и полуенкалвираног приватног поседа. Читава газдинска јединица лежи на десној обали реке Топлице док само пет одељења 70,71,72,73 75 су на левој обали реке Топлице.

Унутар газдинске јединице се налазе и приватне енклаве .

Спољашње границе на терену углавном су обележене док су унутрашње границе обележене и материјализоване на терену .Обележавање унутрашњих граница урадила је стручна екипа из Ш.Г.“Топлица“.

1.1.3. Површина

Стање површина према врсти земљишта (начину његовог основног коришћења), по површинама и укупно за газдинску јединицу “Видојевица” приказано је у наредним табелама.

Стање површина за газдинску јединицу “Видојевица”:

Категорија шума	Површина	
	ха	%
1. Високе природне шуме	290.31	10.1
Културе (до 20 година)	0.7	0.0
Вештачки подигнуте састојине (преко 20 г.)	59.63	2.1
2. Укупно вештачки подигнуте састојине	60.33	2.1
3. Изданачке шуме	1948.47	68.0
4. Шикаре и шибљаци	224.82	7.8
Укупно обрасло:	2523.9	88.1
5. Шумско земљиште	198	6.9
6. неплодно земљиште	18.37	0.6
7. За остале сврхе	124.46	4.3
Укупно необрасло:	340.83	11.9
Заузеће	3.92	0.1
Укупно за газдинску јединицу	2864.8	100.0
8. Туђе земљиште	151.85	
Укупно ГЈ	3016.6	

Ако посматрамо приказану табелу можемо закључити да од укупне газдинске јединице “Видојевица” 88,1% заузимају обрасле површине, а 11,9 % необрасле површине. Категорија туђег земљишта (приватне енклаве) у оквиру државног поседа заузима површину од 151.85 ха.

У укупној површини високе природне састојине заузимају 10.1%, изданачке шуме 68.0 %, док на шикаре и шибљаке одлази 7.8%. Што се необраслих површина тиче, у укупној површини необрасло земљиште заузима 11.9 %. Однос обраслих и необраслих површина је 88,1 : 11,9 што се може оценити као релативно неповољан однос, па у наредним уређајним периодима треба настојати планским документом тај однос довести у оптимум за ову газдинску јединицу. Може се закључити да је шумовитост ове газдинске јединице добра.

1.2. Имовинско правно стање

1.2.1. Државни посед

Газдинска јединица “Видојевица”, формирана је од бивших државних шуме, и комуналних шума.

За бившу државну шуму постоји гранични протокол који је састављен 17. октобра 1925 године у Куршумлији, а бивше комуналне шуме су преузете на основу Закона о проглашењу општенородном имовином сеоских утрина, пашњака и шума.

Површина газдинске јединице састављена је од свих катастарских парцела (честица) које су државно власништво и корисник је ЈП"Србијашуме" - Београд, а налази се у напред наведеним границама газдинске јединице (поглавље 1.1.2).

Укупна површина државног поседа чији је корисник ЈП"Србијашуме"- Београд износи 2864.8 ха. Самовласна заузећа нису регистрована. Преглед државног поседа за ГЈ „Видојевица“ по катастарским општинама је дат у следећој табели:

1.2.1 Списак катастарских парцеле (државни посед)

Кат. Општина		Бабин Поток	
Бр. Поседовног листа		1297	
бр парцеле	под број	Култура назив	површина (м2)
63	0	ШУМА 7. КЛАСЕ	15946
1055	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	153
1098	0	ШУМА 7. КЛАСЕ	57
1112	1	ШУМА 7. КЛАСЕ	98
1112	3	ШУМА 7. КЛАСЕ	228
1121	11	ШУМА 7. КЛАСЕ	4180
1121	1	ШУМА 7. КЛАСЕ	1539
1121	28	ШУМА 7. КЛАСЕ	696
1214	71	ШУМА 4. КЛАСЕ	957
1215	113	ШУМА 5. КЛАСЕ	347927
1216	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	51110
1604	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	53983
1606	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	16668
1690	2	ШУМА 7. КЛАСЕ	558
1739	1	ШУМА 7. КЛАСЕ	2025
Укупно			496125

Кат. Општина		Балчак	
Бр. Поседовног листа		58	
бр парцеле	под број	Култура назив	површина (м2)
526	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	874
527	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	1285
528	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	573
542	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	22604
545	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	24097
548	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	1425
549	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	2767
564	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	4952
568	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	10240
570	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	1698
572	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	2326
Укупно			72841

Кат. Општина		Балчак			
Бр. Поседовног листа		139			
бр парцеле	под број	Култура назив	Укупна површина (м2)	обим удела	површина дела парцеле (м2)
674	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	2834	2998/12998	654

674	0	ЊИВА 6. КЛАСЕ	10000	2998/12998	2307
Укупно			12834		2960

Кат. Општина		Бела Вода	
Бр. Поседовног листа		33	
бр парцеле	под број	Култура назив	површина (м2)
92	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	137
484	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	6359
506	1	ШУМА 5. КЛАСЕ	3044
508	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	3022
536	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	48929
538	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	1401
540	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	16557
542	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	114008
543	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	292421
544	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	95916
545	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	216595
Укупно			798389

Кат. Општина		Бела Вода			
Бр. Поседовног листа		59			
бр парцеле	под број	Култура назив	површина (м2)	обим удела	површина дела парцеле (м2)
383	1	ШУМА 5. КЛАСЕ	132933	18/42	56971
Укупно			132933		56971

Кат. Општина		Бела Вода	
Бр. Поседовног листа		269-месна заједница	
бр парцеле	под број	Култура назив	површина (м2)
292	0	ГРОБЉЕ	2621
Укупно			2621

Кат. Општина		Бели Камен	
Бр. Поседовног листа		21	
бр парцеле	под број	Култура назив	површина (м2)
21	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	21125
62	1	ШУМА 3. КЛАСЕ	19213

64	11	ШУМА 3. КЛАСЕ	5540
180	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	3749
262	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	9837
269	0	ПАШЊАК 3. КЛАСЕ	8788
270	0	ПАШЊАК 3. КЛАСЕ	8883
271	0	ПАШЊАК 3. КЛАСЕ	10213
272	0	ЛИВАДА 5. КЛАСЕ	6665
273	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	310885
274	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	55520
290	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	2428
291	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	9881
296	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	10488
302	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	3718
326	3	ЊИВА 7. КЛАСЕ	13755
326	4	ЊИВА 7. КЛАСЕ	1860
326	5	ЛИВАДА 6. КЛАСЕ	8653
326	1	ШУМА 4. КЛАСЕ	402546
326	7	ЊИВА 7. КЛАСЕ	5967
326	2	ВОЋЊАК 5. КЛАСЕ	1657
326	6	ЗЕМЉИШТЕ ПОД ЗГРАДОМ И ДРУГИМ ОБЈЕКТОМ	32
326	6	ШУМА 4. КЛАСЕ	26568
327	0	ЊИВА 8. КЛАСЕ	4095
329	0	ПАШЊАК 3. КЛАСЕ	8627
Укупно			960693

Кат. Општина		Бели Камен			
Бр. Поседовног листа		165			
бр парцеле	под број	Култура назив	површина (м2)	обим удела	површина дела парцеле (м2)
277	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	90642	84402/90752	84300
Укупно			90642		84300

Кат. Општина		Водице	
Бр. Поседовног листа		38	
бр парцеле	под број	Култура назив	површина (м2)
56	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	40511
59	1	ШУМА 6. КЛАСЕ	128510
97	21	ШУМА 5. КЛАСЕ	524
129	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	870
218	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	18227
225	16	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	131
225	5	ЊИВА 6. КЛАСЕ	429
225	13	ЊИВА 6. КЛАСЕ	253
225	8	ЊИВА 6. КЛАСЕ	797
225	7	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	133
225	6	ЊИВА 6. КЛАСЕ	116
275	2	ШУМА 6. КЛАСЕ	1431
278	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	930
284	2	ЊИВА 5. КЛАСЕ	825
284	4	ШУМА 6. КЛАСЕ	211811
285	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	3340
286	0	ОСТАЛО ПРИРОДНО НЕПЛОДНО ЗЕМЉИШТЕ	6257
287	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	1981
288	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	4385
408	1	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	10195
412	1	ШУМА 5. КЛАСЕ	5832
447	1	ШУМА 6. КЛАСЕ	10615
476	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	62714
476	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	12323
637	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	569
675	1	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	7320
676	0	ПАШЊАК 6. КЛАСЕ	292

Кат. Општина		Бели Камен			
Бр. Поседовног листа		157			
бр парцеле	под број	Култура назив	површина (м2)	обим удела	површина дела парцеле (м2)
73	0	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	2000	4265/6265	1362
Укупно			2000		1362

Кат. Општина	Водице
Бр. Поседовног листа	38

бр парцеле	под број	Култура назив	површина (м2)
678	1	ШУМА 5. КЛАСЕ	31492
724	1	ПАШЊАК 6. КЛАСЕ	14760
725	0	ПАШЊАК 6. КЛАСЕ	10856
741	0	ПАШЊАК 6. КЛАСЕ	1620
775	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	2874
848	2	ЊИВА 6. КЛАСЕ	161
848	1	ШУМА 5. КЛАСЕ	101944
858	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	3020
866	1	ШУМА 6. КЛАСЕ	121842
866	2	ВОЋЊАК 5. КЛАСЕ	1234
867	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	124803
868	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	174780
870	0	ШУМА 7. КЛАСЕ	1716904
871	0	ПАШЊАК 6. КЛАСЕ	4597
878	0	ПАШЊАК 6. КЛАСЕ	2262
879	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	300
879	0	ЛИВАДА 5. КЛАСЕ	50717
880	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	1503
881	0	ПАШЊАК 6. КЛАСЕ	1655
883	1	ШУМА 6. КЛАСЕ	348896
883	2	ЊИВА 6. КЛАСЕ	659
884	2	ЊИВА 6. КЛАСЕ	461
884	1	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	242
885	0	ПАШЊАК 6. КЛАСЕ	4230
886	0	ШУМА 7. КЛАСЕ	10601
887	2	ЊИВА 6. КЛАСЕ	102
887	3	ЊИВА 6. КЛАСЕ	125
887	1	ШУМА 6. КЛАСЕ	153710
889	0	ПАШЊАК 6. КЛАСЕ	274
905	0	ЊИВА 6. КЛАСЕ	200
909	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	92097
910	0	ПАШЊАК 6. КЛАСЕ	11419
912	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	5440
913	2	ЊИВА 6. КЛАСЕ	262
913	2	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	114
913	1	ШУМА 6. КЛАСЕ	252838
927	4	ЊИВА 6. КЛАСЕ	215
927	4	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	58
927	1	ШУМА 6. КЛАСЕ	254780
930	1	ШУМА 6. КЛАСЕ	892
930	2	ШУМА 6. КЛАСЕ	142

Кат. Општина		Водице	
Бр. Поседовног листа		38	
бр парцеле	под број	Култура назив	површина (м2)
931	1	ШУМА 6. КЛАСЕ	5930
931	2	ЊИВА 6. КЛАСЕ	369
932	0	ЛИВАДА 5. КЛАСЕ	3160
933	0	ПАШЊАК 6. КЛАСЕ	2564
934	0	ПАШЊАК 6. КЛАСЕ	1442
935	0	ЛИВАДА 5. КЛАСЕ	10558
936	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	731907
938	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	42
947	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	139293
967	0	ПАШЊАК 6. КЛАСЕ	4502
969	0	ПАШЊАК 6. КЛАСЕ	34866
1024	19	ШУМА 5. КЛАСЕ	1692
1025	0	ОСТАЛО ПРИРОДНО НЕПЛОДНО ЗЕМЉИШТЕ	440
1025	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	8935
1061	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	142935
1080	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	2363
1083	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	5448
1117	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	8243
1122	2	ЊИВА 7. КЛАСЕ	416
1122	1	ПАШЊАК 6. КЛАСЕ	9837
1122	21	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	833
1151	0	ПАШЊАК 6. КЛАСЕ	15797
1271	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	465
1272	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	241
1273	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	232
1274	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	638
1275	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	17368
Укупно			1150516

Кат. Општина		Гласовик	
Бр. Поседовног листа		99	
бр парцеле	под број	Култура назив	површина (м2)
148	0	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	21020
149	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	56498
1335	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	6425
Укупно			83943

Кат. Општина		Горњи Статовац	
Бр. Поседовног листа		100	
бр парцеле	под број	Култура назив	површина (м2)
929	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	11368
934	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	1256
938	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	7105
939	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	41662
940	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	5514
941	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	73524
996	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	1862
998	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	36781
999	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	48714
1022	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	4967
1305	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	33531
1354	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	1111
1355	0	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	722
1357	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	39735
1358	0	МАЈДАН КАМЕНА	2319
1359	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	15169
1360	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	132801
1361	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	12224
1362	0	КРШ	1104
1363	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	10859
1364	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	28803
1365	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	4397
1366	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	23974
1396	0	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	3503
1397	0	ЛИВАДА 6. КЛАСЕ	4647
1403	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	14721
1404	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	35047
1405	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	259862
1503	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	2296
1504	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	44086
1505	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	5579
1506	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	6147
Укупно			915390

Кат. Општина		Губетин	
Бр. Поседовног листа		136	
бр парцеле	под број	Култура назив	површина (м2)
74	0	ПАШЊАК 7. КЛАСЕ	67886
104	0	ПАШЊАК 6. КЛАСЕ	20756
975	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	1729
1185	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	9640
1272	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	24160
1273	0	ПАШЊАК 6. КЛАСЕ	3618
1275	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	25989
1276	1	ШУМА 5. КЛАСЕ	467263
1276	3	ЊИВА 8. КЛАСЕ	7928
1276	2	ШУМА 5. КЛАСЕ	630
1277	0	ПАШЊАК 6. КЛАСЕ	2461
1278	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	21620
1279	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	1566
1286	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	12190
1289	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	8232
1290	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	32530
1396	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	1900
1400	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	3141
1402	0	ПАШЊАК 6. КЛАСЕ	529
1404	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	19314
Укупно			733082

Кат. Општина		Губетин			
Бр. Поседовног листа		204			
бр парцеле	под број	Култура назив	површина (м2)	обим удела	површина дела парцеле (м2)
1234	0	ЛИВАДА 6. КЛАСЕ	3763	1//2	1882
1235	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	31730	1//2	15865
Укупно			35493		17747

Кат. Општина		Губетин			
Бр. Поседовног листа		513			
бр парцеле	под број	Култура назив	површина (м2)	обим удела	површина дела парцеле (м2)
1401	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	1044160	460/470	1021944
Укупно			1044160		1021944

Кат. Општина		Добротић	
Бр. Поседовног листа		56	
бр парцеле	под број	Култура назив	површина (м2)
17	0	ПАШЊАК 3. КЛАСЕ	30200
18	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	2654
113	0	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	597
173	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	991
174	0	ЛИВАДА 4. КЛАСЕ	3503
244	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	2145
245	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	3030
292	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	248
294	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	427
315	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	4059
353	0	ЗЕМЉИШТЕ ПОД ЗГРАДОМ И ДРУГИМ ОБЈЕКТОМ	27
353	0	ЗЕМЉИШТЕ УЗ ЗГРАДУ И ДРУГИ ОБЈЕКАТ	428
375	0	ПАШЊАК 3. КЛАСЕ	4620
397	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	24145
399	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	887
410	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	474
412	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	81659
412	0	ПАШЊАК 2. КЛАСЕ	410
413	0	ЊИВА 6. КЛАСЕ	2544
414	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	11181
415	0	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	1342
416	0	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	37651
425	0	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	713
426	0	ЊИВА 4. КЛАСЕ	3335
428	0	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	8393
429	0	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	4901
430	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	251264
431	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	709
466	0	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	1099
602	0	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	1052
603	0	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	440
645	0	ВОЋЊАК 3. КЛАСЕ	381
663	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	2786
666	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	12538
687	0	ПАШЊАК 3. КЛАСЕ	3580
688	1	ВОЋЊАК 4. КЛАСЕ	1961

Кат. Општина		Добротић	
Бр. Поседовног листа		56	
бр парцеле	под број	Култура назив	површина (м2)
688	1	ЗЕМЉИШТЕ ПОД ЗГРАДОМ И ДРУГИМ ОБЈЕКТОМ	26
688	1	ЗЕМЉИШТЕ ПОД ЗГРАДОМ И ДРУГИМ ОБЈЕКТОМ	31
688	1	ЗЕМЉИШТЕ УЗ ЗГРАДУ И ДРУГИ ОБЈЕКАТ	500
688	1	ЗЕМЉИШТЕ ПОД ЗГРАДОМ И ДРУГИМ ОБЈЕКТОМ	54
688	2	ПАШЊАК 3. КЛАСЕ	12642
698	2	ШУМА 5. КЛАСЕ	11715
704	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	43799
708	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	3210
711	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	283294
712	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	482
715	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	132517
728	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	6509
729	0	ВОЋЊАК 4. КЛАСЕ	243
730	0	ВОЋЊАК 4. КЛАСЕ	300
733	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	60
734	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	355
735	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	9
737	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	39
739	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	170
741	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	405
742	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	135
743	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	79
745	1	ЊИВА 7. КЛАСЕ	1949
745	2	ОСТАЛО ПРИРОДНО НЕПЛОДНО ЗЕМЉИШТЕ	154
746	0	ГРОБЉЕ	123
757	26	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	4771
757	139	ШУМА 5. КЛАСЕ	4522
757	141	ОСТАЛО ПРИРОДНО НЕПЛОДНО ЗЕМЉИШТЕ	6272

757	174	ЛИВАДА 6. КЛАСЕ	2652
757	77	ШУМА 5. КЛАСЕ	2698
757	55	ШУМА 5. КЛАСЕ	27327
757	180	ШУМА 4. КЛАСЕ	7111

Кат. Општина		Добротић	
Бр. Поседовног листа		56	
бр парцеле	под број	Култура назив	површина (м2)
757	140	ШУМА 5. КЛАСЕ	341
757	172	ШУМА 5. КЛАСЕ	2688
757	60	ШУМА 5. КЛАСЕ	3212
757	136	ЊИВА 7. КЛАСЕ	4239
757	134	ШУМА 5. КЛАСЕ	3463
757	173	ШУМА 5. КЛАСЕ	16938
757	129	ШУМА 4. КЛАСЕ	141581
757	138	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	4797
757	23	ШУМА 5. КЛАСЕ	1080000
757	23	ШУМА 4. КЛАСЕ	930324
757	59	ШУМА 5. КЛАСЕ	1574
757	31	ЛИВАДА 7. КЛАСЕ	2966
757	181	ШУМА 4. КЛАСЕ	118690
805	0	ЊИВА 7. КЛАСЕ	8423
806	0	ЗЕМЉИШТЕ ПОД ЗГРАДОМ И ДРУГИМ ОБЈЕКТОМ	20
806	0	ЛИВАДА 6. КЛАСЕ	1967
807	0	ЊИВА 7. КЛАСЕ	10095
809	4	ЛИВАДА 4. КЛАСЕ	7569
809	1	ШУМА 4. КЛАСЕ	158686
888	0	ГРОБЉЕ	2446
918	0	ПАШЊАК 3. КЛАСЕ	439
Укупно			2500458

Кат. Општина		Доња Трнава	
Бр. Поседовног листа		336	
бр парцеле	под број	Култура назив	површина (м2)
4870	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	65427
4871	0	ЈАРУГА	431
4872	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	9508
4873	1	ШУМА 6. КЛАСЕ	370443
4886	3	ШУМА 6. КЛАСЕ	724
4893	2	ШУМА 6. КЛАСЕ	515
4907	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	555
4908	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	605
4909	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	590
4962	2	ШУМА 6. КЛАСЕ	906
4963	2	ШУМА 6. КЛАСЕ	814

Кат. Општина		Добротић			
Бр. Поседовног листа		211			
бр парцеле	под број	Култура назив	површина (м2)	обим удела	површина дела парцеле (м2)
544	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	2106	1//2	1053
Укупно		2106		1053	

Кат. Општина		Добротић			
Бр. Поседовног листа		255			
бр парцеле	под број	Култура назив	површина (м2)	обим удела	површина дела парцеле (м2)
716	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	24450	1//2	12225
Укупно		24450		12225	

Кат. Општина	Добротић
--------------	----------

4975	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	5935
Укупно		456453	

Кат. Општина		Доња Трнава	
Бр. Поседовног листа		1599	
бр парцеле	под број	Култура назив	површина (м2)
4979	5	ШУМА 3. КЛАСЕ	371
Укупно		371	

Кат. Општина		Житни Поток	
Бр. Поседовног листа		468	
бр парцеле	под број	Култура назив	површина (м2)
42	0	ПАШЊАК 3. КЛАСЕ	3888
134	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	3437
3262	0	ПАШЊАК 3. КЛАСЕ	1154
3335	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	1474
3452	1	ШУМА 3. КЛАСЕ	151030
Укупно		160983	

Кат. Општина		Житни Поток	
Бр. Поседовног листа		711	
бр парцеле	под број	Култура назив	површина (м2)
197	0	ПАШЊАК 3. КЛАСЕ	6600
198	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	1880
Укупно		8480	

Бр. Поседовног листа		288	
бр парцеле	под број	Култура назив	површина (м2)
669	0	ЛИВАДА 6. КЛАСЕ	4804
670	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	13107
757	137	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	4414
Укупно		22325	

Кат. Општина		Добротић			
Бр. Поседовног листа		298			
бр парцеле	под број	Култура назив	површина (м2)	обим удела	површина дела парцеле (м2)
157	4	ЗЕМЉИШТЕ ПОД ЗГРАДОМ И ДРУГИМ ОБЈЕКТОМ	69	35/70	35

Укупно	69		35
---------------	-----------	--	-----------

Кат. Општина		Доња Стржава	
Бр. Поседовног листа		872	
бр парцеле	под број	Култура назив	површина (м2)
29	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	23082
129	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	2577
132	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	19976
133	2	ШУМА 5. КЛАСЕ	2354
478	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	1249
479	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	2744
Укупно			51982

Кат. Општина		Јабучево	
Бр. Поседовног листа		53	
бр парцеле	под број	Култура назив	површина (м2)
62	1	ПАШЊАК 3. КЛАСЕ	654
63	0	ПАШЊАК 3. КЛАСЕ	1657
83	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	15874
84	0	ПАШЊАК 3. КЛАСЕ	984
85	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	40683
86	0	ЛИВАДА 6. КЛАСЕ	5775
87	0	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	565824
88	0	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	13508
94	0	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	8962
95	1	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	26157
104	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	141064
105	1	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	2215
105	2	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	556
106	1	ШУМА 4. КЛАСЕ	65724
127	0	ПАШЊАК 3. КЛАСЕ	64709
154	0	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	296521
174	1	ШУМА 3. КЛАСЕ	19619
175	0	ОСТАЛО ВЕШТАЧКИ СТВОРЕНО НЕПЛОДНО ЗЕМЉИШТЕ	385
175	0	ПАШЊАК 3. КЛАСЕ	19518
175	0	ПАШЊАК 3. КЛАСЕ	994
176	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	2120
176	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	1814
176	0	ОСТАЛО ВЕШТАЧКИ СТВОРЕНО НЕПЛОДНО ЗЕМЉИШТЕ	64
177	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	2219
178	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	2789
179	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	13951
182	0	ПАШЊАК 3. КЛАСЕ	99721
184	0	ВОЋЊАК 5. КЛАСЕ	2610
186	0	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	36775
187	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	51735
188	0	ПАШЊАК 3. КЛАСЕ	9892
189	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	7353
190	0	ПАШЊАК 3. КЛАСЕ	4766
191	0	ПАШЊАК 3. КЛАСЕ	2822
224	1	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	7689
225	1	ШУМА 3. КЛАСЕ	9797

Кат. Општина		Јабучево	
Бр. Поседовног листа		53	
бр парцеле	под број	Култура назив	површина (м2)
234	1	ЗЕМЉИШТЕ ПОД ЗГРАДОМ И ДРУГИМ ОБЈЕКТОМ	73
234	1	ПАШЊАК 3. КЛАСЕ	45023
239	0	ГРОБЉЕ	681
241	0	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	102
242	6	ШУМА 4. КЛАСЕ	917
242	3	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	3826
242	1	ШУМА 4. КЛАСЕ	101578
242	9	ШУМА 4. КЛАСЕ	54947
242	2	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	319
242	7	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	2515
242	8	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	1434
250	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	1907
274	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	26523
315	0	ПАШЊАК 3. КЛАСЕ	526
319	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	4703
328	0	ПАШЊАК 3. КЛАСЕ	5587
341	0	ПАШЊАК 3. КЛАСЕ	1160
365	0	ЛИВАДА 6. КЛАСЕ	6791
366	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	69323
368	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	2465
689	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	8881
Укупно			339281

Кат. Општина		Миљковица	
Бр. Поседовног листа		81	
бр парцеле	под број	Култура назив	површина (м2)
20	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	724
21	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	972
34	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	21722
34	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	12090
57	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	2817
59	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	1679
373	2	ШУМА 4. КЛАСЕ	429
379	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	19028
385	0	ЊИВА 8. КЛАСЕ	737
434	1	ШУМА 3. КЛАСЕ	597318
434	1	ШУМА 5. КЛАСЕ	86500
434	1	ШУМА 4. КЛАСЕ	32308

Кат. Општина		Миљковица	
Бр. Поседовног листа		81	
бр парцеле	под број	Култура назив	површина (м2)
441	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	55646
447	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	921
458	1	ШУМА 5. КЛАСЕ	248668
459	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	5043
461	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	111129
462	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	7069
1084	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	37184
1118	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	1625
1119	0	ЊИВА 8. КЛАСЕ	376
1120	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	2128
1121	0	ЊИВА 8. КЛАСЕ	680
1128	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	4274
1130	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	4975
1140	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	2287
1150	1	ШУМА 4. КЛАСЕ	62751
1157	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	1951
1158	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	30611
1160	0	ЊИВА 8. КЛАСЕ	2326
1161	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	15448
1164	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	2927
1165	0	ЊИВА 8. КЛАСЕ	647
1172	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	9166
1184	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	8380
1202	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	15585
1317	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	3389
1318	0	ЛИВАДА 5. КЛАСЕ	7430
1353	2	ШУМА 4. КЛАСЕ	5627
1353	1	ШУМА 3. КЛАСЕ	21478
1353	1	ШУМА 6. КЛАСЕ	213487
1353	1	ШУМА 4. КЛАСЕ	115755
1354	0	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	10923
1355	0	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	1665
1358	0	КРШ	42581
1359	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	246049
1359	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	482612
1359	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	212116
1359	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	24209
1365	0	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	244
1366	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	26719
1367	0	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	1851
1402	0	ЛИВАДА 5. КЛАСЕ	3924

Кат. Општина		Миљковица	
Бр. Поседовног листа		81	
бр парцеле	под број	Култура назив	површина (м2)
1410	1	ШУМА 4. КЛАСЕ	2227
1415	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	28953
1416	0	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	29701
1420	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	5686
1437	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	960
1439	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	1197
1452	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	1235
1453	0	ЛИВАДА 4. КЛАСЕ	2113
1454	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	10784
1458	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	6997
1499	0	ЛИВАДА 5. КЛАСЕ	1304
1500	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	100795
1501	0	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	1433
1514	0	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	826
1516	0	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	2817
1519	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	43837
1524	0	ЛИВАДА 5. КЛАСЕ	2350
Укупно			243215

Кат. Општина		Мрљак	
Бр. Поседовног листа		46	
бр парцеле	под број	Култура назив	површина (м2)
39	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	1149
40	4	ШУМА 4. КЛАСЕ	2763
40	1	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	100826
41	0	ПАШЊАК 3. КЛАСЕ	63261
42	0	ПАШЊАК 3. КЛАСЕ	25463
44	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	6404
45	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	14242
131	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	41480
175	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	110880
178	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	70951
571	0	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	275
577	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	24492
580	0	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	197
Укупно			462383

Кат. Општина		Мрљак	
Бр. Поседовног листа		Опсерваторија	
бр парцеле	под број	Култура назив	површина (м2)
32/1		зграда	1043140
Укупно			1043140

Кат. Општина		Мрљак	
Бр. Поседовног листа		Месна заједница	
бр парцеле	под број	Култура назив	површина (м2)
176		ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	4600
143		пашњак	2546
144		пашњак	734
Укупно			7880

Кат. Општина		Нови Буревац	
Бр. Поседовног листа		34	
бр парцеле	под број	Култура назив	површина (м2)
101	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	606
103	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	11482
104	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	11509
106	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	5438
268	0	ОСТАЛО ПРИРОДНО НЕПЛОДНО ЗЕМЉИШТЕ	989
278	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	6529
280	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	10519
405	0	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	35931
405	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	39072
407	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	34419
408	0	ОСТАЛО ПРИРОДНО НЕПЛОДНО ЗЕМЉИШТЕ	1073
416	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	1544
494	0	ЛИВАДА 6. КЛАСЕ	701
818	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	91223
835	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	4330
836	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	123978
872	0	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	29902
875	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	85551
876	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	138085
878	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	16491

879	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	14444
974	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	16881
1002	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	9120

Кат. Општина		Нови Буревац	
Бр. Поседовног листа		34	
бр парцеле	под број	Култура назив	површина (м2)
1018	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	4315
1019	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	59854
1021	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	529
1022	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	15949
1023	0	ОСТАЛО ПРИРОДНО НЕПЛОДНО ЗЕМЉИШТЕ	17608
1024	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	81491
1025	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	350956
1028	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	526
1029	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	45314
1030	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	8301
Укупно			584843

Кат. Општина		Обртинце	
Бр. Поседовног листа		75	
бр парцеле	под број	Култура назив	површина (м2)
267	3	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	102
267	1	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	3186
267	2	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	109
268	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	4344
269	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	13971
Укупно			21712

Кат. Општина		Поточић	
Бр. Поседовног листа		289	
бр парцеле	под број	Култура назив	површина (м2)
558	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	177484
559	0	ЈАРУГА	522
561	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	2804
564	1	ШУМА 6. КЛАСЕ	261971
Укупно			442781

Кат. Општина		Прокупље	
Бр. Поседовног листа		2913	
бр парцеле	под број	Култура назив	површина (м2)
2627	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	649
2848	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	282
2886	0	ШУМА 2. КЛАСЕ	32345
4595	0	ШУМА 7. КЛАСЕ	17439
4756	1	ШУМА 7. КЛАСЕ	374753
4756	1	ОСТАЛО ВЕШТАЧКИ СТВОРЕНО НЕПЛОДНО ЗЕМЉИШТЕ	640
4757	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	14117
5250	0	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	6805
5255	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	6183
5293	0	ШУМА 7. КЛАСЕ	2599
5294	0	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	2262
5304	0	ШУМА 7. КЛАСЕ	57940
5354	0	ШУМА 7. КЛАСЕ	955
5363	0	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	1953
5510	0	ПАШЊАК 6. КЛАСЕ	1052
5510	0	ШУМА 7. КЛАСЕ	394
5844	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	940
6015	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	1952
6020	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	2125
6265	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	4807
6286	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	315
6374	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	125117
Укупно			655624

Кат. Општина		Прокупље			
Бр. Поседовног листа		7281			
бр парцеле	под број	Култура назив	површина (м2)	обим удела	површина дела парцеле (м2)
6362	0	ШУМА 7. КЛАСЕ	34895	34895/109628	1111
6362	0	ЈАРУГА	628	34895/109628	20
6362	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	74408	34895/109628	2369
Укупно			109931		3499

Кат. Општина	Прокупље-Град
--------------	---------------

Кат. Општина		Прокупље	
Бр. Поседовног листа		Општина	
бр парцеле	под број	Култура назив	површина (м2)
4575		ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	1557
4574		ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	4018
4568		ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	23317
4720		ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	26072
4721		ОСТАЛО ЗЕМЉИШТЕ	4347
4747		ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	2795
4746		ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	1905
6373		ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	5100
6372		ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	16884
2846/1		ПАШЊАК 3. КЛАСЕ	102034
2845		ПАШЊАК 3. КЛАСЕ	579
2887/1		ПАШЊАК 3. КЛАСЕ	33992
4244		ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	58156
Укупно			280756

Кат. Општина		Прокупље-Град	
Бр. Поседовног листа		658-заједничка својина	
бр парцеле	под број	Култура назив	површина (м2)
3059	0	ЗЕМЉИШТЕ ПОД ЗГРАДОМ И ДРУГИМ ОБЈЕКТОМ	506
3059	0	ЗЕМЉИШТЕ ПОД ЗГРАДОМ И ДРУГИМ ОБЈЕКТОМ	34
3059	0	ЗЕМЉИШТЕ ПОД ЗГРАДОМ И ДРУГИМ ОБЈЕКТОМ	7
3059	0	ЗЕМЉИШТЕ УЗ ЗГРАДУ И ДРУГИ ОБЈЕКАТ	323
Укупно			870

Бр. Поседовног листа		3984	
бр парцеле	под број	Култура назив	површина (м2)
310	0	ШУМА 1. КЛАСЕ	147
2301	0	ШУМА 1. КЛАСЕ	5097
2306	0	ШУМА 1. КЛАСЕ	6019
3788	0	ЗЕМЉИШТЕ ПОД ЗГРАДОМ И ДРУГИМ ОБЈЕКТОМ	149
3788	0	ЗЕМЉИШТЕ ПОД ЗГРАДОМ И ДРУГИМ ОБЈЕКТОМ	67
3788	0	ЗЕМЉИШТЕ ПОД ЗГРАДОМ И ДРУГИМ ОБЈЕКТОМ	33
3788	0	ЗЕМЉИШТЕ УЗ ЗГРАДУ И ДРУГИ ОБЈЕКАТ	401
4516	0	ШУМА 1. КЛАСЕ	2791
4518	0	ШУМА 1. КЛАСЕ	2864
4519	0	ШУМА 1. КЛАСЕ	820
5054	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	14889
5057	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	201
5059	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	31772
5063	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	632
5065	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	89
5066	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	89
5068	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	111
5069	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	11499
5071	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	3363
5071	0	ОСТАЛО ВЕШТАЧКИ СТВОРЕНО НЕПЛОДНО ЗЕМЉИШТЕ	13
5073	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	1004
5075	0	ОСТАЛО ВЕШТАЧКИ СТВОРЕНО НЕПЛОДНО ЗЕМЉИШТЕ	10
5075	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	71500
5079	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	124626
5079	0	ЗЕМЉИШТЕ ПОД ЗГРАДОМ И ДРУГИМ ОБЈЕКТОМ	15
5124	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	8611
5674	0	ШУМА 1. КЛАСЕ	9032
5675	0	ШУМА 1. КЛАСЕ	600

Укупно	296444
---------------	---------------

Кат. Општина		Стари Буревац	
Бр. Поседовног листа		180	
бр парцеле	под број	Култура назив	површина (м2)
1	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	11533
2	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	1335
6	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	1120
7	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	42900
7	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	398515
164	0	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	95587
165	1	ШУМА 4. КЛАСЕ	83012
165	2	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	5198
166	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	121906
167	0	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	17492
168	0	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	2138
169	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	2100
242	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	6579
243	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	25364
244	0	ЛИВАДА 5. КЛАСЕ	9394
245	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	322717
246	0	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	13486
247	0	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	5908
248	0	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	12343
249	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	31281
250	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	164427
251	0	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	12148
252	0	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	22978

Кат. Општина		Стари Буревац	
Бр. Поседовног листа		180	
бр парцеле	под број	Култура назив	површина (м2)
407	0	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	2486
412	0	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	15009
618	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	1700
1048	0	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	33500
655	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	1356
1451	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	5160
653	0	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	43829
651	0	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	432
1498	0	ПАШЊАК 3. КЛАСЕ	21659
1986	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	34189
1988	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	1886

Кат. Општина		Ранкова Река	
Бр. Поседовног листа		50	
бр парцеле	под број	Култура назив	површина (м2)
1	0	ПАШЊАК 3. КЛАСЕ	26529
1	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	130322
2	0	ЊИВА 7. КЛАСЕ	16643
4	0	ПАШЊАК 3. КЛАСЕ	35819
5	0	ОСТАЛО ПРИРОДНО НЕПЛОДНО ЗЕМЉИШТЕ	1714
6	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	116875
7	0	ОСТАЛО ПРИРОДНО НЕПЛОДНО ЗЕМЉИШТЕ	4583
8	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	32507
9	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	286134
62	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	18884
63	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	168938
64	0	ПАШЊАК 3. КЛАСЕ	884
71	0	ОСТАЛО ПРИРОДНО НЕПЛОДНО ЗЕМЉИШТЕ	822
72	0	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	457
102	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	3962
180	0	ОСТАЛО ПРИРОДНО НЕПЛОДНО ЗЕМЉИШТЕ	297
388	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	6393
410	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	1847
440	1	ШУМА 4. КЛАСЕ	1425
508	0	ПАШЊАК 3. КЛАСЕ	44082
829	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	15779
831	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	2507
Укупно			917403
297	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	2575
405	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	16340

Кат. Општина		Граје	
Бр. Поседовног листа		107	
бр парцеле	под број	Култура назив	површина (м2)
1758	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	479
1763	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	1356
1771	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	18920
1774	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	824
1941	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	4310
1943	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	3387
1955	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	402
1964	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	852
1981	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	3049
2014	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	1697
Укупно			35276

1503	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	100847
1504	0	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	17811
1507	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	64718
1508	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	48403
1509	0	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	6383
1532	0	ЛИВАДА 7. КЛАСЕ	1625
1601	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	156599
1602	0	ПАШЊАК 3. КЛАСЕ	25639
1615	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	3254
1616	0	ПАШЊАК 3. КЛАСЕ	19467
1617	0	ШУМА 4. КЛАСЕ	47748
1617	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	142780
1618	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	10424
1638	0	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	17817
1642	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	86931
1643	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	126534
1644	0	ШУМА 5. КЛАСЕ	24348
1651	0	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	30250
1652	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	2984
1772	0	ПАШЊАК 4. КЛАСЕ	2470
2106	0	ШУМА 3. КЛАСЕ	9587
2270	0	ПАШЊАК 3. КЛАСЕ	17254
Укупно			1163744

Кат. Општина		Ђуковац	
Бр. Поседовног листа		75	
бр парцеле	под број	Култура назив	површина (м2)
27	1	ШУМА 5. КЛАСЕ	56917
1373	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	119
1374	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	199245
1376	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	21061
1377	0	ШУМА 6. КЛАСЕ	402748
1378	0	ПАШЊАК 5. КЛАСЕ	23912
Укупно			704002

Рекапитулација по катастарским општинама :

ред бр	Катастарска општина	лист непокретности	површина у м2
1	БАБИН ПОТОК	1297	496125
2	БАЛЧАК	58,139	85675
3	БЕЛА ВОДА	33,59	931322
4	БЕЛА ВОДА	269-месна заједница	2621
5	БЕЛИ КАМЕН	21,157,165	1053335
6	ВОДИЦЕ	38	5186918
7	ГЛАСОВИК	99	83943
8	ГОРЊИ СТАТОВАЦ	100	915390
9	ГУБЕТИН	136,204,513	1812735
10	ДОБРОТИЋ	56,211,255,288,298	3609935
11	ДОЊА СТРАЖАВА	872	51982
12	ДОЊА ТРНАВА	336,159	456824
13	ЖИТНИ ПОТОК	468,711	169463
14	ЈАБУЧЕВО	53	1886781
15	МИЉКОВИЦА	81	3071395
16	МРЉАК	46	462383
17	МРЉАК	опсерваторија	1043140
18	МРЉАК	месна заједница	7880
19	НОВИ ЂУРОВАЦ	34	1274660
20	ОБРТИНЦЕ	75	21712
21	ПОТОЧИЋ	289	442781
22	ПРОКУПЉЕ	2913,7281	765555
23	ПРОКУПЉЕ	ОПШТИНА	280756
24	ПРОКУПЉЕ-ГРАД	658,3984	297314

25	РАНКОВА РЕКА	50	917403
26	РГАЈЕ	107	35276
27	СТАРИ БУРОВАЦ	180	2592120
28	ЋУКОВАЦ	75	704002
Укупно ГЈ			28659426

1.2.2. Туђ посед

Туђи посед у овој газдинској јединици евидентиран је на површини 151.85 ха.

Приватни посед (енклаве) представљају пашњаци, ливаде као и приватне шуме чији начин коришћења нема битнијег утицаја на газдовање шумама ове газдинске јединице.

2. Еколошке основе газдовања шумама

2.1. Релјеф и геоморфолошке карактеристике

Потез на коме се простире газдинска јединица “Видојевица” припада Родопском планинском систему, а налази се на крајњим јужним обронцима планине Копаоник.

Копаоник је највећи планински масив у Србији, пружа се од северозапада ка југоистоку на дужини од око 75 километара.

Терен на коме се налази ова газдинска јединица, изразито је планински и карактеришу га јако стрме стране и дубоко усечени потоци.

Комплекс је испресецањ увалама између којих се пружају моћни гребени. Овај планински масив припада према Цвијићу, родопском планинском систему, тзв. средишњој зони громадних планина и котлина.

Средишња зона је израђена од кристаличних шкриљаца (микашисти, гнајс, филити, амфиболити и др). Набрана је и издигнута за време херцинске орогенезе, а вертикална рашчлањена на систем громадних планина и котлина у току алпске орогенезе. То је родопска маса - најстарији део Балканског полуострва.

Контуре релјефа овог система створене су тектонским процесима, а моделирање је извршила флувијална ерозија. Из тих разлога нема оштрих врхова и кршевитих страна, али је релјеф веома изражен. Главни гребени се пружају у правцу север - југ и југозапад-североисток.

По развијености ово је изразито планински релјеф, испресецањ бројним поточима и косама. Стране су средње стрме и благе, нарочито у централном делу. Стрмије стране су у јужним деловима газдинске јединице.

Газдинска јединица се простире у висинском интервалу (најнижа тачка) 250 метара надморске висине (75 одељење уз саму реку Топлицу) до 1.110 метара надморске висине (18 одељење) највиша тачка. Имајући напред изнету констатацију закључујемо да је висинска разлика између најниже и највише тачке у овој газдинској јединици 840 метара, што за последицу има јако изражено еколошко члањање, што се даље одражава на већи број газдинских класа у овој газдинској јединици.,

2.2. Геолошка подлога и типови земљишта

Из области историјске геологије, за ово подручје је интересантно средње доба мезозоика, односно период креде, којим се завршава мезозојско доба. Најстарије откривене стене на овом терену представљају кристаласти шкриљци, који чине главну, основну геолошку подлогу свих планинских масива. То су еугеосинклиналне творевине у којима преовлађују псамитолити и делом пелитолити, праћени изливима базита и вероватно екструзијама њихових порокластичних еквивалената.

Кристаласти шкриљци су представљени микашистима, амфоболитима, амороголским шкриљцима и гнајсом. Општа карактеристика кристаластих шкриљаца је велика променљивост састава и у вертикалном и у хоризонталном правцу. Основу чине ситнозрни биотички и дволискунски гнајсеви, док су остале стене лептинолити и микашисти, лискунске стене јабучевског типа, амфиболске стене и лигматити знатно подређеније. Сасвим ретко су запажани и кварцити.

Газдинска јединица "Видојевица" налази се углавном на гнајсу и пешчарима. Пешчари настаје када се следе или цементују зрна песка. Као лепак служи глиновити муљ (глиновити пешчар) силиција (кварцни пешчар), кречњачка или нека друга карбонатна материја (вапновити пешчар). Хидроксиди гвожђа (гвожђевити или црвени пешчар) вапновито - глиновити (лапоровити пешчар). Обично су пешчари чврсте и тврде стене, али им тврдоћа варира у зависности од самог састава.

Распадањем површинског слоја геолошке подлоге развљају се и различити типови земљишта. У овој газдинској јединици земљиште је углавном скелетоидно, а местимично и скелетно. У региону букових шума дубина земљишта се креће до 0,5 м. Грађа је смеђе боје, иловастог је састава, зрнасте структуре и порозна је. У региону храстових шума земљиште је знатно плиће и креће се од 0,2 м. Од те дубине прелази у полу распаднуту геолошку подлогу. Боје је мрке, што долази од хумуса и остатка полураспаднутих амфибола и ослобођених секвиоксида. Захваљујући боји ова земљишта више апсорбују сунчеве зраке, па су због тога и сувља.

Због мале дубине и крупног скелетног материјала водни режим им није најповољнији.

Педолошки покривач у овом подручју је разноврстан, што условљава брдско планински рељеф и различити састав геолошке подлоге. На подручју ове газдинске јединице образовани су следећи типови земљишта.

1. *еутрично смеђе земљиште или гајњача*
2. *смеђа кисела земљишта на пешчару*
3. алувијални наноси

Еутрично смеђе земљиште или гајњача: - је земљиште које је формирано на андензиту, која обезбеђује добру исхрану. Назив "гајњача" су добила по деловима листопадних шума "гајевима" који се налазе на овим типовима земљишта. Овај тип земљишта је најзаступљенији у областима континенталне климе, где је средња годишња количина падавина од 600-700 мм, са израженим сушним летњим периодом и средњом годишњом температуром од 10-12ст.Ц. Ова земљишта ако се јављају у влажним и хладним регионима, јављају се као прелазни еволуциони облици и везана су само за геолошку подлогу која је богата базама. Основна карактеристика матичног супстрата има директног утицаја на појаву овог типа земљишта. За формирање овог земљиште најбоље одговарају иловаста нормално дренирана земљишта која су богата потребним основним минералима као што су лес, иловасте језерски и речни седименти, неутралне и базичне дубинске стене и сличних геолошких подлоге, а ако се јављеју на ултрабазичним стенама образује се варијетет овог земљишта. На екстремно песковитој и киселој подлози и на јако глиновитим супстратима, ако су лоше дренирана, овај се тип земљишта не образује. Овај тип земљишта се јавља на висинама око 600 м, на благо таласастим брдским странама, као и на надморским висинама до 1000 м на северним и стрмим падинама. На овом типу земљишта од шумских заједница: на сувљим топлијим јужним и западним експозицијама и средње стрмим падинама су заступљене шуме храста, грабића, црног граба, црног јасена и других ксеротермних врста дрвећа; на влажним хладним северним и источним експозицијама и блажим падинама могу се јавити и букове шуме. Овај тип земљишта је распрострањен у сувљим областима Србије (Шумадија, Поморавље и Мачва). Овај тип земљишта је заступљен у газдинској јединици као: јако плитко земљиште (дубина земљишта испод 15 цм, јако скелетно - преко 60% скелета), плитко земљиште (дубина земљишта од 15 - 30 цм, јако скелетно - преко 60% скелета и средње скелетно - од 30 - 60% скелета) и средње дубоко земљиште (дубоко земљиште од 40 - 60%, јако скелетно - преко 60% скелета и средње скелетно - од 30-60% скелета). Са дубином земљишта повећава се и влага земљишта (свеже земљиште до сувог земљишта). Овај тип земљиште јавља се са карактеристичним типовима профила А-(Б)-Р и А-(Б)-Ц-Р.

А - хоризонт, то је хумусни хоризонт, зрнасте или грашкасте структуре који постепено прелази у -(Б)- то је хоризонт који обезбеђује физичке и хемиске особине земљишта који има орашасту структуру са повећаном количином глине. Повољан гранулометријски састав обезбеђује повољне физичке особине земљишта (повољна растреситост, повољан водни режим и повољан ваздушни режим). Повољне хемијске особине земљишта изражене су као слабо кисела до неутрална земљишта (pH изнад 5,5 а најчешће око 6,5); високи степен засићености са базама (70-80%).-Р- хоризонт, матични супстрат од кога се формира земљиште, односно геолошка подлога која може да буде компактна, односно у распадању.

Ц- прелазни хоризонт, то је хоризонт који се формира у зависности од дубине формираног профила. Дубља земљишта имају формиран -Ц- хоризонт, а плића земљишта могу да имају -Ц- хоризонт у стадијуму формирања или да га уопште и немају.

Садржај хумуса износи 4-7%, а пошто је хумусни слој дубљи и резерве хумуса су високе. Садржај хумусних материја је богат јер се овај тип земљишта формира на матичном супстрату који је богат извор хранљивих елемената.

Површине овог типа земљишта делимично су покривене шумском вегетацијом, део је покривен пашњацима, а већи део се користи као пољопривредно земљиште. На површинама које се користе за пољопривредну делатност садржај хумуса у земљишту се смањило и износи од 2-3%, земљиште је сиромашније хранљивим материјама и због тога оно позитивно реагује на уношење минералног ђубрива, првенствено на фосфор и азот.

Производно еколошка својства овог земљишта зависе од начина и места формирања. Земљишта формирана на лесу, језерским седиментима и алувијално-колувијалним наносима су најдубља земљишта. Ова земљишта се користе за пољопривредну производњу (виногради и воћњаци), а налазе се на зарављеним теренима. Земљишта формирана на компактним неутралним и базичним дубинским стенама, компактним седиментима сличног минералног састава су плића и дубља. Овај тип земљишта, ако је формиран у влажном појасу изнад 1000 м н.в., у хладнијим и западним странама и налази се под шумском вегетацијом букве-јеле, онда је најпродуктивније шумско земљиште, а ако се формира у сувљим областима до 1000м н.в. на топлим странама и налази се под шумском заједницом ксеротермних храстових шума, онда је продуктивност овог земљишта нешто мања. Углавном овај тип земљишта се сматра најпродуктивнијим шумским земљиштем.

Овај тип земљишта се може формирати и на ултрабазичним супстратима (перидотину и серпентину) и то је суво земљиште (лакше иловастог састава, са високим процентом учешћа крупног материјала) често на сувим стрмим странама. Оно је под шумском заједницом ксеротермних храстових шума, која често прелази у шуме црног и белог бора са својим пратиоцима, као трајне заједнице где се формира полу сиров и често сиров хумус, услед неразложене простирке. Често су ова земљишта подложна ерозији, шуме су изложене пожарима, што доводи до снижења продуктивности ових земљишта и шумских заједница, храста, китњака, и црноборове састојине. Ово су ниже продуктивна земљишта.

Смеђа кисела земљишта на пешчару: - Распрострањеност овог земљишта поклапа се са појавом флиша и пешчара. Највећи део се налази на надморској висини од 300-600 метара надморске висине. Овај терен је испресецан потоцима и рекама те обилује нагибима разног степена, док су заравни знатно ређе. Педогенезу смеђег земљишта на флишу и пешчару карактеришу процеси својствени другим смеђим земљиштима. Доста добро је изражен процес физичког распадања подлоге, услед чега се земљиште стално обнавља иако је стално подложно ерозији. Јако дисециран рељеф, нагибом разног степена, трајно дејство ерозије и други чиниоци доприносе одржавању у почетним фазама развоја. Услед тога на флишу и пешчару преовлађује плитко кисело смеђе земљиште, без довољно развијених хоризоната, карактеристичних иначена за већину смеђих киселих земљишта. Клима и вегетација фаворизују укисељавање и лесивирање. Морфолошки се ово земљиште карактерише А-Ц хоризонтом односно А₀-А₁-Ц хоризонтом ако су под шумом. Важна карактеристика овог земљишта је хетерогеност развијености профила (10-60 цм) и сваког хоризонта појединачно. Једна од најупадљивијих хемијских особина овог земљишта је недостатак креча изражена киселост мање више по целом профилу. Производна вредност овог земљишта није велика. Она је образована под шумом и само га добро развијена шума штити од одношења низ нагиб и хумусно обогаћује, па се у овом случају може сматрати једним од бољих земљишта.

Алувијални наноси-су везани за речна корита,за рад река.У овој јединици су веома мало заступљени углавном у 75 одељењу јер су речне долине узане , а често и клисурасте.

Могућност алувијалног наноса дуж Топлице реке је на сваком месту другачија. И механички састав алувијалних наноса је веома хетероген, па се ретко може утврдити ма каква правилност. Запажа се да површински слојеви садрже већи проценат крупних честица, што се може објаснити дејством ерозије која доноси са виших терена грубљи материјал. Он је углавном бескарбонатан, неутралне реакције или слабо алкалне.

По ободу узаних речних долина, на прелазу с брдовитог терена у алувијалну равну, установљено је још делувијално-алувијалног земљишта. Поред тога, на многим местима дуж Топлице има површина затрпаних врло грубим материјалом који су донеле бујице с околних стрмих падина изложених снажној ерозији.

2.3. Хидрографске карактеристике

Газдинска јединица “Видојевица” се налази у сливу Топличке реке и њених притока, која пролази кроз Прокупље а ова се даље улива у Јужну Мораву ,тако да ова газдинска јединица припада Јужноморавском сливу.

Ова газдинска јединица има разгранату мрежу водених токова.Правца кретања водених токова је од севера према Топлици , изузев мањг броја водотока у сливу Пусте реке који теку према истоку.

Главна река је Топлица која иде северном ивицом јединице местимично је додирујући.Од осталих водотока истичу се Арбанашка река са својим притокама (Мрљачка река),Добротићка река . Сви водотоци и извори у овој газдинској јединици обилују водом.

Овако прецизирана хидрографија претставља основ поделе на сливове - сливна подручја.

2.4.Клима

Клима делује веома снажно на биљни свет. Она условљава углавном распоред у грађу биљног покривача. Клима делује скупно, али се често дешава да и њени поједини елементи делују посебно.

Клима је важан чинилац у педогенези земљишта и лимитирајући фактор у развоју одређених биљних врста, преко температурних односа, величине и распореда водених токова идр.

Клима спада у услове средине од којих у извесним границама зависи појава и опстанак шуме као биљне формације у једном крају.

Од нарочитог значаја је да климатски чиниоци утичу ма квалитет дрвне масе шумског дрвећа. Даље, климатски чиниоци појављују се у животу шуме и као посредни чиниоци. Они активно утичу у педогенетским процесима и на тај начин утичу на стварање посебних типова шумских земљишта. Клима и шума се налазе у најтешњем међусобном утицају, јер се и шума као целина појављује као снажан посредан биолошки чинилац.

Према климатској рејонизацији Југославије, газдинска јединица “Видојевица”, спада у - климатски реон ИИИ и подреон б.

Под вредностима главних климатолошких елемената, и према њиховој промени у простору у времену, ово је несумњиво област са највише изражених континенталним карактеристикама климе.

Осим општег значаја климе, који се истиче својим особинама у сваком географском подручју, делују снажно и поједини елементи климе . Три су главне групе елемената климе.

- У првој групи елемената климе су притисак ваздуха и ветар.
- У другој групи делује космички чинилац, сунце.
- У трећој групи је физички чинилац - водена пара (влага ваздуха, облачности и падавине).

О клими једног краја може се судити само на основу дугогодишњих осматрања која се врше на метеоролошким и климатолошким станицама. Број ових станица у овом подручју је мали, због тога добијени подаци не могу у потпуности да изразе климатске елементе за ову газдинску јединицу, обзиром на висинске разлике, и због тога се коришћење ових података мора примити са извесном резервом.

Према климатској реонизацији Србије на коме се простире ова газдинска јединица налази се у умерено - континенталном појасу са одликама континенталне климе.

Прва карактеристика климе која потврђује већу континенталност је годишња амплитуда температуре која се креће између 21° и 23° Ц.

Ова вредност је условљена доста топлим летима и умерено хладним зимама. Средња температура јула је у границама претежно између 20° и 30°, а средња температура јануара између +0,5° и - 0,5°Ц.

Јесен је топлија од пролећа (октобар је топлији од априла до 1,5°Ц).

Лета су топла и у њима се могу јавити обично краћи жарки периоди, у којима максимум температуре достиже 38°, па чак и 40° Ц. Овакви летњи температурни услови последица су мале облачности, која у овом годишњем добу достиже минимум и захваљујући томе су услови за примање сунчеве енергије веома повољни.

Зими умерену хладноћу прекидају повремени периоди веома хладних ваздушних маса пореклом из виших географских ширина, који могу условити периоде веома ниских температура, нарочито ако у току њих владају ведре и тихе ноћи. Захваљујући таквим временским структурама апсолутни минимуми имају доста ниске вредности и иду чак и до - 30°Ц.

Продор хладног континенталног ваздуха из северних и североисточних делова у нашу земљу осећа се и у овом подручју. Њихове последице су доста ниски апсолутни минимуми температуре који се крећу између - 23° и - 32°Ц. Међутим број дана са минималном температуром мањом од 0° и 10° није повећан у односу на равничарске делове. Средње трајање периода без мрза је 180 - 215 дана.

Трајање сунчевог сјаја у овом рејону износи 2.000 - 2.100 часова и нарочито је велико у току лета, када је облачност веома мала. Последица овог је велики број дана са максималном температуром једнаком или већом од 30° (30 - 45 дана) у којима температура може достићи до 40°Ц.

Метеоролошки податци за ову газдинску јединицу узети су за најближа места која има метеоролошке податке (Куршумлија). Да би приближни изглед климатских прилика за ову газдинску јединицу у прилог дајемо следеће табеле:

Станица	Средња месечна и годишња температура ваздуха												
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Ср.год
Прокупље	0,5	0,9	3,9	9,6	13,0	17,2	20,0	19,9	15,5	10,7	5,5	3,3	10,8

Амплитуда износи 19,5°C.

Станица	Средња месечне суме падавина												
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Ср.год
Прокупље	45	38	43	52	76	70	52	47	32	74	46	70	654

Средња годишња количина падавина креће се око 600 мм. Идући од равнице ка планинским рејонима и ка већим надморским висинама ова вредност је већа и иде до 1.000 мм. Падавине нису најравномерније распоређене. С обзиром да цео рејон има континентални режим падавина, са летњим или пролећним максимумом и зимским минимумом, задовољан је основни услов за развој вегетације у току вегетационог периода. Потребно је међутим напоменути да повремене суше погађају овај рејон. Месеци са најмањом количином падавина су фебруар зими, а септембар лети, док су месеци на највећом количином падавина мај и октобар.

По средњој годишњој количини падавина ово је несумљиво најсувље подручје. Средња годишња сума падавина се креће између 500 и 700 мм. Само у брдовитим подручјима на већим надморским висинама ова вредност се пење и преко 700 - 800 мм.

Најкишовитији су месеци мај у пролеће и октобар у јесен. Најмања количина падавина је у току зиме у фебруару и крајем лета у септембру.

Поред количине падавина, релативна влага ваздуха представља веома значајан елемент за оцену климатских прилика неког подручја. Релативна влага се јавља као одређујући фактор распрострањања шума и као условљавајући фактор транспирације биљака и површинског испарења. Релативну влагу ваздуха треба сматрати чиниоцем који највише одлучује о влажности земљишта.

Релативна влага прати обрнутим односом температуре ваздуха, па се тако најнже средње месечне вредности јављају у периоду максималних температура, а највише током зимских месеци, са слабо израженим максимумом у фебруару.

Ово подручје има просечну релативну влагу око 75 %. Нижи делови комплекса имају и ниже, док виши делови и више вредности. Велика релативна влага у већим висинама помаже у знатној мери брзи развитаку вегетације.

За општу карактеристику климе од значаја је брзина, правац и честина јављања ветра. Све се ово одражава на вегетацију, као и на земљиште. На вегетацију у смислу увећавања транспирације биљака, увећања димензија круна и на изглед стабала, а на земљиште исушивањем.

У овом региону у току хладног дела године најчешћи су ветрови југоисточног и источног смера.

По вредности главних климатолошких елемената, као и према њиховој промени у простору и времену, ово је несумљиво област са највише израженим континенталним карактеристикама климе.

3.4. Опште карактеристике шумских екосистема

Сви типови шума Србије улазе (у првом степену систематизације) у одређене крупне јединице - комплексе. Они су у планинском крају издиференцирани под утицајем три битна фактора за живот шумске вегетације, а то су: топлота, влага и надморска висина. При детаљној систематизацији долазе до изражаја и сви остали ценолошки фактори, повезани са биоэколошким карактеристикама едификатора и других чланова шумских екосистема (Д. Јовић, З. Томић, Н. Јовић: Типологија шума, Београд 1991 год.).

У овој газдинској јединици издвајају се следећи комплекси:

2 Еколошка припадност: Комплекс (појас) ксеротермофилних сладуново-церових и других типова шума

3 Еколошка припадност: Комплекс (појас) ксеромезофилних китњакових и грабових типова шума

4 Еколошка припадност: Комплекс (појас) мезофилних букових и буково - четинарских типова шума

Комплекси (појасеви) даље се расчлањују на ценолошке групе, на основу сазнања о вегетацији и типу земљишта. На основу наведеног за ову газдинску јединицу издвојене су следеће ценолошке групе типова шума:

21 Цено-еколошка група типова шума сладуна и цера (*Quercion frainetto*) на смеђим и лесивираним земљиштима

31 Шума китњака и цера (*Quercion petraea - ceris*) на различитим смеђим земљиштима

41 Брдска шума букве (*Fagenion moesiacaе submontanum*) на еутричним и киселим смеђим земљиштима

Даља подела иде на групе еколошких јединица, које се одређују на основу њихове припадности одређеним асоцијацијама и типовима земљишта на којима се налазе. За ову газдинску јединицу издвојене су следеће групе еколошких јединица:

212 Типична шума сладуна и цера (*Quercion frainetto - cerris tipicum*) на смеђим лесивираним земљиштима

313 Шума китњака и цера (*Quercion petraea - cerris*) на зекљиштима на лесу, силикатним стенама и кречњацима

411 Шума брдске букве (*Fagetum moesiacaе submontanum*) на киселим смеђим земљиштима

212 Типична шума сладуна и цера (*Quercion frainetto - cerris tipicum*) на смеђим лесивираним земљиштима је најшире распрострањена зонална шума Србије, на заравњеним положајима, надморским висинама до 600м, на различитим геолошким подлогама и углавном на развијеним смеђим земљиштима. Састојине су углавном изданачког порекла, мањих висина и средњег склопа, са добро издиференцираним и богатим спратовима жбуња и приземне флоре. На ГЈ „Добри До“ на топлим јужним експозицијама типична шума сладуна и цера се јавља и на надморским висинама преко 600м. Од осталих врста дрвећа које се јављају у овим заједницама треба споменути следеће врсте: *Pyrus pyraеster*, *Sorbus domestica*, *Fraxinus ornus*, *Acer campestre*, *Cornus mas* и тд.

313 Шума китњака и цера (*Quercion petraea - cerris*) на зекљиштима на лесу, силикатним стенама и кречњацима чине прелаз између монодоминантних китњакових шума брдског региона и зоналне вегетације углавном сладуново церових шума. У највећем делу Србије представљају нижи потпојас китњакових шума до 600 м надморске висине. У јужној и источној Србији на пење се и на веће висине што је случај и у ГЈ „Добри До“. Експозиције су углавном топле, а земљишта смеђа и лесивирана на врло различитим подлогама. Осим китњака и цера јављају се црни јасен, клен и граб. У спрату жбуња који је добро развијен јављају се *Chamaecytisus capitatus*, *Genista ovata*, *Festuca heterophylla*, *Galium pseudoristatum*, *Poa nemoralis*.

411 Шума брдске букве (*Fagetum moesiacaе submontanum*) на киселим смеђим земљиштима - Ова група еколошких јединица шума брдске букве јавља се у дубљим увалама и речним долинама, на мањим површинама и на мањим надморским висинама, у зони простирања климатоналних шума сладуна и цера или шума китњака и граба. Ове шуме су богатије са врстама дрвећа од планинских букових шума јер ове шуме су на топлијим и сувим стаништима, са примесама других састојина, на развијеним, дубоким, средње дубоким и врло ретко скелетним земљиштима. Земљишта су развијена, дистрична и еутрична смеђа и лесивирана. То су шуме које се одликују са великом производном способношћу и сличне су по томе планинским буковим шумама

2.6. Општи фактори значајни за стање шумских екосистема

Шума као биогенеза је веома сложена заједница настала деловањем биљног и животињског света у одређеним условима средине. Добро познавање шуме као средине неопходно је за процену реалних циљева и очекиваних резултата у планирању газдовања шумама.

Фактори значајни за развој шумске вегетације су:

- Климатски фактори, у које спадају температура, падавине, светлост, ветар, влага ваздуха и др.
- Орографски фактор, које чине: рељеф, надморска висина, експозиција терена, нагиб терена, микрорељеф и др.
- Едафски фактори или земљишни фактори су они фактори који делују преко физичких и хемијских особина земљишта и као средина за развој кореновог система
- Геолошка подлога значајна је за образовање различитих типова земљишта
- Биотички чиниоци међу којима су најважнији биљни и животињски свет и човек као посебан фактор

Сви фактори делују заједно односно као комплекс фактора. Они су међусобно повезани и утичу један на другог.

Шума као једна од насложенијих биљних заједница, одраз је утицаја средине, али и она мења ту средину која се означава као станиште.

Микроклима шумских станишта

Микроклима подразумева климу на једном ужем простору и њено познавање је неопходно зато што може да се разликује од климе на ширем простору на коме се налази, а те разлике могу да буду условљене неким од еколошких фактора. Њено познавање је важно и због утврђивања разлика и сличности између шумских екосистема на том простору.

Експозиција (изложеност терена страни света)

Експозиција терена може да има велики утицај на микроклиму и на фитоценолошки састав. Највеће разлике су између северне и јужне експозиције. Јужна експозиција као топлија и сувља погодује ксеротермнијим врстама, а северна као хладнија и влажнија мезофилнијим. Тако да имамо ситуацију да на малом простору расту потпуно различите врсте дрвећа. На нижим надморским висинама редовно срећемо букву на северним експозицијама без обзира што надморска висина није повољна за раст ове врсте дрвећа. Супротно томе, на јужним експозицијама у буковом појасу на већим висинама срећемо храст китњак. То је типична инверзија вегетације у зависности од експозиције.

Надморска висина

Надморска висина је јако битан фактор и има пресудан утицај на распоред шумских заједница. Са променом надморске висине мењају се и други еколошки фактори. Са порастом надморске висине опада температура ваздуха, повећава се количина падавина, мења се структура падавина, повећава се релативна влажност ваздуха итд. Надморска висина има пресудан утицај на вертикално зонирање вегетације. За подручје Србије карактеристично је да се појасеви формирају тако да се храстове шуме јављају до 800 м надморске висине, затим следи буков појас од 800 до 1400 м надморске висине, а изнад њега појас четинарских шума.

Услови земљишта

Бројни су фактори који утичу на стварање земљишта. То су пре свега геолошка подлога, клима, вегетација, рељеф, човек. Ови фактори делују заједно и комплексно, међусобно утичу једни на друге. Најбитније карактеристике земљишта битне за развој шумских екосистема су дубина земљишта, физичке особине као што су присуство скелета, воде, ваздуха и хемијске особине (pH вредност, састав земљишног раствора).

Биотички чиниоци- биљни и животињски свет

Најважнија карика шумске биоценозе су доминантне врсте у спрату дрвећа. Оне утичу на формирање биотопа и на друге организме у биоценози. Дрвеће је носилац продукције у шумским екосистемама тј носиоц развоја производних карактеристика сваког типа шуме. Остали организми у шуми такође утичу на екосистем посредно или непосредно. Ту пре свега спада дрвеће из доњег спрата, жбуње, зељасте биљке, коров, папрта и др.

Утицај приземног биљног света има великог значаја нарочито у микроусловима. Највише пажње треба посветити њиховом утицају на процес природног подмлађивања и ометању развоја подмладка (коров).

Животињски свет

Животињски и биљни свет су веома повезани. Већини животиња биљке служе за исхрану. Са друге стране животиње утичу на биљке непосредно тако што помажу опрашивање, разношење семена као и посредно тако што својом активношћу мењају станиште (механички уситњавају земљу, убрзавају разлагање органских материја). Биљни и животињски свет морају бити у равнотежи да би шумска заједница била стабилна. Познато је на пример да неке птице регулишу бројност одређених инсеката. Смањење бројности птица довело би градације инсеката и до штета на дрвећу. Недостатак само једне карике у читавом ланцу може довести до нарушавања равнотеже.

Човек

Човек је на жалост врло често узрок поремећаја равнотеже у шуми. Деградиране шуме су највећим делом последица деловања човека. Исто тако изданацке шуме су настале као последица деловања човека. Човек може деловати и позитивно и санирати стање у екосистемима где је дошло до нарушавања равнотеже.

Вегетација се никако не може објаснити деловањем само једног фактора већ еколошки чиниоци у природи делују заједно односно као комплекс фактора.

3. Привредне карактериске

3.1. Опште привредне карактеристике

Општина Прокупље налази се у јужном делу Србије. Граничи се са општинама Меровина, Житорађа, Бојник, Куршумлија, Блаце, Крушевац, Алексинац. Географски гледано на северу општине се налази планински масив Јастребца са кога се спушта ка југу благо таласаста Топличка котлина при чијем дну протиче река Топлица око које је формирана плодна равница ширине пар километара. Јужно од реке Топлице је планинско подручје које чине планине Пасјача, Видојевица, Соколовица, Ргајске планине, Арбанашка планина, Радан планина.

Површина општине је 759 км². На том подручју у 107 насеља према попису из 2011. године живи 43.631 становника. На овом подручју деценијама је присутан процес депопулације и смањивања броја становника. Према попису из 1953 године у општини Прокупље је живело нешто више од 58.000 становника. Број становника се посебно смањило у селима планинског подручја док је у граду у протеклих педесет година број становника учетворостручен. Политика индустријализације довела је до великих миграција са села у град тако да су у многим селима остала само старачка домаћинства чијим умирањем се села гасе. На подручју општине Прокупље према последњем попису регистровано је и прво насеље која је остало без становника, то је село Обртинце на планини Видојевици. Последњих десетак година и у самом граду Прокупљу је дошло до смањивања броја становника због негативног природног прираштаја и престанка миграција са села у град.

Привредна активност је на ниском нивоу. Неуспеле приватизације и гашење производних погона су главно обележје привреде Прокупља.

Општина Житорађа се такође налази у топличком округу и граничи се са општинама Прокупље, Меровина, Бојник, Лесковац и Дољевац. Ова општина је удаљена од Прокупља 10км, од коридора 10 који повезује Србију са Македонијом и Грчком такође 10км и од Ниша 35км. На југо-западу ове општине се налази део планинског масива Пасјача.

Општина Житорађа се простире на површини од 241км² и према попису из 2011.године у њој живи 16 386 становника. У привредној структури општине Житорађа доминантно место заузима пољопривреда, поготово последњих година примат преузима производња раног поврћа.

3.2. Економске и културне прилике

Општина на чијој се територији налазе шуме и шумска земљишта ове газдинске јединице припадају кругу неразвијених или недовољно развијених општина, као и читав југ Србије.

Гздинска јединица је окружена великим бројем насеља са свих страна, нарочито у долини реке Топлице , а има их и у самој шуми. Све су то мања или већа села са кућамагрупписаним или разбацаним мање групе ,ређе ушоране дуж путева.

Од већих места у северном делу јединице налази се град Прокупље који је најближи административни ,културни , потрошачки и индустријски центар.

У јужном делу друго по величини место је Житни поток који је уједно најближи административни и потрошачки центар тог дела јединице.

Најближа железничка станица је Прокупље

Главно занимање становништва је змљорадња и сточарство, али постоје сви услови за развој воћарства у знатно већој мери него што је сада. Велика сметња развоју ових грана је између осталог и изражена миграција становништва у градове.

Поред наведених занимања становништво налази запослење у индустрији, грађевинарству, трговини, занатству, као и у културним, социјалним и друштвеним делатностима.

Постоји развијена школска мрежа и других институција за просвећивање и културно уздизање, већи број здравствених и социјалних установа као и индустријских постројења у Прокупљу и Куршумлији.

Од укупне површине општине Прокупље 60% или 45 083ха заузима пољопривредно земљиште, 35% или 26 895ха заузимају шуме и шумско земљиште, а 5% заузима неплодни земљиште. Од укупне површине пољопривредног земљишта обрадиво је 81,6% или 36 790ха.

Најбитније индустријске производње у општини прокупље су: прехранбена индустрија (ДОО Хиссар), индустрија обојених метала (ФОМ-фабрика обојених метала) и производња каблова за аутомобилску индустрију (Леоне).

3.3. Организациона и материјална опремљеност

Топличким шумским подручјем газдује шумско газдинство „Топлица“ Куршумлија које у свом саставу има три шумске управе: ШУ Блаце, ШУ Прокупље, ШУ Куршумлија. Шумске управе су организоване по реверном систему.

Газдинском јединицом „Пасјача“ газдује ШУ Прокупље коју чини 5 ревира.

Шумска управа Прокупље располаже са следећим стручним кадровима

ВСС- дипл.инж шумарства - 7

ССС- шумарски техничар - 5

ССС- трећи степен- 24

ССС-економски техничар - 1

КВ радник-1

Од грађевинских објеката шумска управа располаже управном зградом у Прокупљу.

Од теренских возила поседује 7 лада нива.

3.4 Досадашњи захтеви према шумама и досадашњи начин коришћења шумских ресурса

Досадашње коришћење заснивало се искључиво на коришћењу дрвне масе. Остали потенцијали нису коришћени у значајнијој мери. Коришћење је било такво да се „много више из шуме узимало него што јој се враћало“. Ако изузмемо период шездесетих и седамдесетих година XX века када су спроведена масовна пошумљавња, укупно гледано у шумско узгојне радове улагана су скромна средства. Гледајући досадашње основе за газдовање шумама може се уочити да су планови коришћења шума углавном у значајном проценту испуњавани, док су радови на гајењу и заштити праћени малим процентом извршења.

Такође, производни потенцијал станишта се не користи у потпуности. Највећу површину ове газдинске јединице заузимају изданацке шуме које не користе у потпуности производни потенцијал станишта.

Дугорочним биолошко узгојним циљевима газдовања требало би да се подигне степен биолошке стабилности и приближи производном оптимуму станишта. Циљ је створити стабилне састојине које ће истовремено дати максималну производњу најбољег квалитета и вредности.

3.5 Могућност пласмана шумских производа

Највећи купац дрвних сортимената из целог шумског газдинства је предузеће „Симпо-ШИК“ из Куршумлије. Након више година лоших пословних резултата ово предузеће је почетком 2010 кренуло са производњом у обновљеним погонима. Највећа количина букових тупаца се испоручује баш овом предузећу. Капацитети су довољни да прихвате целокупну производњу из шумског подручја.

Остали купци дрвета су „Кроношпан“- Лапово, „Моца“- Јабланица, „Биоенерџи“- Бољевац „Форест-Ентерприсес д.о.о.– Пуковац“. Предузећа из Бољевца и Пуковца се баве производњом пелета тако да потражују продужно дрво са којим је раније био проблем око пласмана.

Посматрно на нивоу целог газдинства, може се рећи да су капацитети дрвне индустрије у складу са производним могућностима шума тако да не постоје никакви ограничавајући фактори у погледу пласмана производње.

Када је у питању пласман дрвета са ове газдинске јединице, онда ту нема великих проблема. С обзиром да се у највећем делу ради о изданацким лишћарским састојинама, да се дрво продаје на пању(кроз малопродају) и да је ова газдинска јединица налази близу Куршумлије, онда нема проблема што се тиче реализације приноса са ове газдинске јединице.

Имајући у виду да се пословање одвија у тешким и непредвидивим условима врло често долази до поремећаја на тржишту па се јављају периоди са великом потражњом и периоди када је готово немогуће извршити пласман сировине.

4. Функције шума

4.1 Глобална намена комплекса

Глобална намена комплекса шума или његових делова, подмирује и интегрише стање састојина и друштвене потребе у односу на шуму у (јединствене – опште) циљеве газдовања шумама. Најчешће се глобална намена односи на читав комплекс шуме као природне целине. У складу са напред изнетим, дефинисане су глобалне намене комплекса шума ГЈ " Видујевица ": шумска станишта са производном функцијом (10), шумска станишта са производно – заштитном функцијом (11), шуме са приоритетно заштитном функцијом (12).

Максимална производња и коришћење производних потенцијала, као приоритетне функције ових шума, нису у конфликту ни са једним другим општим циљевима газдовања.

4.2 Основна намена површина

Наменска целина је просторна категорија која обухвата читав шумски комплекс или само његове делове у којим је одабраном функцијом (функцијама) или глобалном и основном наменом шуме дефинисан најрационалнији вид коришћења.

У суштини наменска целина представља просторно уређајну јединицу у оквиру које се у функционалном смислу плански установљава остваривање неке од приоритетних функција шуме дефинисане кроз циљеве газдовања шумама. При томе могуће је да у оквиру једне наменске целине, у смислу приоритета, буду једна или више функција. Због тога наменску целину не треба поистовећивати са функцијама шуме.

У просторном смислу наменска целина је сигуран ослонац за реално планирање газдовања шумама, а и за поузданију оцену оптималног стања просторних односа и распореда, било да се ради о структури саме шуме или о односима обрасле и необрасле површине, распореда сечина, изградње инфраструктуре у оквиру мултифункционалног коришћења и др.

У газдинској јединици „Видојевица“ утврђене су следеће приоритетне функције:

- Наменска целина 10- производња техничког дрвета
- Наменска целина 26- заштита земљишта од ерозије
- Наменска целина 66- стална заштита шума (изван газдинског третмана)

Наменска целина 10- производња техничког дрвета- приоритетна функција је максимална, а трајна производња дрвета најбољег квалитета, али се при томе не занемарују и остале производне, заштитне и социјалне функције шума. Да би се остварио циљ, максимална и трајна производња дрвета најбољег квалитета, шума мора бити у нормалном стању по свим показатељима на датом станишту. Онда када се шума нађе у нормалном стању, поред производне функције остварују се и остале функције. Потенцијал станишта је у овој газдинској јединици велики нарочито у појасу букових шума те би посебну пажњу требало посветити газдовању овим састојинама с обзиром да могу дати велику количину техничког дрвета. Ова наменска целина има приоритет у односу на остале намеснке целине.

Наменска целина 26- заштита земљишта од ерозије- у ову наменску целину сврстане су шуме које су едафски и орографски условљене, чија је приоритетна функција заштита земљишта. Ове шуме имају и остале функције, претежно заштитног карактера. Све интервенције на коришћењу шума у овој наменској целини, ће бити слабијег интензитета и у блажој форми. У наредних неколико уређајних раздобља треба извршити побољшање девастираних састојина путем постепене реконструкције у оним састојинама где је као газдински поступак предвиђена реконструкција. Код оних састојина код којих је реконструкција планирана у овом уређајном раздобљу, исту вршити постепено имајући у виду основну намену, а све ради заштите од испирања и одношења.

Наменска целина 66- стална заштита земљишта (изван газдинског третмана) – улазе оне шуме које су такође едафски и орографски условљене, али се у њима неће вршити никаква интервенција ни у овом ни у следећим уређајним раздобљима. Ове шуме се као такве само констатују и евидентирају. Најчешће се ради о шикарама и шибљацима на теренима са великим нагибом и са плитким земљиштем.

4.3. Газдинске класе

Газдинска класа претставља скуп састојина истог типа шуме, истог порекла и састава, сличног затеченог стања и основне намене за које је могуће планирати јединствене циљеве и мере газдовања. Дакле, полазна основа за формирање газдинске класе је тип шуме дефинисан једнаким еколошким и развојно-производним карактеристикама у оквиру кога се зависно од порекла, стања састојине, основне намене и састава формира једна или више газдинских класа. Газдинска класа је основна уређајна јединица за коју се обезбеђује трајност приноса у једнодобним састојинама, приказује стање шума, анализира и оцењује затечено стање и израђују планови газдовања шумама.

Газдинске класе су приказане бројевима и то тако да први двоцифрени број означава наменску целину, следећи троцифрени број састојинску целину, док последњи троцифрени број представља групу еколошких јединица.

Газдинска класа не мора да обухвата само један део шумског комплекса већ може да обухвата састојине из различитих делова комплекса. Ранијим Правилником о начину израде и садржини шумскопривредних основа Србије (1976) је била прописана минимална површина газдинске класе од 100 ха. Према Немачким искуствима, минимална површина газдинске класе за једнодобне шуме је 500 ха. У данашње време се говори о минималној површини газдинске класе са аспекта трајности производње од 50 ха у једнодобним шумама и 5 ха у пребирним шумама. У случају да имамо мање површине од прописаних тада их сједињујемо сродним површинама које су довољно велике.

Преласком са монофункционалног на полифункционално коришћење минимална површина газдинске класе добија другачији смисао. С обзиром да се газдинска класа формира у оквиру појединих наменских целина и да није дефинисана минимална површина појединих наменских целина, питање минималне површине газдинске класе још није решено.

Газдинске класе су у складу са Општом основом газдовања шумама односно са будућим Планом развоја шумског поручја.

Следи списак свих газдинских класа у ГЈ „Видојевица“ по наменским целинама:

Газдинске класе у наменској целини 10 -производња техничког дрвета:

- 10.175.411 - Изданачка шума граба на различитим смеђим земљиштима
- 10.176.411 - Изданачка мешовита шума граба на различитим смеђим земљиштима
- 10.195.212 - Изданачка шума цера на смеђим лесивираним зекљиштима

- 10.195.313 - Издавачка шума цера на земљиштима на лесу, силикатним стенама и кречњацима
- 10.196.212 - Издавачка мешовита шума цера на смеђим лесивираним земљиштима
- 10.196.313 - Издавачка мешовита шума цера на земљиштима на лесу, силикатним стенама и кречњацима
- 10.214.212 - Издавачка шума сладуна на смеђим лесивираним земљиштима
- 10.215.212 - Издавачка мешовита шума сладуна на смеђим лесивираним земљиштима
- 10.306.313 - Издавачка шума китњака на земљиштима на лесу, силикатним стенама и кречњацима
- 10.307.313 - Издавачка мешовита шума китњака на лесу, силикатним стенама и кречњацима
- 10.325.313 - Издавачка шума багрема на смеђим лесивираним земљиштима
- 10.351.411 - Висока једнодобна шума букве на киселим смеђим и другим земљиштима
- 10.353.411 - Висока шума букве, китњака, цера и граба на киселим смеђим и другим земљиштима
- 10.360.411 - Издавачка шума букве на киселим смеђим и другим земљиштима
- 10.361.411 - Издавачка мешовита шума букве на киселим смеђим и другим земљиштима
- 10.469.411 - Вештачки подигнута састојина осталих лишћара на смеђим лесивираним земљиштима
- 10.470.212 - Вештачки подигнута састојина смрче на смеђим лесивираним земљиштима
- 10.475.212 - Вештачки подигнута састојина црног бора на лесивираним смеђим земљиштима
- 10.479.411 - Вештачки подигнута састојина осталих четинара на киселим смеђим и другим земљиштима

Газдинске класе у наменској целини 26 -заштита земљишта од ерозије:

- 26.177.411- Издавачка мешовита шума граба на киселим смеђим и осталим земљиштима
- 26.197.212- Деастирана шума цера на смеђим лесивираним земљиштима
- 26.197.313- Девастирана шума цера на смеђим лесивираним земљиштима
- 26.216.212- Девастирана шума сладуна на смеђим лесивираним земљиштима
- 26.266.313- Шикара на станишту китњака на земљиштима на лесу, силикатним стенама и кречњацима
- 26.308.313- Девастирана шума китњака на земљиштима на лесу, силикатним стенама и кречњацима
- 26.325.313- Издавачка шума багрема на земљиштима на лесу, силикатним стенама и кречњацима
- 26.362.411- Девастурана шума букве на киселим смеђим и другим земљиштима
- 26.475.411- Вештачки подигнута састојина црног бора на киселим смеђим и другим земљиштима

Газдинске класе у наменској целини 66 -стална заштита шума

- 66.267.242 - Шибљак грабића на парарендзинама и плићим гајњачама на лесу

Највећи део газдинских класа (19) се налази у наменској целини 10-производња техничког дрвета, (9) газдинских класа су у наменској целини 26- заштита земљишта од ерозије и једна газдинска класа у наменској целини 66- стална заштита шума (изван газдинског третмана).

5.0. Стање шума и шумских екосистема

У складу са Законом о шумама и одредбама Правилника о начину израде и садржају општих и посебних основа газдовања шумама, биће приказано стање шума по намени, газдинским класама, пореклу и очуваности, смеси, врстама дрвећа, дебљинској структури, старости, затим стање вештачки подигнутих састојина, стање необраслих површина, здравствено стање и на крају општи осврт на затечено стање.

5.1 Стање шума по намени

5.1.1 Стање шума по глобалној намени

За ГЈ „Видојевица ” утврђене су следеће приоритетне функције када је глобална намена у питању:

- Наменска целина 10- шуме и шумска станишта са производном функцијом
- Наменска целина 11- шуме и шумска станишта са производно-заштитном функцијом
- Наменска целина 12- шуме и шумска станишта са заштитном функцијом

Структура дрвног фонда изражено површином, запремином и запреминским прирастом је следећа:

Намена глобална	Површина		Запремина			Запремински прираст			pi
	Pha	P %	V m3	V %	V/Ha	Zv m3	Zv %	Zv/Ha	
10. Шуме и шумска станишта са производном функцијом	1949.5	77.2	402897.8	95.6	206.7	12244.5	96.6	6.3	3.0
11. Шуме и шумска станишта са производно-заштитном функцијом	408.7	16.2	18652.4	4.4	45.6	430.3	3.4	1.1	2.3
12. Шуме са приоритетном заштитном функцијом	165.7	6.6		0.0	0.0		0.0	0.0	
УКУПНО	2523.9	100.0	421550.2	100.0	167.0	12674.8	100.0	5.0	3.0

Најзаступљенија глобална намена је 10 - шуме и шумска станишта са производном функцијом, која у укупној површини учествује са 77.2 %, у укупној запремини заузима 95,6 %, са просечном запремином од 206.7 м3/ха. У укупном запреминском прирасту учествује са 96.6 % са 6,3 м3/ха. Процент запреминског прираста у овој намени је 3,0 %.

Наменска целина 11 - шуме и шумска станишта са производно-заштитном функцијом заузима 16.2 % од укупне површине газдинске јединице, просечна запремина је 45.6 м3/ха, а у укупној запремини учествује са 4.4 %. Запремински прираст је 1.1 м3/ха, а у укупном прирасту учествује са 3.4 %. Процент запреминског прираста у овој намени је 2,3 %.

Наменска целина 12 – шуме са приоритетном заштитном функцијом у укупној површини ове газдинске јединице заузима 6.6 %.

5.2. Стање шума по основној намени

На основу критеријума из предходног поглавља, затеченог стања и потенцијала шума и шумских земљишта, у ГЈ „Видојевица“ су утврђене следеће наменске целине:

1. Наменска целина 10 – Производња техничког дрвета
2. Наменска целина 26 – Заштита земљишта од ерозије
3. Наменска целина 66 – Стална заштита шума (изван газдинског третмана)

Структура дрвног фонда изражено површином, запремином и запреминским прирастом је следећа:

Намена основна	Површина		Запремина			Запремински прираст			pi
	Pha	P %	V m3	V %	V/Ha	Zv m3	Zv %	Zv/Ha	
10.Производња техничког дрвета	1949.5	77.2	402897.8	95.6	206.7	12244.5	96.6	6.3	3.0
26.Заштита земљишта од ерозије	408.7	16.2	18652.4	4.4	45.6	430.3	3.4	1.1	2.3
66.Стална заштита шума (изван газдинског третмана)	165.7	6.6		0.0	0.0		0.0	0.0	
УКУПНО	2523.9	100.0	421550.2	100.0	167.0	12674.8	100.0	5.0	3.0

Као што се види из предходне табеле у овој газдинској јединици имамо три наменске целине. Очигледни је несразмер ових намена у учешћу у површини с једне стране и запремине и запреминског прираста с друге стране.

Наменска целина 10-производња техничког дрвета заступљена је у укупној обраслој површини са 77.2 %, а у укупној запремини 95.6 %. У овој наменској целини се налазе најквалитетније састојине .

Наменска целина 26- заштита земљишта од ерозије је заступљена са 16.2 % у укупној површини, док је запремина од 4.4 %. Ову наменску целину чине углавном изданачке шуме-шикаре на великим нагибима и плитким земљиштима чије би уклањање довело до ерозије земљишта.

Наменска целина 66 - Стална заштита земљишта (изван газдинског третмана) по површини заузима 6.6 % од укупне површине.

5.3. Стање шума по газдинским класама

У газдинској јединици постоји 29 газдинских класа.

Газдинска класа	Површина		Запремина			Запремински прираст			Piv
	Pha	P %	V m3	V %	V/ha	ZV m3	Zv %	ZV/ha	
10175411	0.4	0.02	35.1	0.01	90.0	1.2	0.01	3.0	3.3
10176411	8.8	0.35	1126.2	0.27	128.0	32.4	0.26	3.7	2.9
10195212	113.1	4.48	25246.0	5.99	223.2	858.4	6.77	7.6	3.4
10195313	4.0	0.16	1059.2	0.25	262.2	27.1	0.21	6.7	2.6

	Површина		Запремина			Запремински прираст			
10196212	226.0	8.95	44663.4	10.60	197.7	1487.2	11.73	6.6	3.3
10196313	125.0	4.95	21080.3	5.00	168.6	676.5	5.34	5.4	3.2
10214212	1.5	0.06	253.9	0.06	175.1	7.7	0.06	5.3	3.0
10215212	92.5	3.67	16830.3	3.99	181.9	570.8	4.50	6.2	3.4
10306313	215.7	8.55	28357.7	6.73	131.5	956.5	7.55	4.4	3.4
10307313	243.4	9.64	30463.4	7.23	125.2	1033.1	8.15	4.2	3.4
10325313	18.0	0.71	1226.5	0.29	68.0	64.0	0.51	3.5	5.2
10351411	282.0	11.17	86161.4	20.44	305.6	1951.7	15.40	6.9	2.3
10353411	1.2	0.05	147.3	0.03	121.7	2.1	0.02	1.8	1.4
10360411	494.6	19.60	113764.1	26.99	230.0	3297.7	26.02	6.7	2.9
10361411	70.2	2.78	14911.3	3.54	212.4	425.8	3.36	6.1	2.9
10469411	0.4	0.02	54.0	0.01	125.7	1.1	0.01	2.6	2.0
10470411	7.7	0.31	1903.0	0.45	246.5	72.3	0.57	9.4	3.8
10475411	40.0	1.59	13785.6	3.27	344.3	701.7	5.54	17.5	5.1
10479411	5.0	0.20	1829.3	0.43	368.8	77.2	0.61	15.6	4.2
УКУПНО НЦ 10	1949.5	77.24	402897.8	95.58	206.7	12244.5	96.60	6.3	3.0
26177411	2.5	0.10	113.8	0.03	46.4	3.8	0.03	1.5	3.3
26197212	71.3	2.82	3176.7	0.75	44.6	11.0	0.09	0.2	0.3
26197313	11.7	0.46	732.6	0.17	62.6	14.0	0.11	1.2	1.9
26216212	17.8	0.71	907.2	0.22	50.9	2.3	0.02	0.1	0.3
26266313	59.1	2.34	0.0	0.00	0.0	0.0	0.00	0.0	
26308313	141.1	5.59	12182.9	2.89	86.4	353.8	2.79	2.5	2.9
26325313	84.9	3.36	0.0	0.00	0.0	0.0	0.00	0.0	
26362411	13.0	0.51	707.0	0.17	54.4	5.2	0.04	0.4	0.7
26475411	7.3	0.29	832.0	0.20	113.4	40.2	0.32	5.5	4.8
УКУПНО НЦ 26	408.7	16.19	18652.4	4.42	45.6	430.3	3.40	1.1	2.3
66267242	165.73	6.57		0.00	0.0		0.00	0.0	
УКУПНО НЦ 66	165.73	6.57		0.00	0.0		0.00	0.0	
УКУПНО ГЈ	2523.9	100.00	421550.2	100.00	167.0	12674.8	100.00	5.0	3.0

Највеће учешће је газдинских класа са основном наменом 10 које се налазе на 1949.5 ха (77.24%), са запремином 402897.8 м3 или (95.58%). У овој наменској целини најзаступљенија је газдинска класа 10360411 која у укупној обраслој површини учествује са 494.6 ха или 19.6 % , а у запремини 113764.1м3 или 26.99 %. Просечна запремина у овој газдинској класи је 230.0 м3/ха, а просечан запремински прираст је 6.7 м3/ха. Следећа по заступљености је газдинска класа 10351411 која у укупно обраслој површини учествује са 282.0 (11.17%), у запремини 86161.4 м3 или (20.44 %). Просечна запремина је 305.6 м3/ха, просечан запремински прираст 6.9 м3/ха.

Учешће газдинских класа са наменом 26 износи 408.7 (16.19 %), односно по запремини 18652.4 м3 или 4.42 %. Најзаступљенија је газдинска класа 26308313 која у укупној обраслој површини учествује са 141.1 ха или 5.59 % , а у запремини 12182.9 м3 или 2.89 %.

Учешће газдинских класа са наменом 66 је 165.73 ха (6.57 %).

5.4. Стање шума по пореклу и очуваности

У овој газдинској јединици састојине према пореклу разврстане су на:

- високе састојине - настале генеративним путем (из семена)
- изданачке састојине настале вегетативним путем (из изданака и избојака)

Састојине према очуваности су разврстане на:

- очуване састојине - које по степену обраслости, здравственом стању и квалитету могу дочекати зрелост за сечу;
- разређене састојине - то су састојине са мањим степеном обраслости, доброг здравственог стања и квалитета и могу дочекати зрелост за сечу;
- девастиране састојине - то су превише разређене састојине, уједно лошег здравственог стања и квалитета, те се при зрелости за сечу уклањају.

Стање састојина по пореклу и очуваности за газдинску јединицу " Видојевица " приказано је следећом табелом:

Газдинска класа	Површина		Запремина			Запремински прираст			Piv
	Pha	P %	V m3	V %	V/ha	Zv m3	Zv %	Zv/ha	
10351411	245.2	9.71	76906.5	18.24	313.7	1775.0	14.00	7.2	2.3
Високе очуване	245.2	9.71	76906.5	18.24	313.7	1775.0	14.00	7.2	2.3
10351411	36.8	1.46	9254.9	2.20	251.4	176.7	1.39	4.8	1.9
10353411	1.2	0.05	147.3	0.03	121.7	2.1	0.02	1.8	1.4
Високе разређене	38.0	1.51	9402.1	2.23	247.3	178.9	1.41	4.7	1.9
Високе укупно	283.2	11.22	86308.6	20.47	304.8	1953.8	15.42	6.9	2.3
10175411	0.4	0.02	35.1	0.01	90.0	1.2	0.01	3.0	3.3
10176411	8.8	0.35	1126.2	0.27	128.0	32.4	0.26	3.7	2.9
10195212	113.1	4.48	25246.0	5.99	223.2	858.4	6.77	7.6	3.4
10195313	1.0	0.04	174.3	0.04	181.5	4.9	0.04	5.1	2.8
10196212	217.6	8.62	43643.3	10.35	200.6	1450.7	11.45	6.7	3.3
10196313	61.1	2.42	11997.1	2.85	196.4	383.5	3.03	6.3	3.2
10214212	0.3	0.01	43.9	0.01	151.2	1.9	0.01	6.4	4.2
10215212	89.2	3.53	16435.7	3.90	184.3	557.9	4.40	6.3	3.4
10306313	196.8	7.80	25574.8	6.07	130.0	864.0	6.82	4.4	3.4
10307313	212.6	8.42	27389.4	6.50	128.8	927.6	7.32	4.4	3.4
10325313	7.5	0.30	433.4	0.10	58.1	26.7	0.21	3.6	6.2
10360411	494.6	19.60	113764.1	26.99	230.0	3297.7	26.02	6.7	2.9
10361411	70.2	2.78	14911.3	3.54	212.4	425.8	3.36	6.1	2.9
10469411	0.2	0.01	35.4	0.01	221.2	0.9	0.01	5.6	2.5
Изданачке очуване	1473.1	58.37	280810.0	66.61	190.6	8833.5	69.69	6.0	3.1
10195313	3.1	0.12	884.9	0.21	287.3	22.2	0.18	7.2	2.5

	Површина		Запремина			Запремински прираст			
10196212	8.4	0.33	1020.0	0.24	121.4	36.5	0.29	4.3	3.6
10196313	63.9	2.53	9083.2	2.15	142.1	293.0	2.31	4.6	3.2
10214212	1.2	0.05	210.0	0.05	181.0	5.8	0.05	5.0	2.8
10215212	3.4	0.13	394.5	0.09	117.8	12.9	0.10	3.9	3.3
10306313	19.0	0.75	2782.9	0.66	146.9	92.5	0.73	4.9	3.3
10307313	30.8	1.22	3074.0	0.73	99.9	105.5	0.83	3.4	3.4
10325313	10.6	0.42	793.0	0.19	75.0	37.3	0.29	3.5	4.7
Изданачке разређене	140.2	5.56	18242.6	4.33	130.1	605.7	4.78	4.3	3.3
Изданачке укупно	1613.4	63.92	299052.6	70.94	185.4	9439.3	74.47	5.9	3.2
10469411	0.3	0.01	18.7	0.00	69.1	0.2	0.00	0.8	1.1
10470411	7.0	0.28	1903.0	0.45	271.1	72.3	0.57	10.3	3.8
10475411	39.7	1.57	13762.3	3.26	346.4	699.8	5.52	17.6	5.1
10479411	5.0	0.20	1829.3	0.43	368.8	77.2	0.61	15.6	4.2
Вештачки подигнуте очуване	52.0	2.06	17513.2	4.15	336.9	849.5	6.70	16.3	4.9
10470411	0.7	0.03							
10475411	0.3	0.01	23.4	0.01	75.5	1.8	0.01	6.0	7.9
Вештачки подигнуте разређене	1.0	0.04	23.4	0.01	23.2	1.8	0.01	1.8	7.9
Вештачки подигнуте укупно	53.0	2.10	17536.6	4.16	330.9	851.3	6.72	16.1	4.9
НЦ 10 УКУПНО	1949.5	77.24	402897.8	95.58	206.7	12244.5	96.60	6.3	3.0
26362411	7.1	0.28	383.0	0.09	53.8	2.1	0.02	0.3	0.5
Високе девастиране	7.1	0.28	383.0	0.09	53.8	2.1	0.02	0.3	0.5
Високе укупно	7.1	0.28	383.0	0.09	53.8	2.1	0.02	0.3	0.5
26325313	84.9	3.36							
Изданачке разређене	84.9	3.36							
26177411	2.5	0.10	113.8	0.03	46.4	3.8	0.03	1.5	3.3
26197212	71.3	2.82	3176.7	0.75	44.6	11.0	0.09	0.2	0.3
26197313	11.7	0.46	732.6	0.17	62.6	14.0	0.11	1.2	1.9
26216212	17.8	0.71	907.2	0.22	50.9	2.3	0.02	0.1	0.3
26308313	141.1	5.59	12182.9	2.89	86.4	353.8	2.79	2.5	2.9
26362411	5.9	0.23	324.0	0.08	55.2	3.2	0.02	0.5	1.0
Изданачка девастирана	250.2	9.91	17437.3	4.14	69.7	388.1	3.06	1.6	2.2
Изданачке укупно	335.1	13.28	17437.3	4.14	52.0	388.1	3.06	1.2	2.2
26475411	7.3	0.29	832.0	0.20	14.1	40.2	0.32	0.7	4.8
Вештачки подигнуте разређене	7.3	0.29	832.0	0.2	14.1	40.2	0.3	0.7	4.8
26266313	59.1	2.34							
Шикаре	59.1	2.34							
НЦ 26 УКУПНО	408.7	16.19	18652.4	4.42	45.6	430.3	3.40	1.1	2.3
66267242	165.7	6.57							

	Површина		Запремина			Запремински прираст			
Шибљаци	165.7	6.57							
НЦ 66 УКУПНО	165.7	6.57							
УКУПНО Г.Ј.	2523.9	100.00	421550.2	100.00	167.0	12674.8	100.00	5.0	3.0

	површина		запремина			запремински прираст			Piv
	Pha	P %	V m3	V %	V/ha	Zv m3	Zv %	Zv/ha	
Високе очуване	245.2	9.7	76906.5	18.2	313.7	1775.0	14.0	7.2	2.3
Високе разређене	38.0	1.5	9402.1	2.2	247.3	178.9	1.4	4.7	1.9
Високе девастиране	7.1	0.3	383.0	0.1	53.8	2.1	0.0	0.3	0.5
ВИСОКЕ УКУПНО	290.3	11.5	86691.6	20.6	298.6	1955.9	15.4	6.7	2.3
Изданачке очуване	1473.1	58.4	280810.0	66.6	190.6	8833.5	69.7	6.0	3.1
Изданачке разређене	225.1	8.9	18242.6	4.3	81.0	605.7	4.8	2.7	3.3
Изданачке девастиране	250.2	9.9	17437.3	4.1	69.7	388.1	3.1	1.6	2.2
ИЗДАНАЧКЕ УКУПНО	1948.5	77.2	316489.9	75.1	162.4	9827.4	77.5	5.0	3.1
Вештачки подигнуте очуване	52.0	2.1	17513.2	4.2	336.9	849.5	6.7	16.3	4.9
Вештачки подигнуте разређене	8.4	0.3	855.4	0.2	102.4	42.0	0.3	5.0	4.9
ВЕШТАЧКИ ПОДИГНУТЕ УКУПНО	60.3	2.4	18368.6	4.4	304.5	891.5	7.0	14.8	4.9
Шикаре	59.1	2.3							
Шибљаци	165.7	6.6							
УКУПНО ГЈ	2523.9	100.0	421550.2	100.0	167.0	12674.8	100.0	5.0	3.0
Свега очуване	1770.3	70.1	375229.6	89.0	212.0	11458.0	90.4	6.5	3.1
Свега разређене	271.5	10.8	28500.2	6.8	105.0	826.7	6.5	3.0	2.9
Свега девастиране	257.3	10.2	17820.3	4.2	69.2	390.2	3.1	1.5	2.2
Шикаре	59.1	2.3		0.0	0.0		0.0	0.0	
Шибљаци	165.7	6.6		0.0	0.0		0.0	0.0	
УКУПНО ГЈ	2523.9	100.0	421550.2	100.0	167.0	12674.8	100.0	5.0	3.0

Високе састојине учествују са 11,5 % у укупној обраслој површини. Њихова просечна запремина је 298,6 м³/ха, просечан запремински прираст 6,7 м³/ха. У укупној запремини газдинске јединице учествују са 20,6%, а у запреминском прирасту са 15,4%.

Изданачке шуме учествују са 77,2% у односу на укупну обраслу површину. У односу на укупну запремину у газдинској јединици учествују са 75,1%, а у запреминском прирасу са 77,5%. Просечна запремина износи 162,4 м³/ха, а запремински прираст 5,0 м³/ха, а проценат текућег прираста износи 3,1%.

Вештачки подигнуте састојине учествују са 2,4 % у укупној обраслој површини. Учешће у запремини целе газдинске јединице је 4,4 %, а у запреминском прирасту 7,0 %. Просечна запремина у овим састојинама је 304,5 м³/ха, запремински прираст 14,8 м³/ха, а проценат прираста је 4,9 %.

Шикаре учествују са 2,3% у односу на укупну обраслу површину газдинске јединице.

Шибљаци учествују са 6,6 % у односу на укупну обраслу површину газдинске јединице.

Ка што се види у табели очуване састојине се налазе на 1770,3 ха и учествују са 70,1 % у укупној обраслој површини. У њима се налази 375229.6 м³ или 89.0 %. Просечна запремина је 212,0 м³/ха, а просечан запремински прираст 6,5 м³/ха.

Разређене састојине се налазе на 271.5 ха и учествују са 10,8 % у укупној обраслој површини. Њихова запремина је 28500.2 м³ или 6,8 % од укупне запремине у газдинској јединици. Просечна запремина је 105,0 м³/ха, а просечан запремински прираст 2,9 м³/ха.

Девастиране састојине заузимају 257.3 ха (10,2%) са запремином од 17820.3 м³ (4,2%). Просечна запремина је 69,2 м³/ха.

Шикаре учествују са 2,3% у односу на укупну обраслу површину газдинске јединице. Шибљаци учествују са 6,6 % у односу на укупну обраслу површину газдинске јединице.

5.5. Стање састојина по смеси

газдинска класа	површина		запремина			запремински прираст			piv
	Pha	P %	V m3	V %	V/ha	ZV m3	ZV %	ZV/ha	
10351411	281.98	11.2	86161.4	20.4	305.6	1951.7	15.4	6.9	2.3
Чисте високе	281.98	11.2	86161.4	20.4	305.6	1951.7	15.4	6.9	2.3
10175411	0.39	0.0	35.1	0.0	90.0	1.17223	0.0	3.0	3.3
10195212	113.1	4.5	25246.0	6.0	223.2	858.379	6.8	7.6	3.4
10195313	4.04	0.2	1059.2	0.3	262.2	27.0779	0.2	6.7	2.6
10214212	1.45	0.1	253.9	0.1	175.1	7.67172	0.1	5.3	3.0
10306313	180.62	7.2	24932.0	5.9	138.0	833.573	6.6	4.6	3.3
10325313	7.46	0.3	433.4	0.1	58.1	26.71	0.2	3.6	6.2
10360411	494.64	19.6	113764.1	27.0	230.0	3297.7	26.0	6.7	2.9
Чисте изданацке	801.7	31.8	165723.6	39.3	206.7	5052.3	39.9	6.3	3.0
10470411	7.72	0.3	1903.0	0.5	246.5	72.3	0.6	9.4	3.8
10475411	28.45	1.1	10011.5	2.4	351.9	506.6	4.0	17.8	5.1
10479411	2.42	0.1	1047.1	0.2	432.7	47.5	0.4	19.6	4.5
Чисте вештачки подигнуте	38.59	1.5	12961.6	3.1	335.9	626.4	4.9	16.2	4.8
ЧИСТЕ УКУПНО	1122.27	44.5	264846.6	62.8	236.0	7630.3	60.2	6.8	2.9
10353411	1.21	0.0	147.3	0.0	121.7	2.1	0.0	1.8	1.4
Мешовите високе	1.21	0.0	147.3	0.0	121.7	2.1	0.0	1.8	1.4
10176411	8.80	0.3	1126.2	0.3	128.0	32.4	0.3	3.7	2.9
10196212	225.95	9.0	44663.4	10.6	197.7	1487.2	11.7	6.6	3.3
10196313	125.00	5.0	21080.3	5.0	168.6	676.5	5.3	5.4	3.2
10215212	92.52	3.7	16830.3	4.0	181.9	570.8	4.5	6.2	3.4
10306313	35.09	1.4	3425.7	0.8	97.6	122.9	1.0	3.5	3.6
10307313	243.36	9.6	30463.4	7.2	125.2	1033.1	8.2	4.2	3.4
10325313	10.58	0.4	793.0	0.2	75.0	37.3	0.3	3.5	4.7
10361411	70.20	2.8	14911.3	3.5	212.4	425.8	3.4	6.1	2.9
10469411	0.16	0.0	35.4	0.0	221.2	0.9	0.0	5.6	2.5
Изданацке мешовите	811.7	32.2	133329.0	31.6	164.3	4387.0	34.6	5.4	3.3
10469411	0.27	0.0	18.7	0.0	69.1	0.2	0.0	0.8	1.1

	површина		запремина			запремински прираст			
10475411	11.59	0.5	3774.1	0.9	325.6	195.1	1.5	16.8	5.2
10479411	2.54	0.1	782.1	0.2	307.9	29.7	0.2	11.7	3.8
Мешовите вештачки подигнуте	14.4	0.6	4574.9	1.1	317.7	225.0	1.8	15.6	4.9
МЕШОВИТЕ УКУПНО	827.3	32.8	138051.2	32.7	166.9	4614.1	36.4	5.6	3.3
УКУПНО НЦ 10	1949.5	77.2	402897.8	95.6	206.7	12244.5	96.6	6.3	3.0
26362411	7.12	0.3	383.0	0.1	53.8	2.1	0.0	0.3	0.5
Чисте високе	7.12	0.3	383.0	0.1	53.8	2.1	0.0	0.3	0.5
26197212	11.4	0.5	469.2	0.1	41.2	0.9	0.0	0.1	0.2
26308313	44.86	1.8	4102.6	1.0	91.5	119.6	0.9	2.7	2.9
26325313	84.89	3.4							
26362411	5.87	0.2	324.0	0.1	55.2	3.2	0.0	0.5	1.0
Чисте издавачке	147.02	5.8	4895.9	1.2	33.3	123.7	1.0	0.8	2.5
26475411	7.34	0.3	832.0	0.2	113.4	40.2	0.3	5.5	4.8
Чисте вештачки подигнуте	7.34	0.3	832.0	0.2	113.4	40.2	0.3	5.5	4.8
УКУПНО ЧИСТЕ	161.48	6.4	6110.9	1.4	37.8	166.0	1.3	1.0	2.7
26177411	2.45	0.1	113.8	0.0	46.4	3.8	0.0	1.5	3.3
26197212	59.89	2.4	2707.5	0.6	45.2	10.1	0.1	0.2	0.4
26197313	11.71	0.5	732.6	0.2	62.6	14.0	0.1	1.2	1.9
26216212	17.82	0.7	907.2	0.2	50.9	2.3	0.0	0.1	0.3
26308313	96.22	3.8	8080.3	1.9	84.0	234.2	1.8	2.4	2.9
Мешовите издавачке	188.09	7.5	12541.5	3.0	66.7	264.4	2.1	1.4	2.1
МЕШОВИТЕ УКУПНО	188.1	7.5	12541.5	3.0	66.7	264.4	2.1	1.4	2.1
Шикаре	59.09	2.3							
УКУПНО НЦ 26	408.7	16.2	18652.4	4.4	45.6	430.3	3.4	1.1	2.3
Шибљаци	165.73	6.6							
УКУПНО НЦ 66	165.73	6.6							
УКУПНО ГЈ	2523.9	100.0	421550.2	100.0	167.0	12674.8	100.0	5.0	3.0

		површина		запремина			запремински прираст			piv
		Pha	P %	V m3	V %	V/ha	ZV m3	ZV %	ZV/ha	
Рекапитулација по пореклу										
Високе	чисте	289.1	11.45	86544.4	20.5	299.4	1953.8	15.4	6.8	2.3
	мешовите	1.2	0.05	147.3	0.0	121.7	2.1	0.0	1.8	1.4
Изданачке	чисте	948.7	37.59	170619.4	40.5	179.8	5176.0	40.8	5.5	3.0
	мешовите	999.8	39.61	145870.5	34.6	145.9	4651.4	36.7	4.7	3.2
Вештачки подигнуте	чисте	45.9	1.82	13793.7	3.3	300.3	666.5	5.3	14.5	4.8
	мешовите	14.4	0.57	4574.9	1.1	317.7	225.0	1.8	15.6	4.9
Рекапитулација по мешовитости										

	површина		запремина			запремински прираст			
Укупно чисте	1283.8	50.9	270957.5	64.3	211.1	7796.3	61.5	6.1	2.9
Укупно мешовите	1015.4	40.2	150592.7	35.7	148.3	4878.5	38.5	4.8	3.2
Шикаре	59.1	2.3							
Шибљаци	165.7	6.6							
УКУПНО ГЈ	2523.9	100.0	421550.2	100.0	167.0	12674.8	100.0	5.0	3.0

У Г.Ј. „Видојевица“ доминирају чисте састојине које учествују са 50.9 % у укупној површини и са 64.3 % у укупној запремини. Просечна запремина у чистим састојинама је 211.1 м³/ха, а просечан запремински прираст 6.1 м³/ха. Мешовите састојине учествују са 40.2 % у укупној површини и 35.7 % у укупној запремини. Просечна запремина у мешовитим састојинама је 148.3 м³/ха, а запремински прираст 4.8 м³/ха. Однос чистих и мешовитих састојина у овој газдинској јединици је 56%:44%.

5.6. Стање састојина по врстама дрвећа

Врста дрвећа	Запремина		Запремински прираст		Piv
	V m3	V %	ZV m3	ZV %	
ОМЛ	379.9	0.1	0.0	0.0	0.0
Граб	18500.0	4.4	596.6	4.7	3.2
Цер	82631.8	19.6	2531.9	20.0	3.1
Ситнолисна Липа	226.0	0.1	6.5	0.1	2.9
Сладун	26218.5	6.2	905.0	7.1	3.5
Трешња	525.5	0.1	0.0	0.0	0.0
ОТЛ	1386.1	0.3	61.2	0.5	4.4
Црни јасен	4575.5	1.1	177.0	1.4	3.9
Грабић	6407.3	1.5	313.5	2.5	4.9
Китњак	58695.2	13.9	1826.0	14.4	3.1
Јасика	276.8	0.1	7.5	0.1	2.7
Буква	201778.9	47.9	5294.8	41.8	2.6
Планински брест	65.4	0.0	1.7	0.0	2.6
Млеч	137.9	0.0	3.1	0.0	2.2
Јавор	361.2	0.1	7.2	0.1	2.0
Клен	703.7	0.2	21.6	0.2	3.1
Брекиња	24.6	0.0	0.0	0.0	0.0
Багрем	701.2	0.2	43.6	0.3	6.2
Америчи јасен	10.5	0.0	0.0	0.0	0.0
УКУПНО ЛИШЋАРИ	403605.8	95.7	11797.2	93.1	2.9
Смрча	2008.1	0.5	75.9	0.6	3.8

Газдинска класа	Површина	свега	ЗАПРЕМИНА ПО ДЕБЉИНСКИМ РАЗРЕДИМА										Запремински прираст
			до 10 цм	11 до 20	21 до 30	31 до 40	41 до 50	51 до 60	61 до 70	71 до 80	81 до 90	изнад 90	
			О	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	
10360411	494.64	113764.1	3531.7	27328.0	42848.0	28872.2	8826.2	1694.4	530.5	133.2	0.0	0.0	3297.7
10361411	70.2	14911.3	425.6	3650.1	5326.6	3872.6	1140.3	362.6	56.7	76.8	0.0	0.0	425.8
Изданачке укупно	1613.2	299017.2	14655.5	97203.6	122266.6	49349.9	12460.9	2233.3	598.6	244.7	4.2	0.0	9438.4
10469411	0.43	54.0	0.1	10.0	19.2	6.1	10.0	8.6	0.0	0.0	0.0	0.0	1.1
10470411	7.72	1903.0	0.0	694.6	1036.4	172.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	72.3
10475411	40.04	13785.7	0.5	2944.3	7819.0	2899.1	122.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	701.7
10479411	4.96	1829.3	0.0	158.9	486.8	1008.7	175.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	77.2
Вештачки подигнуте	53.15	17572.0	0.7	3807.8	9361.4	4085.9	307.6	8.6	0.0	0.0	0.0	0.0	852.2
УКУПНО НЦ 10	1949.54	402897.8	14656.2	109702.4	157417.1	79237.7	23729.2	6548.7	5148.5	3922.0	2356.8	179.3	12244.5
26362411	12.99	707.0	661.8	37.8	7.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	5.2
Високе укупно	12.99	707.0	661.8	37.8	7.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	5.2
26325313	84.89	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
26177411	2.45	113.8	39.0	40.3	34.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	3.8
26197212	71.29	3176.7	3160.7	16.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	11.0
26197313	11.71	732.6	261.9	212.5	258.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	14.0
26216212	17.82	907.3	907.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	2.3
26308313	141.08	12182.9	4077.0	4071.8	3445.3	481.5	107.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	353.8
Изданачке укупно	329.24	17113.3	8445.8	4340.6	3738.0	481.5	107.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	384.9
26475411	7.34	832.0	0.0	87.6	523.1	202.2	19.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	40.2
Вештачки подигнуте	7.34	832.0	0.0	87.6	523.1	202.2	19.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	40.2
Шикаре	59.09												
УКУПНО НЦ 26	408.66	18652.4	9107.6	4466.1	4268.5	683.7	126.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	430.3
Шибљак	165.73												
УКУПНО НЦ 66	165.73												
УКУПНО ГЈ	2523.93	421550.2	23763.8	114168.4	161685.6	79921.4	23855.7	6548.7	5148.5	3922.0	2356.8	179.3	12674.8

Највише дрвне запремине се налази у дебљинском разреду од 21cm до 30 cm 161685.6m³ затим у дебљинском разреду од 11 cm до 20 cm 114168.4 m³.Најмање дрвне запремине се налази у дебљинском разреду изнад 90 cm 179.3 m³.Можемо закључити да у овој газдинској јединици доминира тањи дрвни материјал.

Ради боље прегледности дата је дебљинска структура по Биолеју:

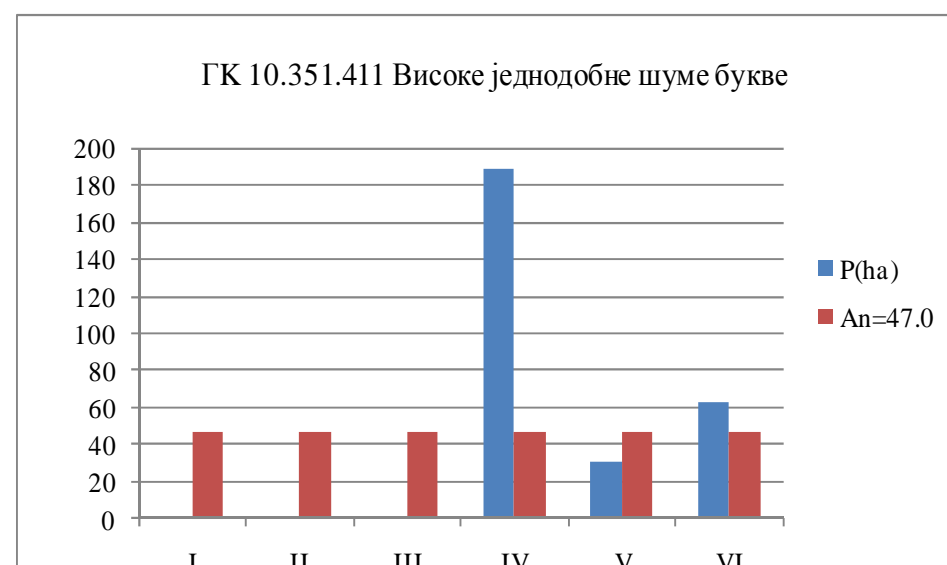
Порекло	свега						
		до 30цм		31-50 цм		преко 50 цм	
	м3	м3	%	м3	%	м ³	%
Високе укупно	86308.6	34480.1	8.2	36762.7	8.7	15065.9	3.6
Изданачке укупно	299017.2	234125.7	55.5	61810.8	14.7	3080.8	0.7
Вештачки подигнуте	17572.0	13169.8	3.1	4393.5	1.0	8.6	0.0
УКУПНО НЦ 10	402897.8	281775.6	66.8	102966.9	24.4	18155.3	4.3
Високе укупно	707.0	707.0	0.2		0.0		0.0
Изданачке укупно	17113.3	16524.4	3.9	588.9	0.1		0.0
Вештачки подигнуте	832.0	610.7	0.1	221.3	0.1		0.0
УКУПНО НЦ 26	18652.4	17842.2	4.2	810.202	0.2		0.0
УКУПНО ГЈ	421550.2	299617.8	71.1	103777.1	24.6	18155.3	4.3

Као што се види у табели 71.1 % запремине се налази у тањем материјалу (до 30цм), 24.6 % запремине у средње јаком материјалу од 31 до 50цм и 4.3 % запремине је преко 50 цм

5.8. Стање састојина по старости

Наменска целина 10

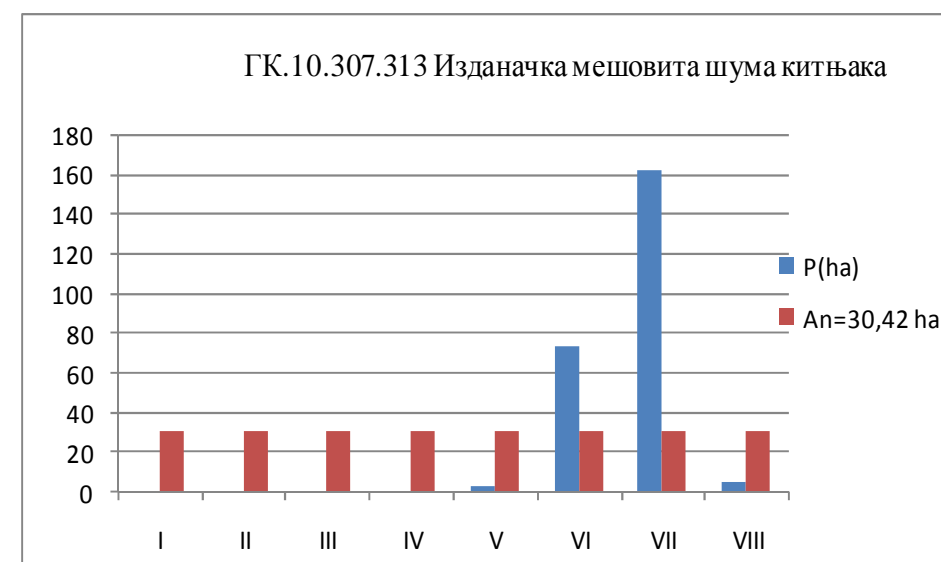
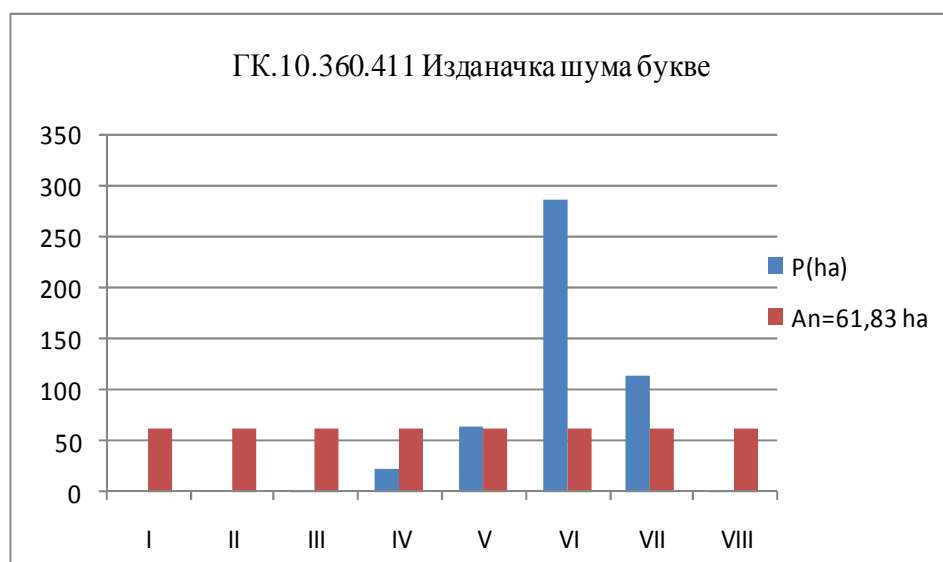
газдинска класа	податак	ДОБНИ РАЗРЕДИ										свега	
		I		II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX		X
		слабо обр.	добро обр.										
Наменска целина 10-Високе састојине опходње 120 година (ширина добног разреда 20 година)													
10351411	p					188.4	31.2	62.4					282.0
10351411	v					56922.0	10026.0	19213.0					86161.0
10351411	zv					1361.0	232.0	359.0					1952.0
10353411	p							1.2					1.2
10353411	v							147.0					147.0
10353411	zv							2.0					2.0
SVG	p					188.4	31.2	63.6					283.2
SVG	v					56922.0	10026.0	19360.0					86308.0
SVG	zv					1361.0	232.0	361.0					1954.0

Размер добних разреда у газдинској класи 10.351.411. показује одступање од нормалног размера добних разреда. Превелико је учешће састојина IV добног разреда, док састојине у I, II и III добноом разреду нису заступљене.

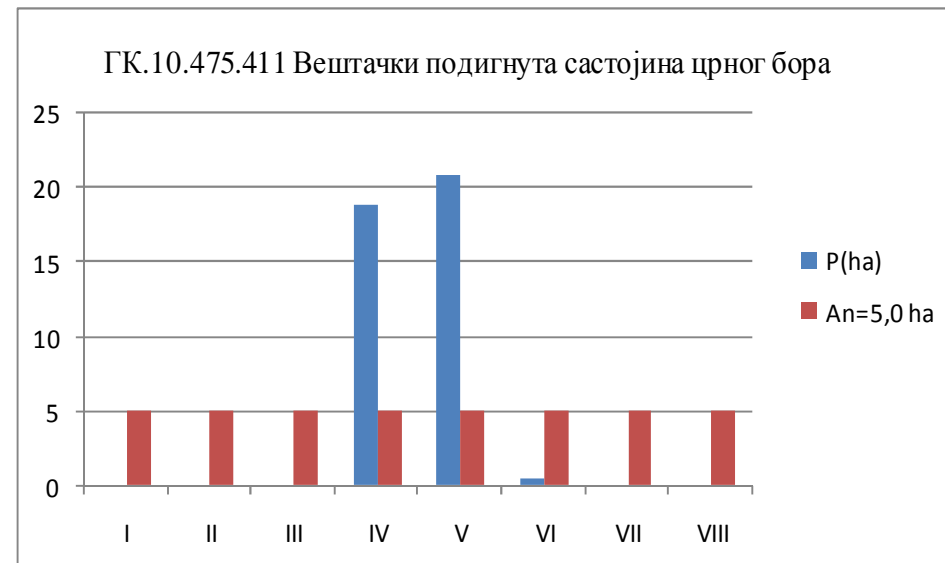
газдинска класа	податак	ДОБНИ РАЗРЕДИ									свега
		I		II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
		слабо обр.	добро обр.								
Наменска целина 10-Изданчке састојине опходње 80 година(ширина добног разреда 10 година)											
10175411	P				0.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.4
10175411	V				35.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	35.0
10175411	Zv				1.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.0
10176411	P				0.0	5.1	0.0	0.0	3.7	0.0	8.8
10176411	V				0.0	432.0	0.0	0.0	695.0	0.0	1127.0
10176411	Zv				0.0	17.0	0.0	0.0	16.0	0.0	33.0
10195212	P				0.0	0.0	0.0	25.4	87.7	0.0	113.1
10195212	V				0.0	0.0	0.0	5447.0	19799.0	0.0	25246.0
10195212	Zv				0.0	0.0	0.0	181.0	678.0	0.0	859.0
10195313	P				0.0	0.0	0.0	1.0	0.0	3.1	4.0
10195313	V				0.0	0.0	0.0	174.0	0.0	885.0	1059.0
10195313	Zv				0.0	0.0	0.0	5.0	0.0	22.0	27.0
10196212	P				0.0	0.0	7.5	107.7	102.7	8.1	226.0

газдинска класа	податак	ДОБНИ РАЗРЕДИ									свега
		I		II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
		слабо обр.	добро обр.								
10196212	V				0.0	0.0	1378.0	22568.0	19628.0	1089.0	44663.0
10196212	Zv				0.0	0.0	45.0	757.0	650.0	35.0	1487.0
10196313	P				0.0	0.0	0.6	29.3	80.8	14.4	125.0
10196313	V				0.0	0.0	92.0	4380.0	13781.0	2827.0	21080.0
10196313	Zv				0.0	0.0	3.0	134.0	451.0	89.0	677.0
10214212	P				0.0	0.2	0.1	0.0	1.2	0.0	1.5
10214212	Z				0.0	25.0	19.0	0.0	210.0	0.0	254.0
10214212	Zv				0.0	1.0	1.0	0.0	6.0	0.0	8.0
10215212	P				0.0	0.0	0.2	29.5	51.9	11.0	92.5
10215212	V				0.0	0.0	26.0	4654.0	10282.0	1868.0	16830.0
10215212	Zv				0.0	0.0	1.0	167.0	338.0	65.0	571.0
10306313	P				0.0	0.0	11.0	58.8	137.9	7.9	215.7
10306313	V				0.0	0.0	1187.0	7180.0	18630.0	1360.0	28357.0
10306313	Zv				0.0	0.0	46.0	239.0	628.0	43.0	956.0
10307313	P				0.0	0.0	3.6	73.4	161.5	4.8	243.4
10307313	V				0.0	0.0	539.0	9591.0	19860.0	473.0	30463.0
10307313	Zv				0.0	0.0	20.0	339.0	658.0	17.0	1034.0
10325313	P				6.7	0.0	0.8	0.0	10.3	0.3	18.0
10325313	V				301.0	0.0	133.0	0.0	768.0	25.0	1227.0
10325313	Zv				21.0	0.0	6.0	0.0	36.0	1.0	64.0
10360411	P				2.2	23.5	65.0	286.8	114.3	2.9	494.6
10360411	V				328.0	4101.0	13280.0	69238.0	26103.0	714.0	113764.0
10360411	Zv				13.0	143.0	432.0	1996.0	692.0	22.0	3298.0
10361411	P				0.0	0.0	4.7	18.6	33.8	13.1	70.2
10361411	V				0.0	0.0	786.0	3671.0	7981.0	2474.0	14912.0
10361411	Zv				0.0	0.0	27.0	109.0	228.0	62.0	426.0
10469411	P				0.0	0.3	0.0	0.2	0.0	0.0	0.4
10469411	V				0.0	19.0	0.0	35.0	0.0	0.0	54.0
10469411	Zv				0.0	0.0	0.0	1.0	0.0	0.0	1.0
СВГ	P				2.2	23.7	69.7	305.5	148.1	16.0	565.3
СВГ	V				664.0	4577.0	17440.0	126938.0	137737.0	11715.0	299071.0
СВГ	Zv				14.0	161.0	575.0	3928.0	4345.0	355.0	9378.0

И код издавачких састојина добни разреди одступају од нормалног размера. У појединим разредима приметно је потпуно одсуство састојина док у неким добним разредима површина састојина вишеструко прелази нормалну површину.

газдинска класа	податак	ДОБНИ РАЗРЕДИ								свега	
		I		II	III	IV	V	VI	VII		VIII
		слабо обр.	добро обр.								
Наменска целина 10-Вештачки подигнуте састојине опходње 80 година(ширина доброг разреда 10 година)											
10469411	P			0.0	0.0	0.3	0.0	0.2			0.4
10469411	V			0.0	0.0	19.0	0.0	35.0			54.0
10469411	Zv			0.0	0.0	0.0	0.0	1.0			1.0
10470411	P			0.7	0.2	5.8	1.0	0.0			7.7
10470411	V			0.0	37.0	1457.0	408.0	0.0			1902.0
10470411	Zv			0.0	1.0	59.0	12.0	0.0			72.0
10475411	P			0.0	0.0	18.8	20.8	0.4			40.0
10475411	V			0.0	0.0	5589.0	8093.0	104.0			13786.0
10475411	Zv			0.0	0.0	332.0	364.0	5.0			701.0
10479411	P			0.0	0.5	0.8	3.7	0.0			5.0
10479411	V			0.0	84.0	243.0	1502.0	0.0			1829.0
10479411	Zv			0.0	4.0	14.0	60.0	0.0			78.0
СВГ	P			0.7	0.7	25.7	25.5	0.6			53.2
СВГ	V			0.0	121.0	7308.0	10003.0	139.0			17571.0
СВГ	Zv			0.0	5.0	405.0	436.0	6.0			852.0

Вештачки подигнуте састојине такође имају неправилан размер добних разреда који је настао првенствено као последица масовних пошумљавања која су вршена у периоду 1965-1985. Највише састојина има у V добном разреду (40-50) година и то су састојине подигнуте у периоду 1970-1980.

Газдинска класа	податак	ДОБНИ РАЗРЕДИ									
		I		II	III	IV	V	VI	VII	VIII	свега
		Слабо обр.	Добро обр.								
Наменска целина 26-Изданацке сасзојине старости 80 година(ширина добнор разреда 10 година)											
26177411	p					2.5	0.0	0.0	0.0		2.5
26177411	v					114.0	0.0	0.0	0.0		114.0
26177411	zv					4.0	0.0	0.0	0.0		4.0
26197212	p					0.0	0.0	12.6	58.7		71.3
26197212	v					0.0	0.0	537.0	2640.0		3177.0
26197212	zv					0.0	0.0	2.0	9.0		11.0
26197313	p					0.0	0.0	5.7	6.0		11.7
26197313	v					0.0	0.0	341.0	392.0		733.0
26197313	zv					0.0	0.0	5.0	9.0		14.0
26216212	p					0.0	13.3	0.0	4.5		17.8
26216212	v					0.0	665.0	0.0	243.0		908.0
26216212	zv					0.0	1.0	0.0	1.0		2.0
26308313	p					0.0	3.8	44.2	93.2		141.1
26308313	v					0.0	180.0	4036.0	7967.0		12183.0
26308313	zv					0.0	0.0	142.0	211.0		353.0
26325313	p					84.9	0.0	0.0	0.0		84.9

		ДОБНИ РАЗРЕДИ									
		I									
26325313	v					0.0	0.0	0.0	0.0		0.0
26325313	zv					0.0	0.0	0.0	0.0		0.0
26362411	p					0.0	0.6	10.1	2.4		13.0
26362411	v					0.0	30.0	535.0	142.0		707.0
26362411	zv					0.0	0.0	5.0	1.0		6.0
СВГ	p					87.3	17.6	72.5	164.8		342.2
СВГ	v					114.0	875.0	5449.0	11384.0		17822.0
СВГ	zv					4.0	1.0	154.0	231.0		390.0

Код изданацких састојина у оквиру наменске целине 26 најзаступљенија је газдинска класа 26308313 (Девастирана шума китњака) са површином од 141.1 ха запремином од 12183.0 m³ и запреминским прирастом од 353.0 m³.

5.9. Стање вештачки подигнутих састојина

Газдинска класа	Површина		Запремина			Запремински прираст			piv
	Pha	P %	V m3	V %	V/Ha	ZV m3	ZV %	ZV/Ha	
10469411	0.3	0.4	18.7	0.1	69.1	0.2	0.0	0.8	1.1
10470411	7.7	12.8	1903.0	10.4	246.5	72.3	8.1	9.4	3.8
10475411	40.0	66.4	13785.6	75.1	344.3	701.7	78.7	17.5	5.1
10479411	5.0	8.2	1829.3	10.0	368.8	77.2	8.7	15.6	4.2
26475411	7.3	12.2	832.0	4.5	113.4	40.2	4.5	5.5	4.8
УКУПНО	60.3	100.0	18368.6	100.0	304.5	891.5	100.0	14.8	4.9

Вештачки подигнуте састојине заузимају 60.3 ха, укупна запремина ових састојина је 18368.6 m³ просечна запремина по хектару је 304.5 m³/ха, а просечни запремински прираст 14.8 m³/ха, док је проценат текућег запреминског прираста 4.9 %.

Вештачки подигнуте састојине у ГЈ „Видојевица“ су претежно средњедобне старости 40—50 година.

Општи закључак за вештачки подигнуте састојине да су слабо неговане или ненеговане, зато је у уређајном периоду који следи неопходно спровести мере неге онако како је то предвиђено у плановима.

Карактеристика вештачки подигнутих састојина је да су доброг здравственог стања са добрим запреминама и запреминским прирастом по хектару.

5.10. Здравствено стање састојина

У зависности од степена угрожености шума од пожара шуме и шумско земљиште, према др. М. Васићу, разврстани су у шест категорија:

Степени угрожености од пожара		
	ха	%
I Састојине и културе борова	40.04	1.4
II- Састојине и културе смрче, јеле и других четинара	20.3	0.7
III- Мешовите састојине и културе лишћара и четинара	1000.96	34.9
IV- Састојине храста и граба	457.3	16.0
V- Састојине букве и осталих лишћара	776.62	27.1
VI- Шикаре, шибљаци и необрасле површине	569.57	19.9
УКУПНО	2864.76	100.0

Приликом прикупљања података за израду ове основе констатовано је да је укупно гледајући здравствено стање задовољавајуће и да не треба предузимати репресивне мере у циљу санирања таквог стања. У шумама ове газдинске јединице има стабала која су болесна, ошећена, а која се могу уклонити кроз редовно газдовање. Здравствено стање свих врста дрвећа је задовољавајуће.

У предходном периоду није било каламитета губара па самим тим није било дефолијације стабала.

5.11. Стање необраслих површина

Структура необраслих површина је следећа:

Категорија земљишта	Површина (ха)	%	% Г.Ј:
Шумско земљиште (пашњаци, голети и сл.)	198.0	58.1	6.9
Неплодно (путеви, камењари и сл.)	18.4	5.4	0.6
За остале сврхе	124.5	36.5	4.3
Укупно:	340.8	100.0	11.9

Учешће необраслих површина у укупној површини газдинске јединице (2.864,8 ха) износи 11,9 %. Од укупне необрасле површине на шумско земљиште отпада 58.1 %, на неплодно 5.4 %, а на земљиште за остале сврхе отпада 36.5 %.

Однос обраслих и необраслих површина у овој газдинској јединици износи 88,1 : 11,9.

5.12. Стање отворености шумског комплекса саобраћајницама

	НАЗИВ ПУТА	ОДЕЛЕЊА КОЈА ОТВАРА	Категорија пута и дужина							Свега	Просечна отвореност	
			km								km	m/ha
			Јавни		Шумски путеви са коловозном конструкцијом		Шумски путеви без коловозне конструкције			I		II
			асфалт	макадам	P	S	P	S	T			
1	Ранкова Река - Статовац	1-5	4.0		0.0					4.0	4	
2	Бели Камен - Мрљак	16, 17	0.0		3.8					3.8	3.8	
3	Бели Камен - Опсеваторија	19-67-68	0.0		0.0		2.5			2.5	0	2.5
4	Миљковица - Добротић	23, 24, 33, 37, 48, 49, 51, 52, 53	0.0		6.5					6.5	6.5	
5	Миладински вис - Видовача	23,24,37 и 38	0.0				3.5			3.5	0	3.5
6	Прокупље - Добротић	30- 33	11.0		0.0					11.0	11	
7	Прокупље - Куршумлија	70 - 74	5.0		0.0					5.0	5	
8	Добротић - Плацеви- Јабучево	61-65	3		3.0					6.0	6	
УКУПНО			23.0	0.0	13.3	0.0	6.0	0.0	0.0	42.3	12.7	2.1
											14.8	

P – примарна мрежа путева

S – секундарна мрежа путева

T – терцијална мрежа путева

I – густина мреже путева са савременим коловозним застором (асфалт, камени агрегат)

II – густина мреже путева без коловозне конструкције (јавни, шумских)

Укупна дужина путева у овој газдинској јединици је **42.3** км. Од тога је асфалтних путева **23.0** км, шумских тврдих **13.3** км и шумских меких **6.0** км. Како је површина газдинске јединице **2811.11** ха долази се до просечне отворености од **14.8 м/ха** или **14.8** км /1000 ха. Сматра се да је отвореност газдинске јединице добра. Свакако да је на укупну отвореност утицало и то што јавни асфалтни путни правци Прокупље – Добротић и Прокупље - Куршумлија пролазе кроз газдинску јединицу и са укупном дужином од **16.0**км значајно утиче на повећање отворености газдинске јединице.

Просечно густину мрежу чине путеви са коловозном конструкцијом (асфалт, камени агрегат) од **12.7** м/ха а путеви без коловозне конструкције заступљени су са **2.1** м/ха Из горе наведеног произилази потреба реконструкције путних праваца без коловозне конструкције и то оних путних праваца чији просторни положај обезбеђује реализацију планираних радова на гајењу, заштити и коришћењу шума. Такође је неопходна изградња путних праваца односно шумских путева који ће отворити неотворена одељења предметне Газдинске јединице. Оптимална отвореност за ову газдинску јединицу је 25 м/ха или 25км/1000 ха.

5.13. Фонд и стање дивљачи

На територији општине Прокупља постоји ловиште „Топлица“, на основу члана 18. став 1. Закона о ловству („Службени гласник РС БР.39/93) Министар пољопривреде, шумарства и водопривреде донео је решење о давању ловишта „Топлица“ на газдовање Ловачком савезу Србије а преко Ловачког удружења „Топлица“, из Прокупља, број 324-02-00012/5-94-6) од 06.12.1994 године. Ловиштем газдује Ловачко удружење „Топлица“ из Прокупља.

Укупна површина ловишта „Топлица“, износи 61474 хектара.

Структура површина ловишта „Топлица“ је следећа :

Шуме и шумско земљиште 16.837 ха 27.4%

Ливаде и пашњаци 13303 ха 21.6%

Њиве (оранице) 23091 ха 37.6%

Воћњаци и виногради 4830 ха 7.9%

Воде ,баре ,трстици ,и сл 5.0 ха 0.0%

Остало 3408,0 5.5%

Ловне и неловне површине ловишта „Топлица“ :

Ловна површина 50000 ха 86.6%

Неловна површина 11474 ха 13.4 %

Површина ловишта према власништва „Топлица“ :

Државно власништво 12294 ха 20%

Приватно власништво 49180 ха 80%

Ловиште „Топлица“ представља једну теренску целину и привредну целину .Ловиште је овалног облика и пружа се правцем сецр – југ.Границе ловишта су лако уочљиве на терену и углавном природне.Орографски, хидрографски ,педолошки ,и климатски услови су повољни.Прехрамбени потенцијал је задовољњавајући у току вегетационог периода (неопходна је допунска исхрана у току зимског периода).

Према површини , ловиште спада у велика отворена ловишта са благом тенденцијом смањења ловно – продуктивне површине.

Ловно продуктиван површина за срну износи 15500 ха ,за дивљу свињу 17000 ха ,за зеца 1330 ха , а за фазан и пољску јеребицу 13300 хан .Бонитет ловишта за срну припада IV бонитетном разреду , за дивљу свињу IV бонитетном разреду , а зец , пољска јеребица и фазан III бонитетном разреду.

У ловишту су заступљене следеће врсте дивљачи :

1.Трајно заштићене врсте:ласица ,веверица , мишар , кобац , сове ,голуб , гавранови ,чавке и итд...

2.Ловостајем заштићене врсте дивљачи : зец ,фазан , пољска јеребица , куне , јазавац ,јастреб кокошар , креје гачац итд..

3.Дивљач ван режима заштите: лисица ,твор , сива ворана ,свраке .

Сви остали детаљнији податци о извршењу, о кориснику ловишта, стању у ловишту, циљевима газдовања ловиштем, мере за остваривање циљева газдовања ловиштем и др.дати су у важећој ловној основи за ловиште „ТОПЛИЦА“.

5.14. Стање осталих шумских производа

У остале шумске производе на подручју ове газдинске јединице спадају: печурке, лековито биље и шумски плодови. Од печурака за откуп су најинтересантнији вргањ и лисичарка. Лековито биље које се јавља у овом подручју је: камилица, кантарион, мајчина дучица, хајдучка трава, глог, зова, клека и многе друге врсте. Међу плодовима шумског дрвећа и других биљака највећи значај имају: купина, јагода, малина, дрен, глог, дивља крушка, јабука и многе друге.

Напред наведено има за циљ да укаже на потенцијале које шуме и шумско земљиште поседује, а чије је коришћење у претходном периоду било оскудно и без правог економског (финансијског) резултата.

5.15. Општи осврт на затечено стање шума

1. Укупна површина газдинске јединице у власништву је 2864.8 ха. Обрасло је 2523.9 ха или 88.1 %, а необрасло је 340.83 ха или 11.9 % и заузеће 3,92 ха,
2. Укупна запремина ове газдинске јединице је 421550.2 м³, а укупан запремински прираст је 12674.8 м³. Просечна запремина је 167.0 м³/ха, а просечан запремински прираст је 5.0 м³/ха
3. Најзаступљенија наменска целина је наменска целина 10 (производња техничког дрвета) и налази се на површини 79,6 % у односу на обраслу површину и у њој се налази 95.6 % укупне запремине газдинске јединице. Друга по заступљености је наменска целина 26 (заштита земљишта од ерозије) са 16.2 % и наменска целина 66 (стално заштитне шуме) са 6.6 % .
4. Састојине изданачког порекла су најзаступљенија категорија у овој газдинској јединици и њихово учешће у односу на укупно обраслу површину је 77,2%, високе састојине су заступљене са 11.5 %, шибљаци са 6,6% , шикаре са 2.3 %, а вештачки подигнуте састојине учествују са 2,4%, .
5. Очуване састојине учествују са 70.1 %, девестиране састојине су заступљене са 10.2 % , а разређене са 10.8 %.
6. Однос чистих и мешовитих састојина у овој газдинској јединици по површини је 50.9 % : 40.2% , а по запремини је 64.3% : 35.7 % , па се може констатовати да су у овој газдинској јединици доминирају чисте састојина. Најзаступљеније су изданачке мешовите састојине чије је учешће 39.61 % по површини, затим изданачке чисте састојине са 37.59 % и високе чисте састојине са 11.45 %.
7. Од врста дрвећа најзаступљенији је буква са 47.9 % , затим цер са 19.6 % затим китњак са 13.9 % и сладун са 6.2 % по запремини. Лишћари су заступљени са 95.7%, а четинари са 4,3%
8. Старосна структура код природних састојина указује на одступање од нормалног размера добних разреда. Приметно је значајно учешће зрелих и презрелих састојина, а мало учешће младих састојина. У културама и вештачки подигнутим састојинама, такође имамо одступање од нормалног размера добних разреда
9. Вештачки подигнутим састојинама заузимају 2,4% од укупне обрасле површине газдинске класе.
10. Необрасле површине заузимају 11,9 % газдинске јединице
11. Сагледавајући укупно здравствено стање у ГЈ " Видојевица " констатујемо да је оно задовољавајуће и да појава сушења није присутна у већем обиму
12. Коришћење осталих производа шума је на ниском нивоу
13. Заштита и очување угрожених врста се спроводи у складу са захтевима сертификације
14. Отвореност шума је 14,8 м/ха,
15. На територије ове газдинске јединице овим уређивањем нису констатована заштићена природна добра, семенски објекти и расадници.

Сагледавајући укупно стање шума ГЈ " Видојевица ", намеће се закључак да је највећи проблем у овој газдинској јединици доминантно изданачко порекло састојина и ненормалност размера добних разреда тако да тежиште радова мора бити на обнављању и превођењу изданачких у састојине генеративног порекла.

6. Досадашње газдовање

Према закону о шумама члан 18 површина газдинске јединице несме да прелази површину под шумом већу од 5000 ха, из тог разлога стара ГЈ“Видојевица“ је подељена на две газдинске јединице од које је прва задржала стари назив ГЈ“Видојевица“ а друга газдинска јединица се зове „Ргајске планине“.Из тог разлога све анализе из досадашњег газдовања одосиће се збирно за нове газдинске јединице “Видојевица“ и „Ргајске планине“.

6.1. Промена шумског фонда по површини

Промене шумског фонда утврђују се упоређивањем података прикупљених на терену 2016. године са подацима прикупљеним на терену 2007. године.

Промене шумског фонда по површини могу се видети из следеће табеле:

Година уређивања	∑ Површина	Шума	Шумске културе	Шикаре и шибљаки	∑ Обрасло	Шумско земљиште	Неплодно	Остало земљиште	∑ Необрасло	Заузећа	Туђе земљиште
	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha
2007	6057.1	5343.8	4.1	200.0	5547.9	346.8	102.3	60.1	509.2	0.0	175.7
Видојевица 2016	2864.8	2294.5	0.7	224.8	2523.9	198.0	18.4	124.5	340.8	3.9	151.9
Ргајске планине 2016	3448.9	3155.2	2.4	151.8	3309.4	96.8	11.7	31.0	139.5	17.0	71.3
Разлика 2007 и 2016	+256.6	+105.9	-1.0	+176.6	+285.4	-52.0	-72.3	+95.4	-28.9	+20.9	+47.5

Укупна површина газдинске јединице повећала се за 256.6 ха првенствено као резултат придодавања одређених парцела државном поседу. У списку катастерских парцела наведену су све нове парцеле које су ушле у државни посед. Површина под шумом новим уређивањем већа је за 105.9 ха као резултат придодавања одређених парцела државном поседу као и због различите категоризације шума: шикара и шибљака (овим уређивањем је установљена површина под шикарама и шибљацима чак од 376,6 ха). Укупна површина обраслог је већа за 285.4 хектара. Укупна површина необраслог земљишта мања је за 28,9 хектара што је последица ширења шумске вегетације на ливаде и пашњаке који су се некада користили за напасање стоке. Овим уређивањем периоду евидентирана је површина под категоријом заузећа 20,9 ха. Уређивањем регистровано је и приватно енклавирано земљиште од 223,2 хектара.

6.2 Промена шумског фонда по запремини и запреминском прирасту

Промена шумског фонда по запремини и запреминском прирасту приказана је на следећој табели:

Досадашње радове на обнови и гајењу шума као и њихово извршење најлакше ћемо сагледати из следеће табеле:

Врсте дрвећа	Остварена запремина премером 2007 године		Планирани принос 2008-2017	Остварени принос 2008-2017		Очекивана запремина	Остварена запремина премером 2016 године	Разлика остварене и очекиване запремине	Укупан запремински прираст 2016
	ΣV	ΣZv			Бесправне сече				
	м ³	м ³		м ³	м ³				
ОМЛ	557.6	12.9	296.5	24.0	1.0	662.0	519.8	-142.3	0.0
Граб	30494.2	925.3	3897.9	1337.0	66.0	38344.2	39301.1	956.9	1186.8
Цер	204788.6	6779.6	25289.4	12117.0	1186.0	259281.9	275725.7	16443.7	8386.5
Ситнолисна Липа	637.9	18.0	140.6	13.0		804.9	1081.2	276.3	38.6
Крупнолисна Липа	1864.1	54.0	779.0	68.0		2336.1	648.5	-1687.7	21.8
Коп	106.3	1.7				123.3	0.0	-123.3	0.0
Сладун	153874.5	5247.1	18135.2	10837.0	1082.0	194426.8	165129.0	-29297.7	5946.8
Трешња	773.3	18.2	89.7	2.0		953.0	796.2	-156.8	0.0
ОТЛ	4402.1	114.3	325.9	128.0	1.0	5416.0	2315.3	-3100.7	95.8
Медунац	638.4	20.4	55.4	23.0		819.3	0.0	-819.3	0.0
Црни јасен	4548.2	97.1	500.3	18.0	2.0	5498.7	6364.4	865.7	247.3
Грабић	25790.9	484.8	6949.1	156.0	1.0	30481.4	21397.1	-9084.3	1036.8
Китњак	96801.0	3131.8	11577.9	7932.0	823.0	119363.5	116268.6	-3095.0	3547.7
Јасика	915.9	31.9	365.3	3.0		1231.5	1142.5	-88.9	28.3
Мечија леска	5.6	0.1				6.8	0.0	-6.8	0.0
Буква	267045.6	7232.3	44857.2	17536.0	1083.0	320749.3	382039.2	61289.9	9565.4
Бели јасен	515.1	14.9	9.8			663.7	0.0	-663.7	0.0
Планински брест						0.0	65.4	65.4	1.7
Млеч	178.7	4.8	23.4			227.0	1114.6	887.5	24.6
Јавор	467.5	12.3	38.1	7.0		583.6	528.7	-55.0	10.3
Клен	2344.2	53.8	89.0			2881.8	1471.0	-1410.8	46.9
Брекиња						0.0	103.9	103.9	0.0
Багрем	3920.3	141.1	852.4	19.0	100.0	5212.3	1017.4	-4194.9	57.5
Америчи јасен	53.3	1.4	44.4			67.4	10.5	-56.8	0.0
Гледичија	197.8	6.9	215.1			267.0	0.0	-267.0	0.0
Бела врба	184.8	4.6	137.0			230.9	0.0	-230.9	0.0
Кр. Врба	57.8	1.4	59.7	15.0		56.7	0.0	-56.7	0.0
Крупна врба	6.2	0.2				8.5	0.0	-8.5	0.0
Црна јова	66.7	1.4	66.8			80.6	1334.8	1254.2	20.3
Бела јова	5.5	0.2				7.1	0.0	-7.1	0.0
Бела топола	12.4	0.5	6.7			17.4	0.0	-17.4	0.0
Црна топола	2.7	0.1	2.8			3.2	362.7	359.4	0.0

Врсте дрвећа	Остварена запремина премером 2007 године		Планирани принос 2008-2017	Остварени принос 2008-2017		Очекивана запремина	Остварена запремина премером 2016 године	Разлика остварене и очекиване запремине	Укупан запремински прираст 2016
	ΣV	ΣZv			Бесправне сече				
	м ³	м ³		м ³	м ³				
И 214	597.9	15.1	635.6		28.0	720.7	0.0	-720.7	0.0
Св. Топола	150.5	3.8	159.9			188.1	0.0	-188.1	0.0
УКУПНО ЛИШЋАРИ	802005.4	24431.8	115600.1	50235.0	4373.0	991714.9	1018737.5	27022.6	30263.3
Смрча	2009.2	89.1	209.7	227.0		2672.8	2320.3	-352.4	86.9
Црни бор	16977.6	1142.1	1778.2	1356.0	6.0	27036.9	20851.1	-6185.9	1106.7
Бели бор	275.9	14.8	32.5			423.9	420.1	-3.8	14.0
Дуглазија	1414.5	74.2	154.2	29.0		2127.6	2740.6	613.1	111.5
Боровацв	813.4	55.0	72.7	89.0		1274.1	1802.8	528.6	138.9
УКУПНО ЧЕТИНАРИ	21490.6	1375.2	2247.3	1701.0	6.0	33535.4	28134.9	-5400.5	1457.9
УКУПНО ГЈ	823495.9	25806.9	117847.4	51936.0	4379.0	1025250.2	1046872.4	21622.2	31721.2

Разлика између премером добијене и очекиване разлике износи 21622.2 м³ што у процентима износи +2,1%. Одступање је у границама дозвољеног ($\pm 8\%$).

6.3 Однос планираних и остварених радова у досадасњем газдовању

6.3.1 Однос досадашњих радова на гајењу

Упоредном анализом плана гајења шума (2007год.) и евиденција извршених радова по наведеном плану, запажа се извесна разлика и одступање планираног од реализованог у свим планираним радовима.

Досадашње радове на обнови и гајењу шума као и њихово извршење најлакше ћемо сагледати из следеће табеле:

Врсте радова	Планирана површина (ха)	Извршење (ха)	%
Комплетна припрема терена за пошумљавање (212)	34.2		0
Вештачко пошумљавање голети (313)	43.09	12.16	28.2
Вештачко пошумљавање садњом (317)	21.61	2.3	10.6
Вештачко пошумљавање тополлом плтиком садњом (318)	34.32		0.0

Врсте радова	Планирана површина (ха)	Извршење (ха)	%
Попуњавање вештачки подигнутих култура садњом (804)	13.58	0.9	6.6
Попуњавање вештачки подигнутих плантажа (805)	6.86		0.0
Сеча избојака и уклањања короа ручно (913)	21.61		0.0
Окопавање и прашење у културама (915)	64.7	1.2	1.9
Окопавање у плантажама топола (916)	34.32		0.0
Пинцирање (920)	34.32		0.0
Чишћење у младим природним састојинама (922)	14.91	2.37	15.9
Чишћење у младим културама (923)	3.52		0.0
Прореди	4715.31	2569.08	54.5
УКУПНО	5042.35	2588.01	51.3

Посматрајући предходну табелу видимо да су радови на гајењу и обнављању шума извршени са 51.3 % у односу на планирано. Вештачко пошумљавање голети и обешумљених површина је реализовано са 28.2 %. Чишћење у младим природним састојинама извршено је са 15.9%. Прореди као мере неге су спроведене на 54.5 % планиране површине.

6.3.2 Однос досадашњих радова на искоришћавању шума

На основу плана сеча шума за претходни уређајни период и евиденције извршених сеча у претходном периоду формирана је следећа табела:

Врста дрвећа	Планирани принос				Остварени принос				Разлика ±	Реализација главног приноса	Реализација предходног приноса	Реализација приноса
	Главни принос	Предходни принос	Укупан принос	Учешће врсте у приносу	Главни принос	Предходни принос	Бесправне сече	Укупан принос				
	м ³	м ³	м ³	%	м ³	м ³	м ³	м ³	м ³	%	%	%
Кр.Врба	59.7	0.0	59.7	0.1					59.7	0.0		0.0
Црна Јова	66.8	0.0	66.8	0.1					66.8	0.0		0.0
Бела Топола	6.7	0.0	6.7	0.0					6.7	0.0		0.0
И 214	635.6	0.0	635.6	0.5					635.6	0.0		0.0
Св.топола	159.9	0.0	159.9	0.1				-	159.9	0.0		0.0
Граб	498.8	3399.1	3897.9	3.3	143.0	1194.0	66.0	1403.0	2494.9	28.7	35.1	36.0
Цер	830.6	24458.7	25289.3	21.5	112.0	12005.0	1186.0	13303.0	11986.3	13.5	49.1	52.6
Сладун	285.3	17849.9	18135.2	15.4	33.0	10804.0	1082.0	11919.0	6216.2	11.6	60.5	65.7
Црни јасен	25.1	475.2	500.3	0.4	1.0	17.0	2.0	20.0	480.3	4.0	3.6	4.0
Грабић	202.0	6747.1	6949.1	5.9		156.0	1.0	157.0	6792.1	0.0	2.3	2.3
Китњак	660.5	10917.4	11577.9	9.8	137.0	7795.0	823.0	8755.0	2822.9	20.7	71.4	75.6

	Планирани принос				Остварени принос							
Буква	15697.9	29159.3	44857.2	38.1	1924.0	15612.0	1083.0	18619.0	26238.2	12.3	53.5	41.5
Бели јасен	0.0	9.8	9.8	0.0	0.0				9.8		0.0	0.0
Пољски јасен	0.0	27.4	27.4	0.0	0.0				27.4		0.0	0.0
Смрча	0.0	209.7	209.7	0.2		227.0		227.0	-17.3		108.2	108.2
Црни бор	17.9	1760.3	1778.2	1.5	328.0	1028.0	6.0	1362.0	416.2	1832.4	58.4	76.6
Бели бор	0.0	32.5	32.5	0.0					32.5		0.0	0.0
Багрем	835.7	16.7	852.4	0.7		19.0	100.0	119.0	733.4	0.0	113.9	14.0
Гледичија	215.1	0.0	215.1	0.2					215.1	0.0		0.0
Боровац	0.0	72.7	72.7	0.1		89.0		89.0	-16.3		122.4	122.4
Врба	124.4	12.6	137.0	0.1		15.0		15.0	122.0	0.0	119.3	11.0
Дуглазија	0.0	154.2	154.2	0.1		29.0		29.0	125.2		18.8	18.8
Јавор	2.0	36.1	38.1	0.0		7.0		7.0	31.1	0.0	19.4	18.4
Млеч	18.6	4.8	23.4	0.0					23.4	0.0	0.0	0.0
Јасика	251.4	113.9	365.3	0.3		3.0		3.0	362.3	0.0	2.6	0.8
Сит. липа	92.6	48.0	140.5	0.1		13.0		13.0	127.5	0.0	27.1	9.3
Кру. липа	608.1	170.9	779.0	0.7		68.0		68.0	711.0	0.0	39.8	8.7
Медунац	0.0	55.4	55.4	0.0		23.0		23.0	32.4		41.5	41.5
Омл	296.6	0.0	296.6	0.3	4.0	20.0	1.0	25.0	271.6	1.3		8.4
Отл	219.0	106.9	325.9	0.3	1.0	127.0	1.0	129.0	196.9	0.5	118.8	39.6
Црна топола	2.8	0.0	2.8	0.0		0.0	28.0	28.0	-25.2	0.0		992.9
Клен	34.0	55.0	89.0	0.1					89.0	0.0	0.0	0.0
А. Јасен	13.9	3.1	16.9	0.0					16.9	0.0	0.0	0.0
Трешња	35.3	54.4	89.7	0.1		2.0		2.0	87.7	0.0	3.7	2.2
УКУПНО	21896.1	95951.1	117847.2	100.0	2683.0	49253.0	4379.0	56315.0	61532.2	12.3	51.3	47.8

Посматрајући предходну табелу констатујемо да је планиран принос реализован са 47.8 %. Планирани принос би био и мање реализован да није било великих бесправних сеча. Кад су врсте дрвећа у питању њихова заступљеност у планираном и оствареном приносу је следећа: у планираном приносу буква учествује са 38.1 %, а у оствареном приносу са 41.5 %.

Велики проблем од неизвршеног етата по обиму је неспровођење сеча по свим планираним површинама у протеклих 10 година као и отварање комплекса камионским путевима у другом полураздобљу. Постојећи путни правци одржавају се са потребама коришћења и заштите шума. Радови на заштити шума спровођени су у складу са потребама стања састојина на терену.

6.3.3. Однос досадашњих радова на изградњи путева и заштите шума

У предходном уређајном периоду одржавани су постојећи шумски путеви а нови нису грађени. Досадашњи радови на заштити шума су углавном имали превентивни карактер . Превентивне мере се одређују као главне мере и имају предност над репресивним мерама. У важне превентивне мере спада стално осматрање и оцењивање развоја популације штетних инсеката и развоја епифитоција штетних гљива. У предходном уређајном периоду на ГЈ“ Видојевица“ није било већих штета од пожара, инсеката и болести али је зато било великих штета од бесправних сеча.

6.4 Досадашњи радови на коришћењу осталих шумских производа

Радови на коришћењу осталих шумских ресурса (пашарење, коришћење ливада, сакупљање лековитог биља, плодова, печурака, вода...) нису евидентирани у претходној основи па се из тога може извући закључак да их и није било.

Међутим, имајући у виду потенцијал осталих шумских ресурса (лековито биље, шум. плодови, печурке....) у будућности се од истих могу остварити велики економски ефекти, на тај начин би растеретили шуму и дали шансу да нам покољења која долазе имају здраву природну околину и све остало што она повлачи са собом.

Паша

С обзиром на чињеницу да се пашарење не наплаћује нема ни прихода од паше. Законом о шумама регулисани су услови под којима се може вршити паша, односно жирење шума.

6.5 Општи осврт на досадашње газдовање

Досадашњим газдовање се анализира планирано и остварено газдовање у протеклом периоду.

1. Укупна површина газдинске јединице се увећала за 256.6 ха првенствено као резултат придодавања одређених парцела државном поседу
2. Укупна површина обраслог земљишта се повећала за 285.4 ха, што је последица ширења шумске вегетације на ливаде и пашњаке и придодавања нових парцела.
3. Разлика између премером добијене и очекиване запремине износи 2,1% што се уклапа у дозвољених $\pm 8\%$.
4. Планирани радови на гајењу су извршени са 51.3 % што се сматра недовољно.
5. На основу евиденција извршених сеча утврђено је да је планирани принос реализован са 47.8 % .
6. Евидентирано је 4379.0 м³бесправних сеча.
7. У протеклом уређајном периоду нису рађени шумски путеви.
8. Досадашњи радови на заштити шума су спровођени у ниској мери.
9. Коришћење осталих шумских ресурса у предходном уређајном периоду било је незнатно, међутим имајући у виду потенцијал истих у будућности се од њих остварити велики економски ефекти.

У наредном периоду треба много више радити на на нези изданаких састојна како би биле што боље однеговане и припремљене за конверзију у наредним уређајним раздобљима.

Анализа досадашњег газдовања шумама у предходном периоду урађено је на основу података из Шумске управе Прокупље који су обрађени и као такви уграђени у Основу за газдовање за газдинску јединицу „Видојевица“.

7.0 Планирање унапређивања стања и оптималног коришћења шума

7.1. Могући степен и динамика унапређивања стања и функција шума у току уређајног раздобља

Анализирајући садашње и будуће потребе и захтеве у односу на ове шуме, и у том контексту, карактеристике и потенцијале ових шума, треба планирати основне правце развоја овог шумског подручја, који подједнако задовољавају потребе и интересе друштвене заједнице и предузећа које газдује овим шумама.

Утврђивању могућег степена и динамике унапређивања стања претходи, логично утврђивање стања шума, њихове основне намене, а тиме и циљева газдовања шума. Главни проблем ове газдинске јединице је ненормалан размер добних размера тачније одсуство младих и велико учешће зрелих састојина. С тога је приоритетан задатак у овој газдинској јединици обнављање зрелих састојина.

Као главно опредељење и оријентација за ово и следећа два, три уређајна раздобља може бити садржано у претпоставци- унапређивања и квалитативног коришћења укупних потенцијала шумског простора газдинске јединице у складу са свим друштвеним потребама. Оваквом оријентацијом се обезбеђује најшири друштвени интерес предузећа које управља шумама као и интерес осталих предузећа чија се делатност заснива на коришћењу појединих производа или функција шума ове газдинске јединице. Полазећи од ове оријентације, потенцијала шума и шумског земљишта, и потребе да се активира и унапреди садашњи степен коришћења потенцијала шумског простора, могу се планирати правци развоја:

- повећање биолошке стабилности екосистема
- унапређење специфичних друштвено-потребних функција шума (заштитних, рекреативних)
- унапређење производње и коришћења дрвне масе са циљем да се оствари оптимално коришћење производних потенцијала земљишта у складу са основном наменом и осталим функцијама шума

7.2 Циљеви газдовања шумама

Сваремено урађен план треба да буде реалан, прецизан и лако разумљив. Он треба да успостави систем одрживог управљања шумама у складу са потенцијалом. Скуп анализа утиче на одабир циљева који треба да се примене на шуму. Уравнотеживање богатства и потенцијала природне животне средине уз ограничења, и социоекономских потреба, води ка дефинисању циљева.

7.2.1. Општи циљеви газдовања шумама

Општи циљеви газдовања шумама одређени су Законом о шумама Републике Србије који експлицитно захтева да се шуме морају одржавати, обнављати и користити, тако да се очува и повећа њихова вредност и општекорисне функције, обезбеди трајност и заштиту и стално повећање прираста и приноса.

На основу предњег, а полазећи од природних и економских услова у којима се налазе шуме за које се ради ова основа, од стања шума и испољених тенденција њиховог развоја, а уважавајући захтеве према шуми као општем добру од посебног значаја, општи циљеви газдовања шумама су:

- заштита и стабилност шумских екосистема
- санација општег стања деградираних шумских екосистема

- обезбеђење оптималне обраслости
- постизање и очување функционалне трајности
- повећање приноса и укупне вредности шума и општекорисних функција шума.

Због остварења ових циљева потребно је интензивно газдовати да се скрати дуго трајање производње у границама производних могућности станишта и биолошких особина одржене врсте дрвећа. Само интензивна шумска производња обезбеђује повољне економске резултате у газдовању шумама. Непосредни интерес у газдовању државним шумама јесте обезбеђење међузависних дејстава узгојних и економских компоненти и то тако да се узгојним мерама утиче на повећање производње дрвне масе, побољшање квалитета и структуре сортимената, а инвестицијама у техничко опремање обезбеди побољшање услова привређивања и акумулације средстава. Спровонењем таквог газдовања обезбедиће се јачање производне снаге земљишта и најповољније деловање шуме на станиште, као и побољшање заштитно-регулаторних и културних функција шума.

7.2.2 Посебни циљеви газдовања шумама

Посебни циљеви газдовања шумама у првом реду везани су за приоритетну функцију шума (намену површина) и усклађивање осталог коришћења са приоритетном функционалном (полуфункционални принцип).

Појединачни циљеви газдовања шумама, везани за намену површина (приоритетну функцију), за газдинску јединицу „Видојевица ” су следећи:

1. Максимална и трајна производња техничког дрвета најбољег квалитета (наменска целина 10)
2. Заштита земљишта од ерозије (наменска целина 26)
3. Стална заштита шума (изван газдинског третмана), шуме које због услова рељефа, и врста дрвећа које су заступљене на тим површинама а припадају ендемичним врстама и законом су забарњене за сечу (наменска целина 66).
4. Очување, јачање и коришћење других функција шума до степена конфликта са дефинисаном приоритетном функцијом шума

Посебни циљеви газдовања шумама проистичу из општих циљева и условљени су особеностима за конкретну газдинску јединицу.

Посебни циљеви газдовања шумама по својој природи разврставају се на:

- Биолошко - узгојни циљеви - који обезбеђују трајно повећање прираста и приноса по количини и квалитету, повећање укупне вредности шума и општекорисних функција шума у складу са потенцијалима станишта.
- Производни циљеви - који утврђују перспективну могућност производње шумских производа по количини и квалитету.
- Технички циљеви - који обезбеђују техничке услове за остварење напред наведених циљева.

Посебни циљеви газдовања шумама према дужини времена потребног за остварење планираних задатака или циљева могу бити:

- Краткорочни циљеви (за један уређајни период)
- Дугорочни циљеви (за више уређајних периода)

7.2.2.1. Биолошко - узгојни циљеви

Наменска целина 10

Високе једнодобне састојине (Г.К. 10.351.411; 10.353.411)

а) Дугорочни циљеви:

- Максималним коришћењем производног потенцијала станишта, потребно је довести састојине у оптимално стање нормалног размера добних разреда, једнодобне дебљинске структуре и пуне обраслости, а затим оплодним сечама кратког периода за обнављање извршити обнављање ових састојина.
- Реконструкција површина под некавалитетним, деградираним високим шума.

б) Краткорочни циљеви

- Обновљене површине ослободити застора стабала старе састојине (10.351.411)
- Настављање процеса обнављања у високим шумама букве (10.351.411).
- Селективним проредама у средњедобним и дозревајућим састојинама омогућити боље прирешћивсње и гомилање масе (фенотипски и генотипски) најбољих представника. (Г.К. 10.351.411).
- Разређене састојине ГК (10.351.411; 10.353.411) реконструкција ових састојина није предвиђена у овом уређајном раздобљу тако да је краткорочни циљ прелазно газдовање.

Изданачке састојине (Г.К: 10175411;10.176.411; 10.195.212; 10195313; 10.196.313; 10.196.212; 10.214.212; 10.215.212; 10.306.313; 10.307.313; 10.360.411; 10.361.411; 10469411).

а) Дугорочни циљеви

- Превођење изданачких састојина у високи узгојни облик конверзијом.

б) Краткорочни циљеви

- Повећање дебљинског прираста и припрема састојина за конвезију селективним проредама. Газдинске класе које су предвиђене за негу путем селективних прореда у ГЈ “Видојевица” су: 10175411;10.176.411; 10.195.212; 10195313; 10.196.313; 10.196.212; 10.214.212; 10.215.212; 10.306.313; 10.307.313; 10.360.411; 10.361.411; 10469411
- разређене састојине ГК (10195313;10.196.212; 10.196.313; 10214212; 10.215.212; 10306313; 10.307.313; 10325313), краткорочни циљ прелазно газдовање и превођење ових састојина у високи узгојни облик конверзијом.

Вештачки подигнуте састојине (Г.К. 10.469.411; 10.470.411; 10.475.411; 10.479.411)

а) Дугорочни циљеви

- Одговарајућим узгојним мерама, вештачки подигнуте састојине, које су испод таксационе границе, превести у квалитетне и биолошки стабилне одрасле састојине
- Вештачки подигнуте састојине изнад таксационе границе стабилизovati од свих штетних утицаја (снег, ветар и др.) и довести у оптимално стање како би састојине у потпуности користиле потенцијалне могућности станишта.
- Реконструкција разређених вештачки подигнутих састојина.

б) Краткорочни циљеви

- проредним сечама као мерама неге регулисати смешу, број стабала, те обезбедити максималну производњу најквалитетнијег материјала. Проредне сече планиране су следећим газдинским класама: 10.469.411,10.470.411, 10.475.411, 10.479.411.
- реконструкција у разређеним вештачки подигнутим састојинама у овом уређајном периоду неће се вршити (10.475.411)
- извођење сеча чишћења као мера неге у младим вештачки подигнутим састојинама и то у газдинским класама 10.470.411;
- стабилизовање вештачки подигнутих састојина и правовременим интервенцијама исте заштитити од свих штетних утицаја

Наменска целина "26"

Девастиране високе шуме (26.362.411)

а) Дугорочни циљеви

- Трајно унапређење затеченог стања шума и његово превођење ка функционалном циљу што потпунијег и трајног обезбеђења приоритетне функције – заштита земљишта од ерозије.

б) Краткорочни циљеви

- Прелазно газдовање.

Девастиране и разређене изданачке састојине (Г.К. 26.177.411;26.197.212; 26.197.313; 26.216.212; 26.308.313; 26.362.411)

а) Дугорочни циљеви

- Реконструкција површина под некавалитетним, деградираним изданачким шума.

б) Краткорочни циљеви

- Прелазно газдовање

Шикаре: (Г. К 26.266.313)

а) Дугорочни циљеви

- Мелиоративним радовима, припремама терена, пошумљавањем превести ове састојине у виши састојински облик.

б) Краткорочни циљеви

- У овом уређајном периоду не планирају се никакви радови.

Наменска целина "66"

Шибљаци: (66.267.242)

а) Дугорочни циљеви

- Одређени су самом наменом - трајна заштита и то су састојине без третмана (интервенција)

Необрасле површине

а) Дугорочни циљеви

- Све веће необрасле површине (величине изнад 0,50ха) привести шумској култури, осим оних необраслих делова који су или ће бити по својој глобалној намени искључене из редовног газдовања.

б) Краткорочни циљеви

- комплетна припрема терена за пошумљавање
- вештачко пошумљавање голети и обешумљених површина

7.2.2.2. Производни циљеви

а) Дугорочни циљеви

- Производња квалитетних трупаца за механичку прераду;
- Производња техничке обловине (стубови за водове, обловине за грађевинске конструкције, рудничко дрво и сл). Ови сортименти се углавном добијају као предходни приноси из проредних сечама.
- Производња просторног (целулозног и огревног) дрвета као пратећих сортимената у производњи трупаца и облог техничког дрвета, а поготову при сечама у изданацким шумама и младим састојинама и шумским културама;
- Гајење, заштита и лов дивљачи
- Коришћење осталих производа шума и шумских станишта (шумски плодови, лековито биље, печурке и др.).

б) Краткорочни циљеви

- Потпуно и рационално коришћење бруто посечене дрвне масе израдом што више највреднијих сортимената и редуковањем отпадака на минимум;
- Обавезно у технологији израде шумских сортимената кресати гране и остављати их у састојини после сече;
- Откуп шумских плодова, лековитог биља, печурака и др.

7.2.2.3. Технички циљеви

а) Дугорочни циљеви

- Достицање отворености шума тврдим камионским путевима од око 25 км/ 1000 ха као најоптималније за интензивно газдовање шумама;
- Систематско опремање механизацијом и осталим средствима рада у шумарству у циљу интензивног вишенаменског коришћења шумских потенцијала;
- Увођење рационалних технолошких поступака и ефикасније организације рада;
- Стручно оспособљавање и усавршавање кадрова;

б) Краткорочни циљеви

- Одржавање постојећих комуникација;
- Изградња планираних комуникација;
- Реконструкција постојећих комуникација;
- Набавка опреме за заштиту на раду, техничких уређаја (ГПС уређаји, висинометри, пречнице) итд. према плану инвестиционих улагања;
- Поштовати процедуре које произилазе из сертификације шума.

Сертификација шума је процес када акредитована трећа страна посети организацију, процени њихов систем управљања и издаје потврду којом показује да организација поштује принципе наведене у стандарду. Сертификовање шума према ФСЦ стандардима подразумева да је основно опредељење да се шумским ресурсима газдује на еколошки прихватљив, социјално праведан и економско испалтив начин. Шумско газдинство “Топлица” Куршумлија поседује сертификат СГС-ФМ/ЦОЦ-009244 који је важећи од 21.02.2012 до 20.02 2017 године. Стога сви циљеви морају бити усклађени са ФСЦ стандардима.

7.2.2.4. Општекорисни циљеви

Под општекорисним функцијама шума у смислу ЗОШ -а, се подразумевају позитивни утицаји шума на животну средину, а нарочито заштитне, хидролошке, климатске, хигијенско - здравствене, туристичко - рекреативне, привредне, наставне, научноистраживачке и одбрамбене функције (ЗОШ -а чл. 3 став 1.).

Биолошки стабилна поднегована, као и производно усмерена и квалитетна шума, добро испуњава и све остале тзв. општекорисне функције шума. Према томе настојећи на спровођењу биолошко - узгојних и производних циљева истовремено доприносимо и испуњавању заштитно - социјалних циљева шума. Јер негом, обновом и проширивањем шума и јачањем њихове производне снаге, истовремено повећавамо ефикасност свих општекорисних функција.

7.3 Мере за постизање циљева газдовања

7.3.1. Узгојне мере

а) Избор система газдовања

Систем газдовања шумама подразумева усклађен скуп радњи на нези шума, коришћењу шума, обнављању шума, заштити шума, и планирању и организацији газдовања шумама, с циљем да се обезбеди функционална трајност, а своје име (назив) добија по начину сече обнављања старе састојине. На основу конкретних састојинских прилика у овој газдинској јединици и досадашњег газдовања шумама, а уважавајући биолошке особине врсте дрвећа, усвојени су следећи системи газдовања шумама :

1. Састојинско газдовање- оплодна сеча кратког подмладног раздобља (20 година) примениће се у високим и изданачким очуваним састојинама ове газдинске јединице.
2. Чисте сече (реконструкција) уз обавезно пошумљавање одговарајућом врстом дрвећа.

Као што се из напред наведеног закључује изабрани су они системи газдовања који су до сада имали примену у шумарској пракси у Србији.

б) Избор узгојног облика

За све шуме ове газдинске јединице прописује се високи узгојни облик.

ц) Избор врста дрвећа

Све лишћарске врсте које су констатоване у овој газдинској јединици су аутохтоне и налазе повољне услове за свој раст и развој. Оне се налазе у свом природном ареалу те се као такве и даље задржавају у свим газдинским класама, као главни носиоци продукције дрвне масе. То су буква ,цер, сладун и китњак.

Природних састојина четинара нема у овој газдинској јединици, а од вештачких су заступљени црни бор и боровац.

С обзиром да се аутохтоне врсте природно подмлађују и да су у конкретним условима биолошки стабилније треба их и даље подржавати при обнови ових састојина, а само тамо где су услови станишта скромнији (на деградираним површинама) ако није могуће задржати постојећу врсту дозвољено је пошумљавање четинарима који се задовољавају таквим стаништем (првенствено борови).

д) Избор начина сеча обнављања шума

Од изабраних начина обнављања зависи и структура будућих састојина и целокупни газдински поступак, елементи за сва планска разматрања и поступак за одређивање приноса и обезбеђење трајности приноса, односно функционалне трајности. Начин обнављања пре свега зависи од биолошких особина врста дрвећа које граде састојину (особина састојина), особина станишних и економских прилика.

За шуме ове газдинске јединице где је предвиђено обнављање у овом уређајном периоду одређују се следећи начини сеча обнављања:

- За високе (једнодобне) састојине примениће се опложне сече кратког подмладног раздобља (до 20 година)
 - За изданачке састојине које ће се конверзијом превести у виши узгојни облик као сеча обнављања (главне сече) примењиваће се опложна сеча кратког подмладног раздобља (20 година), а до зрелости за сечу као начин коришћења примењиваће се проредна сеча.
 - За разређене изданачке састојине, девастиране састојине и делимично шикаре примењиваће се чисте сече (реконструкција) уз обавезно пошумљавање одговарајућом врстом дрвећа

е) Избор начина неге

Према затеченом стању састојина и постављеним циљевима газдовања утврђују се следеће мере неге:

- Вештачко пошумљавање голети и обешумљених површина
- Вештачко пошумљавање садњом после чистих сеча код разређених изданачких и девастирани састојина
- Попуњавање вештачким путем урадити тамо где се укаже потреба након пошумљавања
- Сеча избојака и уклањање корова ручно у шумским културама после реконструкционих сеча
- Окопавање и прашење у младим шумским културама
- Чишћење у шумским културама
- Чишћење у младим природним састојинама
- Кресање грана у плантажама топола
- Селективне прореде у одраслим састојинама (од фазе касног младика до за сечу зрелих састојина)

7.3.2. Уређајне мере

а) Избор опходње и дужина подмладног раздобља

Опходњом за поједине врсте дрвећа (имајући при том у виду поред биолошких особина дрвећа и циљеве газдовања као и основне (специфичне) карактеристике станишта) оријентационо је утврђена у износу:

- За високе једнодобне састојине букве и састојине хрстова одређује се опходња од 120 година, а дужина подмладног раздобља у трајању од 20 година
- Китњак, цер, сладун, буква и граб (у очуваним квалитетним изданачким састојинама које ће се природним путем превести у високи узгојни облик) - 80 година
- За изданачке састојине багрема одређује се опходња од 30 година;
- Вештачки подигнуте састојине смрче - 80 година
- Вештачки подигнуте састојине борова - 80 година
- Вештачки подигнуте састојине осталих четинара - 80 година

Наведене опходње су оријентационог карактера, односно могу бити и дуже због заштитног карактера ових шума. Опходња од 80 година (изданачке шуме китњака, сладуна и цера) односи се само на изданачке очуване састојине доброг здравственог стања, које је због тога могуће превести у високи узгојни облик индиректном конверзијом.

б) Избор реконструкционог и конверзионог раздобља

- Реконструкционо раздобље за подручје ове газдинске јединице износи 50 година.
- Конверзионо раздобље: За очуване изданачке састојине које ћемо конверзијом превести у високи узгојни облик, потребно је одредити временски период за који ће се то остварити - конверзионо раздобље. Полазећи од биолошких особина врста дрвећа (почетка обилног плодоношења семена доброг квалитета из којег можемо добити довољно квалитетан пречник који ће створити будућу састојину), опходњу изданачких састојина морамо продужити до 80 година, након чега започети природно обнављање састојина оплодним сечама подмладног раздобља од 20 година, према томе старост састојине у моменту завршног сека износи ће око 100 година. На основу изнетог и старости (размера добних разреда) изданачких састојина долази се до закључка да ће се ове очуване састојине за подручје ове газдинске јединице превести у узгојни облик у распону од 10-70 година.

ц) Избор периода за постизање оптималне обраслости - степена шумовитости

- Одређује се период од 50 година, за које ће се цела површина шумског земљишта привести шумској култури.

д) Уређајно раздобље

Обзиром да је важност посебне основе газдовања шумама прописано Законом о шумама, у трајању од 10 година, то се подразумева да ће уређајно раздобље имати исти период.

7.4. Планови газдовања

7.4.1. Планови гајења

Газдинска класа	Врста рада															Укупно
	Нега шума											Подизање				
	Проредне сече	Окопавање и прашење у културама	Чишћење у младим природним састојинама	Чишћење у младим културама	Укупно	Оплодне сече	Попуњавање природно обновљених површина сетвом	Сеча избојака и корова машински	Уништавање корова хербицидима	Чиста сеча	Укупно	Комплетна припрема терена за пошумљавање	Вештачко пошумљавање голети и обешумљених површина	Попуњавање вештачки подигнутих култура садњом	Укупно	
ха	ха	ха	ха	ха	ха	ха	ха	ха	ха	ха	ха	ха	ха	ха	ха	
10176411	8.80				8.80										8.80	
10195212	113.10				113.10										113.10	
10195313	0.96				0.96	3.08	0.62	2.2	2.2		8.1				9.06	
10196212	202.98		0.5		203.48	15.07					15.07				218.55	
10196313	59.49				59.49	14.42	2.9	10.1	10.1		37.52				97.01	
10214212	0.29				0.29										0.29	
10215212	78.18				78.18	10.99					10.99				89.17	
10306313	113.46				113.46	13.25	1.59	5.56	5.56		25.96				139.42	
10307313	182.87				182.87	4.84	0.97	3.39	3.39		12.59				195.46	
10325313										11.37	11.37				11.37	
10351411	204.97		6.7		211.67	77.01					77.01				288.68	
10353411			0.6		0.61	1.21					1.21				1.82	
10360411	491.26				491.26	2.88					2.88				494.14	
10361411	68.87				68.87	1.33					1.33				70.20	
10469411	0.16				0.16					0.27	0.27				0.43	
10470411	7.02			0.7	7.72										7.72	
10475411	39.73				39.73										39.73	
10479411	4.96				4.96										4.96	
Чистине		31.85			31.85							21.24	21.24	10.62	53.1	
УКУПНО	1577.10	31.85	7.81	0.70	1617.46	144.08	6.08	21.25	21.25	11.64	204.3	21.24	21.24	10.62	53.1	

Код планирања радова на гајењу кренуло се од основне претпоставке да је потребно да радови буду планирани тако да пре свега буду реални и оствариви.

Нега шума је планирана на укупној радној површини од 1617.46 ха.

Радови на обнови шума планирани су на површини од 204.3 ха и то од тога 144.08 ха опходне сече кратког периода за обнављање и 11.64 ха у чистим сечама.

Радови на припреми терена и подизање шума је планирано на површини од 53.1 ха.

У наредним областима биће детаљно образложени сви планови.

7.4.1.1 Планови обнављања и подизања нових шума

	Код	Радна површина(ха)
Сече обнављања једнодобних	35	144.08
Сече обнављања (чиста сеча)	31	11.64
Попуњавање природно обновљених површина сетвом	411	6.08
Сеча избојака и корова машински	514	21.25
Уништавање корова хербицидима	517	21.25
Комплетна припрема терена за пошумљавање	127	21.24
Вештачко пошумљавање голети и обешумљених површина	313	21.24
Попуњавање вештачки подигнутих састојина садњом	414	10.62
УКУПНО		257.4

Укупна радна површина која ће бити обухваћена радовима на обнављању и подизању износи 257.4 хектара. Предвиђене су опходне сече кратког подмалодног раздобља на површини од 144.08 ха (ГК 10.195.313; 10.196.212;10,196,313; 10.215.212; 10.306.313; 10.307.313; 10.351.411;10.353.411;10.360.411;10.361.411).

Састојинско - чиста сеча, примењиваће се у вештачки подигнута састојина осталих лишћара и у изданацким шума багрема радна површина на којој се планирају ови радови је 11.64 ха (ГК 10.325.313; 10.469.411);

Сеча избојака и корова машински и уништавање корова хербицидима примењиваће се код конверзија изданацких шума и односиће се на уништавање грабића радна површина је 21,25 ха(ГК 10.196.212; 10196313; 10.215.212; 10.306.313; 10.307.313)

Планирани су радови на подизању шума и то: комплетна припрема терена за пошумљавање (21.24ха), вештачко пошумљавање голети и обешумљених површина (21.24 ха), и попуњавање вештачки подигнутих састојина садњом (10.62 ха).

7.4.1.2 План расадничке производње

ШГ “Топлица” Куршумлија располаже сопственим расадником, тако да ће се делимично потребе за садним материјалом покрити из сопствених извора. У следећој табели приказан је потребан број садница према врсти дрвећа и планираним радовима:

Врста рада	Код	Радна површина (ха)	Врста дрвећа	Број садница (ком.)	Семе (kg.)
Вештачко пошумљавање голети и обешумљених површина	313	21.2	Кр.липа	7960	
			Ц.Бор	6840	
			Багрем	38819	
			Дуглазија	25808	
Σ				79.427	
Попуњавање природно обновљених површина сетвом	411	6.1	Китњак		2.423
Σ					2.423
Попуњавање вештачки подигнутих култура садњом	414	10.6	Кр.липа	3980	
			Ц.Бор	3420	
			Багрем	19410	
			Дуглазија	12904	
Σ				39.714	
Укупно по врстама дрвећа					
			Кр.липа	11940	
			Ц.Бор	10260	
			Багрем	58229	
			Дуглазија	38712	
			Китњак		2.423
УКУПНО		37.9		119.141	2.423

Опредељење је да се за потребе пошумљавања и попуњавања планира укупно 119.141 садница, а од овога 70.169 садница лишћара и 48.972 садница четинара. Планирано је попуњавање природно обновљених површина сетвом семена китњака у количини од 2.423 кг. У плану гајења шума, за све одсеке су дате врсте за пошумљавање, а за битније и веће одсеке су дате и алтернативне врсте и то у опису станишта и састојине. За одсеке и чистине за које нису посебно написане, као алтернативне врсте се предлажу: китњак, црвени храст, липа (крупнолисна, ситнолисна и сребрнолисна), смрча, дуглазија, кедар, црни и бели бор.

7.4.1.3. План неге шума

Овај план обухвата све радове на нези шума од момента подизања нове састојине па до зрелости за сечу састојина.

Врста рада	Код	Радна површина (ha)
Прореди	25	1577.1
Окопавање и прашење у културама	518	31.85
Чишћење у младим природним састојинама	526	7.75
Чишћење у младим културама	527	0.7
УКУПНО		1617.4

Сви радови на нези шума су планирани у простој репродукцији и у проширеној репродукцији, а планом неге шума у газдинској јединици "Видојевица" планирани су следећи радови:

- Прореди као мере неге у простој репродукцији планиране су на површини од 1577.1 ха
- Окопавање и прашење у културама (518) је планирано на радној површини од 31.85 ха.
- Чишћење у младим природним састојинама (526) на 7.75 ха.
- Чишћење у младим културама (527) на 0,7 ха.

Укупно је у ГЈ „Видојевица“ планом неге обухваћено 1617.4 ха.

7.4.2. План заштите шума

Законом о шумама ("Сл. гласник РС", бр. 30/2010; 93/2012) прописано је да су корисници шума дужни да предузимају мере ради заштите шума од: противправног присвајања, коришћења, уништавања и других незаконитих радњи (одлагања отпадних и других штетних материја, загаивање шума, уништавање граничних знакова и ознака и друго), да прати здравствено стање шума, да прати утицај биотичких и абиотичких чинилаца на здравствено стање шума и да благовремено предузима мере заштите шума и шумског земљишта, пожара и других елементарних непогода, биљних болести, штеточина и других штета.

Овим планом утврњује се обим мера и радова на превентивној и репресивној заштити шума од човека, стоке и дивљачи, биљних болести, штетних инсеката и других штеточина, елементарних непогода, пожара, одржавању и обнављању шумских ознака, итд.

Како у овој газдинској јединици није констатовано сушење шума, односно угроженост шума од биљних болести и ентомолошка и друга оштећења, те се овим планом и не планирају радови и мере на репресивној заштити шума.

У циљу превентивне заштите шума планирају се следеће мере:

- чување шума од бесправног коришћења и заузимања на површини од 2.864.8 ха.

- забрана пашарења на површинама где је процес обнављања у току и у шумским културама (према плану гајења шума), све док оне не прерасту критичну висину када им стока не може оштећивати врхове;
- пратити евентуалне појаве сушења шума и каламитета инсеката, и у случају појаве истих благовремено ангажовати специјалистичку службу која ће поставити тачну дијагнозу и прописати адекватне мере сузбијања;
- успостављање шумског реда;
- штитити и заштити шуму од пожара, посебно у пролеће и лето, у том смислу постављати знаке обавештења и забране ложења ватре, организовање дежурства и
- појачани надзор лугарских реона у критичном периоду у циљу благовременог отклањања пожара и благовремених интервенција и др.;
- у току уређајног периода одржавати и обнављати спољне границе, као и ознаке унутрашње поделе газдинске јединице.

У конкретним условима ове газдинске јединице, треба утврдити потребне радове на превентивној и репресивној заштити; почевши од човека, стоке, елементарних непогода, ентомолошких и фитопатолошких узрочника, а нарочито од пожара. У случају пренамножења штетних инсеката постављају се феромонске клопке и то је устаљена пракса борбе са штетним инсектима већ више година уназад. У шумском газдинству "Топлица" Куршумлија организована је посебна служба заштите од пожара, а то је радна и морална "обавеза" сваког запосленог у газдинству, да сваку евентуалну промену нормалног стања забележи и пријави. То практично значи да је сваки запослени радник у служби заштите шума. Посебну пажњу треба посветити спречавању бесправних сеча које последњих година узимају маха.

7.4.3 План коришћења шума

7.4.3.1 План сеча обнављања шума

Увод

Према стању шума и станишта, састојине ове газдинске јединице сврстане су у шуме за редовно газдовање којима је основна намена производња техничког дрвета; састојине за заштиту земљишта, које се налазе на веома стрмим и неповољним стаништима, затим састојине за прелазно газдовање у којима се у овом уређајном периоду неће предузимати никакве активности у газдовању; затим састојине без газдинских третмана, у којима се уопште не спроводи газдовање, било због законских ограничења, или природно - биолошких услова.

Полазећи од опредељења која се односи на основни задатак газдовања у овој газдинској јединици, а који је усмерен на превођење затеченог стања ка оптималном стању и одржавање тајвиг стања, урађен је план коришћења састојина. План коришћења везан је за потребу обнављања шума (оплодне сече) и за прореди, као основне мере неге, чији је обим у складу са дефинисаним приоритетним узгојним потребама у фази снимања шума при изради ове основе.

План коришћења у основи садржи план сеча обнављања и план проредних сеча. Правилним спровођењем ових сеча уз текуће приносе постиже се и повећање вредности прираста.

Планом коришћења обухваћен је план могућег коришћења шума и шумског простора у току уређајног периода. Овим планом биће приказано коришћење дрвних сортимената изражене у бруто сечивој маси главног и предходног приноса.

План коришћења шума, односно калкулација приноса, урађен је по методу умереног састојинског газдовања и у највећој могућој мери је прилагођен дефинисаним циљевима газдовања и дефинисаним основним наменским целинама.

У наредној табели дат је приказ сеча обнављања једнодобних шума по газдинским класама.

Газдинска класа	I полураздобље				II полураздобље				Укупно			
	Радна површина	V m ³	Iv m ³	Принос m ³	Радна површина	V m ³	Iv m ³	Принос m ³	Радна површина	V m ³	Iv m ³	Принос m ³
10195313					3.1	884.9	166.5	394.0	3.1	884.9	166.5	394.0
10196212	15.1	2002.1	168.3	945.8					15.1	2002.1	168.3	945.8
10196313	12.8	2661.9	207.7	1201.2	1.6	164.6	42.1	70.8	14.4	2826.5	249.8	1272.0
10215212	11.0	1868.0	161.8	599.8					11.0	1868.0	161.8	599.8
10306313	13.3	2111.8	167.2	1060.9					13.3	2111.8	167.2	1060.9
10307313	4.8	472.6	41.4	242.9					4.8	472.6	41.4	242.9
10325313	11.4	925.8	107.5	811.0					11.4	925.8	107.5	811.0
10351421	45.5	11503.0	588.8	5712.9	31.5	12567.1	1744.9	5728.5	77.0	24070.1	2333.7	11441.4
10353411	1.2	147.3	5.3	152.6					1.2	147.3	5.3	152.6
10360421					2.9	714.0	162.3	363.0	2.9	714.0	162.3	363.0
10361421					1.3	298.7	40.0	136.3	1.3	298.7	40.0	136.3
10469411	0.3	18.7	0.5	19.2					0.3	18.7	0.5	19.2
УКУПНО	115.4	21711.1	1448.5	10746.4	40.4	14629.4	2155.9	6692.7	155.7	36340.5	3604.4	17439.1

У наредној табели дат је приказ сеча обнављања једнодобних шума по врсти сече.

Врста сече	I полураздобље		II полураздобље		Укупно	
	Радна површина(ха)	Принос(m ³)	Радна површина(ха)	Принос(m ³)	Радна површина(ха)	Принос(m ³)
Чиста сеча	11.6	830.2			11.6	830.2
Припремни сек	28.5	1699.4			28.5	1699.4
Оплодни сек	53.8	4793.3	39.8	6558.9	93.5	11352.2
Завршни сек	21.5	3423.6	0.6	133.8	22.1	3557.4
УКУПНО	115.4	10746.4	40.4	6692.7	155.7	17439.1

Сеча обнављања једнодобних шума извршиће се на површини од 155,7 ха са укупним приносом од 17.439,1 m³. Детаљан начин обнављања једнодобних шума објашњен је у смерницама, поглавље 8.1.7.

7.4.3.2 План проредних сеча

Планирани проредни принос у плану проредних сеча добијен је тако што је калкулација приноса изведена на нивоу састојине анализом стања, настојећи да се удовољи узгојним и другим потребама састојина на основу свих расположивих елемената.

Основни циљ проредних сеча шума, као основних мера неге састојине, је да их учини биолошки стабилнијим, а у исто време да их постепено приближава што оптималнијем стању. При одређивању проредног етата водило се рачуна о конкретном стању сваког одсека за који је планирана прореда, тј. о текућем запреминском прирасту, укупној запремини, броју стабала по хектару, размеру смесе, уделу запремине у појединим дебљинским разредима, степену подмлађености, здравственом стању састојина, као и осталим важним показатељима стања сваке конкретне састојине.

Проредни принос је планиран на нивоу одсека и обавезан је по површини, док је по запремини дрвне масе могућа реализација у релацијама $\pm 10\%$.

Обим сеча предвиђен планом проредних сеча приказан је по газдинским класама у следећој табели:

Газдинска класа	Стање шума			Предходни принос	Интензитет сече	
	Р радова (ha)	V m ³	Iv m ³		по V %	по Iv %
10176421	8.8	1126.2	324.7	161.45	14.3	49.7
10195212	113.1	25246.2	8584.3	3630.45	14.4	42.3
10195313	0.96	174.2	48.8	21.14	12.1	43.3
10196212	202.98	41736.7	13843.2	6164.4	14.8	44.5
10196313	59.49	11832.6	3777.6	1562.64	13.2	41.4
10214212	0.29	43.9	18.6	6.69	15.3	36.0
10215212	78.18	14568.1	4933.2	2144.45	14.7	43.5
10306313	113.46	16786.4	5582.2	2319.27	13.8	41.5
10307313	182.87	25362.2	8558.3	3343.4	13.2	39.1
10351411	204.97	62091.6	14839.8	8226.98	13.2	55.4
10360411	491.26	113024.2	32767.0	15602.2	13.7	47.2
10361411	68.87	14612.8	4208.0	1998.76	13.7	47.5
10469411	0.16	35.4	8.9	5.44	15.4	60.8
10470411	7.02	1903.0	722.4	274.8	14.4	38.0
10475411	39.73	13762.1	7000.4	2097.32	15.2	30.0
10479411	4.96	1829.3	771.8	272.49	14.9	35.3
Укупно	1577.1	344134.9	105989.3	47831.8	13.9	45.0

Проредне сече су планиране на површини од 1577.1 ха, а укупни предходни принос је 47831.8 м³. Просечан интензитет прореда је по запремини 13,9%, а по запреминском прирасту 45.0%. Интензите прореда је по запремини и запреминском прирасту умерен, резултат је стања у коме се ове састојине налази и пре свега има за циљ да избегне отварање склопа и појаву нежељених врста које могу да претстављају проблем код обнављања.

7.4.3.3 Укупан принос по газдинским класама и врстама дрвећа

Газдинска класа	Стање шума			Главни принос (м3)	Предходни принос (м3)	Укупни принос (м3)	Интензитет сече	
	P(ха)	V(м ³)	Zv(м3)				по V (%)	по Zv (%)
10176421	8.8	1126.2	324.7		161.5	161.5	14.3	49.7
10195212	113.1	25246.2	8584.3		3630.5	3630.5	14.4	42.3
10195313	4.0	1059.2	442.8	394.0	21.1	415.2	39.2	93.8
10196212	218.1	43738.8	14789.1	945.8	6164.4	7110.2	16.3	48.1
10196313	73.9	14659.1	5049.6	1272.0	1562.6	2834.7	19.3	56.1
10214212	0.3	43.9	18.6		6.7	6.7	15.3	36.0
10215212	89.2	16436.1	5533.0	599.8	2144.5	2744.3	16.7	49.6
10306313	126.7	18898.2	6643.2	1060.9	2319.3	3380.2	17.9	50.9
10307313	187.7	25834.9	8801.3	242.9	3343.4	3586.3	13.9	40.7
10325313	11.4	925.8	26281.2	811.0		811.0	87.6	3.1
10351411	282.0	86161.6	33130.1	11441.4	8227.0	19668.4	22.8	59.4
10353411	1.2	147.3	4344.3	152.6		152.6	103.6	3.5
10360421	494.1	113738.2	33130.1	363.0	15602.2	15965.2	13.9	47.8
10361421	70.2	14911.6	4344.3	136.3	1998.8	2135.1	14.3	49.1
10469411	0.4	54.0	28.1	19.2	5.4	24.6	45.5	87.5
10470411	7.0	1903.0	722.4		274.8	274.8	14.4	38.0
10475411	39.7	13762.1	7000.4		2097.3	2097.3	15.2	30.0
10479411	5.0	1829.3	771.8		272.5	272.5	14.9	35.3
Укупно	1732.8	380475.3	159939.1	17439.1	47831.8	65270.9	17.1	40.7

Од укупног етат који је планиран за овај уређајни период и који износи 65270.9м³ у главном приносу се налази 17439.1 м³ док у предходном приносу етат износи 47831.8м³.

врста дрвећа	принос					
	главни		предходни		укупно	
	м ³	%	м ³	%	м ³	%
ОМЛ	21.1	0.0	245.6	0.4	266.7	0.4
Граб	663.5	1.0	5472.8	8.4	6136.3	9.4
Цер	2110.3	3.2	9806.6	15.1	11916.9	18.3
Сладун	739.2	1.1	1980.2	3.0	2719.4	4.2

врста дрвећа	принос					
	главни		предходни		укупно	
	м ³	%	м ³	%	м ³	%
ОТЛ	292.6	0.4	0.0	0.0	292.6	0.4
Црни јасен	259.9	0.4	1432.0	2.2	1691.8	2.6
Грабић	319.1	0.5	2213.4	3.4	2532.5	3.9
Китњак	812.1	1.2	3150.8	4.8	3962.9	6.1
Јасика	0.0	0.0	165.4	0.3	165.4	0.3
Буква	11744.3	18.0	20860,3	31.8	32604,6	49.9
Јавор	0.0	0.0	2.2	0.0	2.2	0.0
Клен	1.0	0.0	53.5	0.1	54.6	0.1
Багрем	454.5	0.7	3.2	0.0	457.7	0.7
Америчи јасен	10.5	0.0	0.0	0.0	10.5	0.0
Укупно лишћари	17428.2	26.8	45386.0	69.5	62814.2	96.2
Смрча		0.0	275.0	0.4	275.0	0.4
Црни бор	10.9	0.0	1892.5	2.9	1903.5	2.9
Дуглазија		0.0	148.7	0.2	148.7	0.2
Боровац		0.0	129.6	0.2	129.6	0.2
Укупно четинари	10.9	0.0	2445.8	3.8	2456.8	3.8
Укупно ГЈ	17439.1	26.8	47831.8	73.2	65270.9	100.0

Од укупног етат 73,2 % се налази у предходном приносу а у главном 26,8%. Буква у укупном етату учествује са 49,9 %.

7.4.3.4 План коришћења осталих шумских производа

Коришћењу осталих шумских производа (лековито биље, печурке, шумски плодови) у наредном периоду мора се посветити далеко више пажње у смислу сакупљања и откупа истих. Влада Републике Србије донела је уредбу о стављању под контролу коришћења и промета дивље флоре и фауне (Сл. Гл. РС број 31/2005). Сакупљање, коришћење и промет заштићених врста ставља се под контролу ради обезбеђивања њиховог одрживог коришћења спречавањем сакупљања тих врста из природних станишта у количинама и на начин на који би се угрозио њихов опстанак у будућности, структура и стабилност животних заједница. Зато је потешно у овом уређајном периоду организовати посебну службу на нивоу газдинства која ће се бавити сакупљањем, откупом, праћењем и евидентирањем количине шумских производа са појединих локалитета. такође потребно је направити евиденцију откупљивача у циљу спречавања прекомерног коришћења шумских производа. Од шумских производа наводимо следеће:

- Плодови шума и шумског растиња као што су купине, јагоде, шипурак, зова итд. Просечно се годишње сакупе следеће количине: дивље јагоде (плод) 500кг, купина (плод) 500кг, шипурак (плод) 500кг, зова (цвет) 300кг.
- Лековито биље се такође користи само за потребе локалног становништва. Реч је углавном оследећим врстама: камилица (*Matricaria chamomilla*), кантарион (*Hypericum perforatum*), хајдучка трава (*Achillea millefolium*), мајчина душица (*Thymus sp.*) и др.
- Печурке се такође јављају у великом броју и у годинама доброг рода осим локалног становништва у бербу долазе и људи из околних градова који их продају откупљивачима. Иако се берба врши на површинама којим газдује шумско газдинство, нема никаквих прихода од ових производа. Углавном је реч о следећим печуркама: вргањ, лисичарка, сунчаница, буковача. Годишње се сакупи око 800 кг вргања и 200кг лисичарки.

Коришћење шумских производа је значајан потенцијал ове газдинске јединице који на жалост није искоришћен. Производња здраве хране у овим брдско планинским подручјима осим извора прихода може да буде и значајна са аспекта заустављања депопулације и задржавања локалног становништва.

7.4.4. План изградње и одржавања шумских саобраћајница

Што се одржавања и изградње саобраћајница за наредни уређајни период у ГЈ „Видојевица“ планирана је:

- изградња путног правца Столетов пут (34,35,40,41,43,44,45 и 46 одељење) у дужини од 6 км.
- изградња путног правца Рударски пут-Жижница (47 и 48 одељење) у дужини од 2,6 км.
- изградња путног правца Миљковица-Видојевачки крш (57,58,59 и 60 одељење) у дужини од 2,5 км.
- изградња путног правца Бела вода-Рударски пут (50,51,52 и 53 одељење) у дужини од 2 км.
- изградња путног правца Добротић-Видовача (20,21,22,24 и 25 одељење) у дужини од 1,5 км.
- изградња путног правца Ранкова река-Дубоки поток (4,5,6,8 и 9 одељење) у дужини од 4,5 км.

Укупна планирана дужина путева за изградњу је 19,1 км.

- превођење из меког у тврди камионски пут Бели Камен – Опсеваторија (19,67 и 68 одељење) у дужини од 2,5 км.
- превођење из меког у тврди камионски пут Миладински вис – Видовача (23,24,37 и 38 одељење) у дужини од 3,5 км.
- планира се редовно одржавање саобраћајница у укупној дужини од 12 km.

Табеларни приказ путне мреже у ГЈ“Видојевица” након реализације планираних радова на изградњи и превођење из меког у тврди камионски пут:

	НАЗИВ ПУТА	ОДЕЉЕЊА КОЈА ОТВАРА	Категорија пута и дужина						Свега
			km						km
			Јавни		Шумски путеви са коловозном конструкцијом		Шумски путеви без коловозне конструкције		
			асфалт	макадам	P	S	P	S	
1	Ранкова Река - Статовац	1- 5	4.0						4.0
2	Бели Камен - Мрљак	16, 17			3.8				3.8
3	Миљковица - Добротић	23, 24, 33, 37, 48, 49, 51, 52, 53			6.5				6.5
4	Прокупље - Добротић	30- 33	11.0						11.0
5	Прокупље - Куршумлија	70 - 74	5.0						5.0
6	Добротић - Плацеви- Јабучево	61-65	3.0		3.0				6.0
РЕКОНСТРУКЦИЈА									
7	Бели Камен - Опсеваторија	19-67-68			2.5				2.5
8	Миладински вис - Видовача	23,24,37 и 38			3.5				3.5
ИЗГРАДЊА									
9	Столетов пут	34,35,40,41,43,44,45 и 46			6.0				6.0
10	Рударски пут-Жижница	47 и 48			2.6				2.6
11	Миљковица-Видојевачки крш	57,58,59 и 60			2.5				2.5
12	Бела вода-Рударски пут	50,51,52 и 53			2.0				2.0

	НАЗИВ ПУТА	ОДЕЉЕЊА КОЈА ОТВАРА	Категорија пута и дужина						Свега	
			km						km	
			Јавни		Шумски путеви са коловозном конструкцијом		Шумски путеви без коловозне конструкције			
			асфалт	макадам	P	S	P	S		T
13	Добротић-Видовача	20,21,22 и 25			1.5					1.5
14	Ранкова река-Дубоки поток	4,5,6,8 и 9			4.5					4.5
УКУПНО			23.0		38.4					61.4

Реализацијом горе наведених радова повећаће се отвореност газдинске јединице на 22 м /ха или 22 км/ 1000 ха.

7.4.5. План узгоја дивљачи

На подручју газдинске јединице „Видојевица“ налази се ловиште “Топлица” којом управља ловачко удружење “Топлица” из Прокупља. Имајући у виду природне улове и врсте дивљачи које сеналазе на овом подручју као и могућности организовања ловног туризма посебни циљеви газдовања у овом ловишту су:

- економског капацитета
-
-

Постизање броја јединки главних врста дивљачи до

Постизање одговарајуће полне и старосне структуре

Постизање високе трофејне вредности гајених врста дивљачи

Сходно зацртаним циљевима газдовања у овом ловишту превиђене су адекватне мере спровођења циљева

-
-
-
-

Прихрана дивљачи

Побољшање услова станишта у ловишту

Стална контрола и одржавање предатора у ловишту

Одстерл

Према ловно продуктивним површинама и бонитетима за гајење врсте дивљачи утврђује се економски капацитет ловишта. У следећој табели дати су бонитети као и ловно продуктивне површине за ловиште “Топлица”.

Врста дивљачи	Ловно продуктивна површина (ха)	Бонитетни разред
Срна	15500	IV

Дивља свиња	17000	IV
Зец	1330	III
Пољска јаребица и фазан	13300	III

Дивљач у шуми налази мир, заклон и природну храну. Приликом планирања радова у шуми у интересу је ловства да се предходно изврши анализа промена која ће у састојини настати након извршења тих радова, нарочито сеча као и то колико ће ти радови проузроковати промену животних услова битних за живот и даљу репродукцију појединих врста дивљачи.

7.4.6. План уређивања шума

Ова Основа за газдовања шумама за ГЈ “ Видојевица ” примењиваће се од 01.01.2018 до 31.12.2027, а важност је од давања сагласности Министарства Републике Србије. Радове на ревизији основе треба урадити у току лета 2026 године (уколико Министарство својим актом не пропише другачије).

7.4.7 План заштите природних добара

У ГЈ „Видојевица“ не постоје заштићени делови природе.

7.5. Очекивани ефекти планираног газдовања

Планирани радови урађени су са циљем да се унапреди садашње стање, тј. постигну краткорочни циљеви газдовања који су у функцији постизања дугорочног општег циља, а то је постизање оптималног стања шума на датом станишту, тј. обезбеђење функционалне трајности.

На бази садашњег стања шума и шумског земљишта, а под претпоставком да се планирани радови реализују на крају уређајног периода очекујемо следеће стање шума:

- Извођењем завршног сека (оплодне сече) у високим састојинама на 22,11 ха на крају уређајног периода имаћемо исто толико младих букових састојина.
- Извођењем оплодног сека (оплодне сек) у високим састојинама на 41,97 на крају уређајног периода имаћемо исто толико подмлађених површина.
- Окопавањем и прашењем култура на површини од 31.85 ха, и чишћењем у младим природним састојинама на површини од 7.75ха, на крају уређајног периода добићемо младе и правилно однеговане састојине на овим површинама.

- Извођењем проредних сеча на површини од 1577.1 ха, на крају уређајног периода на исто толикој површини обезбедићемо већу биолошку стабилност и бољи квалитативни прираст.
- Сеча избојака и корова машински и уништавање корова хербицидима примењиваће се као помоћна мера код површина где ће се спроводити конверзија и односе се на уништавање грабића .Радна површина је 21,25 ха.
- Попуњавање природно обновљених површина сетвом извршиће се на површини од 6,08 ха и односи се на површине где се подмладак није јавио природним путем код конверзија.
- Извођењем конверзије уместо издначких добићемо високе састојине на површини од 58,72 ха
- Изградњом нових путева у дужини од 19,1км и превођењем меких у тврде камионске путеве у дужини од 6 км значајно ће се поправити путна мрежа на територији газдинске јединице и омогућиће реализацију планираних радова на гајењу и коришћењу шума.
- Планираним газдовањем ловном дивљачи онако како је то превиђено у ловној основи успоставиће се бројност до економског капацитета уз постизање одговарајуће полне и старосне структуре као и високе трофејне вредности гајених вртса дивљачи.
- Заштита шума од болсети изводиће се на основу праћења стања и потребе за евентуалним сузбијањем инсеката и фитопатолошких обољења.

8.0. Смернице за спровођење планова газдовања

Планови газдовања шумама, утврђени основом газдовања шумама, детаљно се разрађују извођачким пројектом газдовања шумама по принципу великог у мало, којом приликом се усклађује и технологија по фазама радова на гајењу и коришћењу шума.

8.1. Смернице за реализацију плана гајења

8.1.1 Пошумљавање садњом

Пре пошумљавања потребно је узвршити комплетну припрему терена за пошумљавање како би успех пошумљавања био већи. Припрема земљишта обухвата уклањање корова, приземне вегетације и жбуња. Уклањање се врши корисима и другим алатима. Изузетно у случају јако тврдих и збијених земљишта може се извршити машинска припрема терена риперовањем. Парцеле за пошумљавање су углавном веће од 1ха те је могуће извршити концентрацију људства и опреме.

Јаме треба да буду пречника 30-40 цм, а дубина исто толико мерена на нижој страни. По могућности на стрмим теренима јаме би требало да буду и дубље од 40цм тако да је за њихово копање потребно користити и моторне бушилице

Време садње: најповољнији период за садњу је период мировања вегетације у пролеће или јесен. Саднице би требало да буду расађиване старости 2-4 године, добро развијене и виталне.

Пожељно је да саднице буду са обложеним кореном зато што се код таквих садница јавља већи проценат пријема него код садница са голим кореновим системом. Приликом пошумљавања јако је битно да је садним материјал задовољавајућег квалитета јер се приликом предходних пошумљавања као главни разлог лошег пријема садница наводи садни материјал лошег квалитета.

8.1.2. Рахљење земљишта за сетву семена

Да би се омогућило подмлађивање у отежаним условима природног обнављања потребно је применити помоћне мере. Ово се посебно односи на закоровљене букове састојине код којих је услед неуспеха обнављања након оплодног сека дошло до закоровљавања. Да би дошло до успешног обнављања потребно је уклонити предрост непожељних врста, жбуње и приземну вегетацију. Код састојина са овим проблемом планирана је врста рада 216- Рахљење земљишта за сетву семена. Ове радове би требало спроводити у години пуног уroda како би преостала стабла осеменила

површину која није обновљена, а која је сада након ових радова ослобођења предраста, корова, жбуња. Такође рахљењем земљишта се омогућава лакше и несметано клијање буквице. На појединим местима, уколико је то потребно, може се извршити и сетва семена као помоћна мера природном обнављању.

Како у Кодном приручнику не постоји врста рада која би обухватила целу проблематику обнављања закоровљених букових састојина под врстом рада 216- Рахљење земљишта за сетву семена у овој Основи се подразумевају сви радови који се омогућити обнављање закоровљених букових састојина (уклањање корова, жбуња, предраста, рахљење земљишта и сетва семена).

8.1.3 Попуњавање природно одновљених површина и култура

Попуњавање природно обновљених састојина и култура, се врши у природно недовољно обновљеним површинама као и у културама у којима је дошло до пријема мање од 85% посађених биљака. Ако се испостави да се број непримљених биљака креће око 10% од укупног броја посађених и да је тај губитак равномерно распоређен по читавој пошумљеној површини попуњавање није потребно. Ако се покаже да се биљке нису примиле у већем броју на појединим местима, тако да су читаве "крпе" остале празне, култура се мора попунити чак и ако је укупно узето, пропало и мање од 10%.

Изводи се уз делимичну припрему земљишта - окопавање и уклањање корова.

Попуњавање се изводи највише две године након оснивања засада, јер касније засађене биљке су у неравноправном положају у односу на старије суседе, па су обично слабије у конкурентској борби и бивају угушене. У попуњавању се користе добро развијене и богато ожиљене пресађенице, односно биљке из крупнијих контејнера, по узрасту блиске преживелим засађеницама. Ако се при пошумљавању употребљава мање од 2000 садница, тада се свака угинула биљка мора заменити новом. Најпогодније време за попуњавање је пролеће.

8.1.4 Сече чишћења

У младим природним и вештачки подигнутим састојинама врше се сече чишћења у младим састојинама које имају за циљ да се уклоне сва болесна стабла, стабла предраста, преобладајућа и надрсла стабла. Сече чишћења се врше по принципу негативне селекције. Главно правило кога се треба придржавати код сеча чишћења је да интензитет сече буде умерен односно, да се не посече велики број стабала. Уколико се то деси састојине у старту од младости крећу да се развијају са малим бројем стабала тако да касније значајно одступају по броју стабала и запремини од нормалног стања. Такође у случају отварања склопа с обзиром на јако реаговање стабала на светлост добијају се мање вредне састојине зато што се формирају стабла која су прешироких крошњи и са великим падом пречника.

8.1.5 Окопавање и прашење

Прашење и окопавање вршиће се културама које ће се предвиђеним планом подигнути у наредном периоду. Прашење се обавља углавном у прве две, а при неповољним станишним условима у три године након садње, и то најбоље при крају или одмах после изразито кишног периода, по правилу у другој половини јуна или почетком јула. Посао се најуспешније обавља лакшом мотиком ("дуванском" или "виноградарском"). Захвата се плитко (4 – 6 цм дубине), колико да се поломи покорица и уклони трава око саднице, обично у кругу радијуса 20 – 30 цм. Треба обратити пажњу да се при овоме не одгрне земља од садница, чиме се излаже исушивању дубљи слој земљишта у зони закоренавања биљке. Најбоље је да се прашење изводи благим пригртањем земљишта и посечене траве ка садници. Прашење и окопавање има за циљ да прекидањем капиларности умањи испаравање земљишне влаге из дубљих слојева и да асцентне токове воде заустави у зони закоренавања садница. Разбијањем покорице око садница повећава се интензитет инфилтрације воде и при слабијим, а поготову при плахим кишама. Овом радњом одстрањује се конкурентска вегетација, која црпи воду из истог хоризонта земљишта одакле се и саднице овом снабдевају.

8.1.3 Попуњавање природно одбновљених површина и култура

Попуњавање природно обновљених састојина и култура, се врши у природно недовољно обновљеним површинама као и у културама у којима је дошло до пријема мање од 85% посађених биљака. Ако се испостави да се број непримљених биљака креће око 10% од укупног броја посађених и да је тај губитак равномерно распоређен по читавој шумљеној површини попуњавање није потребно. Ако се покаже да се биљке нису примиле у већем броју на појединим местима, тако да су читаве "крпе" остале празне, култура се мора попунити чак и ако је укупно узето, пропало и мање од 10%.

Изводи се уз делимичну припрему земљишта - окопавање и уклањање корова.

Попуњавање се изводи највише две године након оснивања засада, јер касније засађене биљке су у неравноправном положају у односу на старије суседе, па су обично слабије у конкурентској борби и бивају угушене. У попуњавању се користе добро развијене и богато ожиљене пресађенице, односно биљке из крупнијих контејнера, по узрасту блиске преживелим засађеницама. Ако се при пошумљавању употребљава мање од 2000 садница, тада се свака угинула биљка мора заменити новом. Најпогодније време за попуњавање је пролеће.

8.1.4 Сече чишћења

У младим природним и вештачки подигнутим састојинама врше се сече чишћења у младим састојинама које имају за циљ да се уклоне сва болесна стабла, стабла предраста, преобладајућа и надрсла стабла. Сече чишћења се врше по принципу негативне селекције. Главно правило кога се треба придржавати код сеча чишћења је да интензитет сече буде умерен односно, да се не посече велики број стабала. Уколико се то деси састојине у старту од младости крећу да се развијају са малим бројем стабала тако да касније значајно одступају по броју стабала и запремини од нормалног стања. Такође у случају отварања склопа с обзиром на јако реаговање стабала на светлост добијају се мање вредне састојине зато што се формирају стабла која су прешироких крошњи и са великим падом пречника.

8.1.5 Окопавање и прашење

Прашење и окопавање вршиће се културама које ће се предвиђеним планом подигнути у наредном периоду. Прашење се обавља углавном у прве две, а при неповољним станишним условима у три године након садње, и то најбоље при крају или одмах после изразито кишног периода, по правилу у другој половини јуна или почетком јула. Посао се најуспешније обавља лакшом мотиком ("дуванском" или "виноградарском"). Захвата се плитко (4 – 6 цм дубине), колико да се поломи покорица и уклони трава око саднице, обично у кругу радијуса 20 – 30 цм. Треба обратити пажњу да се при овоме не одгрне земља од садница, чиме се излаже исушивању дубљи слој земљишта у зони закоренавања биљке. Најбоље је да се прашење изводи благим пригртањем земљишта и посечене траве ка садници. Прашење и окопавање има за циљ да прекидањем капиларности умањи испаравање земљишне влаге из дубљих слојева и да асцентне токове воде заустави у зони закоренавања садница. Разбијањем покорице око садница повећава се интензитет инфилтрације воде и при слабијим, а поготову при плахим кишама. Овом радњом одстрањује се конкурентска вегетација, која црпи воду из истог хоризонта земљишта одакле се и саднице овом снабдевају.

8.1.6 Сеча избојака

Мера неге која се изводи у шумским културама насталим на површинама након реконструкционих сеча. Услед опасности да избојци прерасту младе културе, врши се њихово сузбијање превршавањем косиром, српом или путарском косом. Висина зависи од висине и близине засађених младих индивидуа које се штите. Најважније је да штићена стабла имају отворен простор за несметан раст у висину, те да их конкурентска вегетација не наткриљује. најчешће се избојци скраћују у првим годинама на 40-80цм од земље, а касније на висини доње трећине до половине круне стабала које штитимо. Сечу избојака треба извршити у другој и трећој години после садње, а изузетно и и првој, односно четвртој години. Изводи се од маја до јула месеца.

8.1.7 Сеча избојака и уклањање короа машински

Овај вид рада примењиваће се у изданацким састојинама које су предвиђене за конверзију. Велики део ових састојина је закоровљен грабићем и потребно је његово уклањање како би обнављање састојине могло несметано да се изврши. У супротном грабић ће угушити подмладак храста и букве односно оних врста чије се обнављање врши. Сеча избојака грабића се врши моторном тестером и то најчешће је организација рада таква да један радник врши сечу, а други слаже материјал у редове. Сечу се сва стабла и сви изданци грабића у одсеку који је предвиђен за конверзију.

8.1.8 Уништавање короа хербицидима

Овај вид рада се такође примењује у састојинама које су предвиђене за конверзију. Након сече грабића на читавој површини одсека врши се прскање или премазивање пањева грабића, али и других непожељних врста ако их има, хербицидима, односно арборицидима. На тај начин спречава се поновно закоровљавање састојине. Прскање се врши лежним прскалицама или премазивање четкама. Препарат се примењује у оној концентрацији у којој то препоручује произвођач.

8.1.9 Прореди у високим и изданацким шумама

Прореди у високим шумама

Прореди као мере неге спроводе се у доба касног младика, средњедобим и дозревајућим састојинама. Основни циљеви прореди као мера неге су следећи: правилна нега крошње и облика дебла, одабирање и помагање фенотипски најквалитетнијих индивидуа главне врсте дрвећа у састојини, оспособљавање састојине да се одупре свим опасностима којима ће бити изложена и на крају један од циљева прореди је и постизање извесних прихода. Селективном проредом се супротно принципима сеча које су се изводиле у млађим развојним фазама састојина (негативна селекција) и код којих су се уклањале из састојине мање вредне индивидуе, проналазе међу dobrим стаблима најбоља (позитивна селекција) и та стабла се помажу односно уклањају се њихови суседи који их угрожавају..

Нега младе и средњедобне састојине

Са овим сечама се почиње у периоду старијег младика. Састојина се дели на главну и споредну. Сва доминантна стабла чине главну састојину, а сувладајућа и надвладана споредну састојину. Сеча се врши по принципу позитивне селекције.

“Главни задатак прореди је да се из постојеће састојине идентификују и одаберу кандидати за стабла будућности, којима се извођењем сеча прореди обезбеђује формирање правилне круне, дебала и добра виталност. Кандидати се бирају из доминантног спрата а њихов број треба да износи 300 – 400 (500) по ха, равномерно распоређених по површини. Сва остала стабла се даље третирају као помоћна – споредна. Проредом се том

малом броју одабраних стабала помаже, уклањањем најопаснијег конкурента, без обзира да ли је добар или лош. На исти начин се изводи и наредна прореди, када се опет проналази најбољи, а уклања најопаснији такмац.

У периоду средњедобне састојине, најдаље до 30 – 40 година старости од постојећих кандидата бира се и трајно обележава 150 – 200 стабала будућности по ха. Све будуће проредне сече врше се у њихову корист, при чему свако то стабло, по принципу Шеделинове селективне прореди, представља заједно са околним стаблима једну “проредну ћелију”.

Стабла будућности, поред осталих услова (да су семеног порекла, здрава, права, да имају симетричну и правилно развијену круну), треба да су 10 – 20 % виша и 50 – 70 % дебља од осталих стабала доминантног спрата, и да им је коефицијент виткости нижи од 120.” (“Гајење шума III”, Београд 2000., Др Љубивоје Стојановић, Др Милун Крстић)

Нега дозревајућих састојина – прогалне сече

У дозревајућим састојинама па надаље када је састојина стара изнад половине опходње, изводе се прогалне сече – светле прореди. Основни циљ ових сеча неге је обезбеђивање стаблима будућности довољно количине светлости ради повећања асимилационе површине и самим тим интензивирање дебљинског прираста. Доминантни спрат се разређује до тог степена да се круне стабала лако додирују. Када се круне доминантног склопа поново склопе и почну да се прожимају прогалне сече се понављају до почетка обнове. Изводе се у састојинама које нису угрожене од ветра и у којима је формиран подстојни спрат (то су најчешће мешовите састојине букве и јеле или букве и смрче). У чистим буковим састојинама без подстојног спрата прогалне сече се најчешће не изводе

већ се наставља са проредама до почетка природног обнављања. Евентуално у ситуацијама када је број стабала састојине мањи у односу на нормално стање последња прореда пред обнављање може преузети функцију припремног сека оплодне сече. Након те последње прореде која је уједно и припремни сек, иде се на оплодни сек.

Прореде у изданацким шумама

Прореде у квалитетним (негованим) изданацким састојинама

Најчешће се овакве састојине мало разликују од састојина семеног порекла. Стаблчача су углавном права, чиста од грана са умерено развијеним крошњама. Та стабла су углавном изданци из жила или су избојци из здравих пањева. Висином и хабитусом ова стабла главног спрата доста личе на стабла састојина семеног порекла. Иако су изданачког порекла ове шуме могу дати вредније сортименте, као што је обловина за резање или сортименте за коришћење у грађевинарству.

За квалитетне изданацке састојине можемо рећи да би након истека опходње требало да буду преведене у високе шуме.

Нега у оваквим већ негованим и вредним састојинама изводи исто као и у високим шумама истог узраста. Примењује се селективна прореда са позитивним индивидуалним одабирањем стабала (носилаца производње), најчешће према следећем поступку: одаберу се и обележе најквалитетнија стабла, надпросечних димензија са добро очуваном, виталном круном, способна да реагују на проредне захвате, преузимањем на себе прираста одстрањених конкурената. Број изабраних стабала зависи од узраста састојине и по правилу треба да се креће између 300 – 500 по ха. Он је осетно већи него у високим шумама јер је опходња у изданацким шумама знатно краћа. Даљи је све подређено развоју изабраних стабала. И при свакој прореди уклањају се стабла која својим крунама непосредно угрожавају или ометају изабранике, без захватања проредом међу остала стабла која су на други начин корисна или индиферентна, а која не утичу на развој изабраних стабала. Изузетак су оштећена, гљивама нападнута или стабла која на други начин пропадају. Циљ је неговати састојину тако да на крају опходње остане довољан број квалитетних и равномерно распоређених стабала која ће вршити осемењавање површине, с обзиром да је циљ превести изданачку шуму у шуму семеног порекла.

Прореде у прегустим (ненегованим) изданацким састојинама

Ненеговане, прегусте изданацке састојине одликују се изузетно издуженим стаблима са редукованим крунама које се често завршавају бичасто или у виду метлице уз међусобну стешњеност. Дебљински прираст је пригушен, а тиме је и текући запремински прираст смањен, пристуна су деформисана стабла (остасти старе састојине) и уопштено гледано састојине су лабилне, осетљиве на ударе ветра, притисак снега и леда.

Циљ прореде у оваквим састојинама је стабилизација састојине и одабирање и помагање стабала будућности која би што квалитетније осеменила површину приликом обнављања. Постепено треба ослобађати стабла јачих пречника са виталном круном од суседа који својом круном спречавају њихов развој. Јако је битно да стабла осим надпросечног квалитета имају и виталну круну. Таква стабла треба помагати без обзира што можда њихова висина није репрезентативна. С друге стране висока, издужена стабла са јако редукованим крунама (углавном у виду метлица, што и нису круне у правом смислу) немогу преузети улогу стабла будућности. Треба нагласити да у оваквим ситуацијама код размицања круна буква боље реагује од хрстова код којих се јављају водени избојци дуж дебла, а круне се незнатно повећавају. Циљ је да се проредама припреми састојина за конверзију из изданацке у високу састојину.

Интензитет захвата код оваквих прореда требало би да буде слабији, али да се прореде спроводе чешће. Никако не би требало спроводити прореде са јаким интензитетом зато што би то у оваквим састојинама довело до погоршања стања.

8.1.10. Смернице за обнављање шума оплодним сечама кратког подмладног раздобља

Пре почетка обнављања, нарочито у разређеним састојинама потребно је извршити припрему тла за природно подмлађивање. О овоме је већ било речи поглављу 8.1.2. Ова мера се састоји из грубе обраде тла на неподмлађеним прогалама да би семе допрло до земљишта и клијало након презимљавања. Обрада се обавља лаким будаком или металним грабуљама, при чему се кида флиц од листинца, меша нагомилани слој хумуса са земљиштем, а местимично се разрахљује збијени слој земљишта (под хрстовом састојином). Обрада је парцијална, на парцеле око 1 м дужине и 50 – 70 цм ширине међусобне удаљености 2 – 2.5 м. Претходно се посече приземна грмолика дрвенаста вегетација, односно одстри коров на месту где се врши обрада земљишта. Значи припрема земљишта за обнављање подразумева све оне мере које ће помоћи да буква односно жир лакше никне, од уклањања корова и предроста, преко рахлањења земљишта, до грубе обраде тла. У појединим састојинама (као што су састојине закоровљене купиним) обнављање може бити успешно само ако се спроведу ове помоћне мере.

Оплодне сече се изводе кроз три основна сека: припремни, оплодни и завршни сек, а по потреби се убацију и накнадни сек.

Припремни сек

Овим секом започиње се читав процес обнављања састојине. Циљ припремног сека је припремити састојину за обилнији урод, односно припрема семењака за живот на осами. Најбоље је да се са припремним секом започне неколико година пре него што се очекује да ће стабло богато уродити. Али, како је наступање године пуног уroda понекад неравномерно, често се са припремним секом, односно оплодном сечом отпочиње према прописима предвиђеним уређајном основом.

Интензитет захвата код припремног сека је углавном 30%.

У шумама које су састављене од врста дрвећа које имају плитак коренов систем, овај проценат је знатно нижи и креће се у границама између 10 - 20 % од целокупне масе састојине.

У састојинама које су неговане правилно разним мерама неге (чишћење или прореди) од оснивања, припремни сек се најчешће и не изводи. Код ових састојина улогу припремног сека преузима последња прореда те се након те последње прореди може прећи на оплодни сек.

Стабла која припремним секом треба “вадити” из састојине:

1. Стабла нежељених врста дрвећа, која немају газдински значај а угрожавају обнову главне врсте (јасика, граб, бреза и др.),
2. Болесна стабла, крива и сва она која према свом изгледу неће моћи да дају дрвну масу високе техничке вредности.
3. У састојинама где нема стабала наведених у прве две категорије или их има у незнатном броју “ваде” се и здрава стабла главне врсте. Од ових стабала у првом реду треба водити стабла V и I категорије по Крафту.

За семењаке треба остављати, нарочито где опасност од ветра није велика, стабла II категорије по Крафту. Треба водити рачуна да семењаци буду равномерно распоређени по читавој површини.

Оплодни сек

Неколико година после извођења припремног сека, приступа се у истој састојини извођењу оплодног сека. По правилу се изводи у години када сва или скоро сва стабла богато роде семеном. Број година који прође од припремног до оплодног сека обично износи 2 - 10 година у зависности од врсте дрвећа.

Веома важан моменат који утиче на успешно извођење оплодног сека је да се утврди да ли је семе у години пуног уroda здраво. Ово је нарочито битно за букове састојине, јер је чест случај да буково семе буде штуро.

Циљ оплодног сека је: да обезбеди у састојини најбоље услове у погледу светлости, топлоте и влаге за ницање семена као и да да обезбеди најбоље услове поникну и подмлатку а уједно и заштиту од негативних утицаја климатских чинилаца.

Оплодним секом се сече половина броја стабала која се у састојини налазе после припремног сека. Стабла која остају треба да буду равномерно распоређена по површини, да пропусте довољну количину светлости за развој младих биљчица а у исто време да им пруже заштиту од екстремно ниских и високих температура.

Стабла која се ваде оплодним секом:

- у првом реду се уклањају стабла са јако развијеном круном, јер претерано засењују подмладак.
- код врста дрвећа са лаким семеном, ако се сеча изводи пре него што је семе пало на земљу, оплодним секом се ваде и она стабла која су донела плод. Тако се земљиште разриља и семе лакше закорени.
- код врста дрвећа са тешким семеном оплодни сек се изводи тек када је семе опало са дрвећа.

На сечини се остављају она стабла која нису родила а која ће највероватније родити наредне или наредних година и извршити допунско осемењавање.

- Старији предрост, који се уклања, сасеца се неколико година пре завршетка оплодне сече, да би се пањеви осушили у сенци старијих стабала.

У овим састојинама подмладак се не појављује или се појављује до 1/3 површине. Ове састојине су незреле и из тог разлога треба започети или наставити процес обнављања.

Накнадни сек

Иводи се онда када је потребно подмладак ослободити засене старе састојине, а да се постојањем још једног извесног броја стабала у састојини подмладак заштити од касних и раних мразева и јаке инсолације. За ове одсеке карактеристично је да се подмладак формирао на 60-80% површине. Изводи се обично 4-6 година после оплодног сека, први висини подмладак од 0,5-0,6 метара, чиме се склоп своди на 0,3-0,4.

Овај сек се изводи и да преостала материнска стабла у случају потребе изврше допусно осемењавање. Њиме се уклања половина стабала од преосталих у састојини, како по броју стабала тако и по запремини у односу на укупну запремину преосталих старијих стабала.

Завршни сек

Када је подмладак довољно одрастао да му више није потребна заштита матичне састојине, чије би даље задржавање представљало сметњу његовом правилном развоју. Критеријуми за одређивање времена извођења завршног сека су изглед (стање) и висина подмлатка. Заостајање у расту, закривљеност у правцу допирања светлости, кишобранаст изглед подмлатка, мозаичан - хоризонталан распоред листова и бледо - зеленкаста боја лишћа су поуздан знак да треба подмладак ослободити засене. У повољним условима се завршни сек обично изводи 6-8 година после оплодног сека, када подмладак достигне висину 1,0 м. У деловима шуме где постоји опасност од екстремних температура ваздуха, може се у циљу осветљавања подмлатка извршити накнадни сек оплодне сече. Изводи се 4-6 година после оплодног сека, при висини подмлатка 0,5-0,6 м, чиме се склоп своди на 0,3-0,4, јер подмладак треба ослободити превелике засене (уклања се 40-50 % дрвне запремине), а у исто време пружити даљу заштиту подмлатку.

8.1.11. Смернице за обнављање изданачких шума (конверзија)

Опходња у изданачким састојинама букве и храста је 80 година. Са обнављањем се почиње у осамдесетој години, а подмладно раздобље траје 20 година.

Након пуног уroda семена буквице, односно жира, сачека се да плод сазри и крајем јесени, у току зиме или почетком пролећа обавља се сеча просветљавања, да би се дозирало светло за клијање семена и ницање, преживљавање и успешан старт поника. Интензитет овог захвата сечом креће се обично око 40 % затечене запремине, зависно од јачине уroda семена и склопа састојине.

Ако је обнављање добро успело, и кад се примети да подмладак посустаје у висинском прирасту услед мањка светлости, изводи се такозвани : накнадни сек осветљавања, вађењем 30-50 %, преостале старе састојине, првенствено стабла са нижим и дубоким крунама.

Најзад, када је подмладак прерастао критичну приземну зону висине око 1,5 метара, где је највише угрожен од мрза, припеке и конкуренцијске вегетације, изводи се завршни сек.

Након изношења дрвета из завршне сече изврши се комплетирање празнина у подмладку садњом крупних садница, врста којима станиште најбоље одговара.

Са овим је поступак подмлађивања завршен. У нормалним условима то треба да траје 10-15 година у храстовим, односно 10-20 година у буковим састојинама, рачунајући од извођења сече просветљавања, односно од појаве подмлатка. Временско трајање овога поступка зависи од климатских и других услова који више или мање погодују појави и развоју подмлатка, као и од наше ажурности у узгојном помагању подмлађивања.

У погодним околностима процес подмлађивања се може и убрзати, изостављањем накнадног сека осветљавања, ако се подмладак после претходног сека обилно населио (на преко 70 % површине) и ако је испољио брз пораст. Тада се директно приступа завршном секу, чим се младик почне склапати.

Међутим, не може се очекивати да обнављање увек глатко тече. И богат урод буквице или жира може пропасти. Ако је јесен јако влажна и топла семе проклија па у току зиме и замрзне. Семе могу драстично редуковати мишеви, пухови, дивље и домаће свиње. Најзад клијавце и нежан поник могу уништити пролећне и летње суше, а младик може бити јако десеткован касним пролећним мразевима. Са свим овим треба рачунати при планирању подмладног раздобља у изданачким шумама.

Треба имати у виду да се знатан део букових, па и храстових, изданачких шума одликује изузетно добрим квалитетима и да, практично, веома мало заостају за квалитетним састојинама семенског порекла на аналогним стаништима. Зато овакве састојине треба узгојно третирати као високе шуме. Енергичнијим захватима проредама, изразито селективног карактера, треба настојати да у поступку припрема за конверзију, квалитетна стабла постигну што јаче пречнике, како би се произвело што више трупца пре него се почне са подмлађивањем.

8.2. Смернице за спровођење радова на заштити шума

8.2.1. Мере заштите од биљних болести и штетних инсеката

С обзиром на напред констатовано, мере здравствене заштите шума треба усмерити првенствено на превентиву. Треба организовати стално посматрање кретања популације штетних инсеката, првенствено поткорњака, да би се евентуалне проградацијске тенденције сузбиле у самом почетку.

Годишњим планом заштите шума треба предвидети постављање контролних а по потреби и ловних стабала, нарочито у деловима четинарских шума на топлијим и сувљим стаништима и на површинама на којима је у претходној години извршена сеча. У циљу праћења бројности поткорњака, препоручује се постављање клопки са феромонима, нарочито у боровим и смрчевим шумама угроженим од поткорњака. Ловна стабла се полажу у три серије: прва, највећа, до краја априла, друга месец дана после констатованог напада на првој серији и трећа средином лета, пред излет имага прве генерације. Ловна стабла, уместо гуљења, треба третирати хемијским средствима (ксилолин, линдан и сл.). Пуну пажњу, треба поклонити завођењу и одржавању шумског реда на сечинама, као и на површинама где је дошло до појаве извала, прелома или оштећења од пожара. Оштећена стабла и материјал треба одмах израдити и завести шумски ред као у редовној сечи.

Израђена неокорана четинарска обловина не сме се остављати у шуми нити гомилати на сабирним стовариштима у време интензивног размножавања поткорњака (април - септембар), уколико се не би користила средства хемијске заштите од напада поткорњака и дрвенара. У току пролећа и лета неокорану обловину треба прскати ксилолином, линданом и другим ефикасним препаратима, да би се спречило размножавање поткорњака, док се обловина не отпреми.

У случају напада боровог савијача у културама и природним састојинама црног бора применити хемијски начин сузбијања. Нападнуте културе и природне састојине треба прскати Линданом или препаратима из групе фосфорних естара и то у пролеће, када гусенице почињу да се убушују у младе избојке и почетком лета, када су гусенице прешле у стадијум лутке. Мере против ширења гљива трулежница треба усмерити првенствено у два правца: (1) сечу заражених стабала, нарочито оних са спороносним органима гљива (печуркама) и (2) на већу пажњу при обарању стабала и привлачењу обловине, да се избегну озледе на дубећим стаблима, нарочито у месецима најинтензивнијег кретања сокова у стаблима (април-јул). Смрчеве пањеве у културама треба кропити раствором уреје у циљу заштите од гљива *Fomes annosus*. Користити 20 % -тни водени раствор овог азотног ђубрива. Дијагнозно - прогнозној служби заштите шума од штетних инсеката и биљних болести треба посветити пуну пажњу. У ту сврху успоставити сталну сарадњу са специјализованом (научном) организацијом у области заштите шума која ће својим консултацијама и инструктажом помагати да се напади патогених организама на време идентификују и сузбију.

Сузбијање губара

Публикација “Губар (*Limantria dispar* L.) – најопаснија штеточина наших шума и воћњака и мере сузбијања” под покровитељством Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде; Београд, 2004.

С обзиром да је губар једна од наших најштетнијих шумских врста, његовом сузбијању мора се посветити посебна и дужна пажња. За сузбијање губара на располагању нам стоје превентивне и репресивне мере.

Превентивне мере сузбијања губара

Превентивне мере сузбијања губара подразумевају стално праћење стања популације губара на целој територији наше земље.

Губар, као што је већ поменуто, повремено ступа у пренамножења – градације која трају 4 – 5 година и тада настају штете у шумама, које често попримају карактер елементарних непогода широких размера.

Када губар улази у градацију, постоје припремне фазе које се могу лако уочити, наравно ако се континуирано прати динамика његових популација. **Познато је да се и понашање губара мења, када из латенце улази у градацију.**

Када је популација губара у **латенци (ниској бројности)**, женке су скривене и на скривеним местима полажу јаја у леглима. То су најчешће места испод одлубљене коре, шупљине у стаблу, испод површинских жила, шупљина испод већег камена и сл. Јајна легла су велика и у њима се налази јако велики број јаја (800 – 1000 и више). Гусенице су активне искључиво ноћу, а преко дана су скривене на неким заклоњеним местима у шуми. Такође, воде потпуно самостални живот и тешко се могу две гусенице наћи заједно. Пред хризалидацију гусенице траже скривита места, опет свака за себе бира такво место и ту прелази у стадијум лутке, а када се развије лептир женка, остаје на том скривеном месту, где је проналази мужјак и после копулације она ту најчешће и полаже јаја.

Када је популација губара у **проградацији**, његово понашање се мења. Женке се појављују на деблима стабла и на потпуно отвореним местима полажу јаја у леглима. И ова легла су доста велика и садрже велики број јаја, слично као у латенци. Највећи број јајних легала у овој фази полаже на деблима и то од његове основе до 6 метара висине. **Гусенице се хране 24 сата, дакле и дању и ноћу.** Оне добијају инстинкт заједничког живота и редовно се срећу заједно. Пред хризалидацију се такође удружују и праве луткина гнезда у којима се заједно налази више десетина лутака.

У **кулминативној години градације**, јајна легла су положена дуж целог стабла, као и по гранама у крунама. Такође, легла има по жбунастој вегетацији, по камењу, земљи и сл. местима. Јајна легла су тада мањих димензија и садрже 300 – 500 јаја.

У **ретроградацији** ситуација је слична, јајних легала има свуда по шуми, али су она још мањих димензија и са мањим бројем јаја (100 – 300). У години кризе градације у доба ројења лептира јако су бројни мужјаци, а женке су врло ретке.

Поред наведених промена у понашању губара, за његово праћење поуздани резултати се добијају постављањем и сталним прегледом огледних површина.

У шуми се одреди површина 50 x 50 м или 25 x 25 м и сва стабла обројчају. На свако стабло се поставља вештачка ниша (комад саргије или комад коре), тако што се на прсној висини вежу канапом за стабло. Прегледом огледних површина током зиме утврђује се број легала и прерачунава на 1 ха шуме. На тај начин лако се утврђује позитивно растојање броја легала, што наравно, указује на почетак градације.

У Канади и САД за праћење популационе густине губара користе се **феромонске клопке**. Сексуални мирис женке, којом она привлачи мужјаке, одавно је синтетичким путем добијен. У специјално конструисану клопку поставља се филтер-папир натопљен синтетичким феромоном, а зидови клопке премажу гусеничним лепком. На клопки се остављају мали отвори, кроз које може да уђе само мужјак. Клопка се окачи о грану у шуми и привлачи мужјаке у кругу полупречника око 500 м. На основу броја ухваћених лептира у клопки утврђује се бројност популације на терену.

Све горе наведено мора се перманентно пратити од стране стручних служби, и у случају да дође до промена које указују на почетак градације, остаје довољно времена (1–3 године) за припрему сузбијања.

Репресивне мере сузбијања губара

Репресивне мере сузбијања губара, обухватају: механичко – физичке, хемијске и биолошке мере.

1. Механичко – физичке мере се у неким случајевима веома успешно могу применити. На овај начин могу се уништавати јаја, гусенице, лутке и лептири.

Састоје се у сакупљању и уништавању, механичком или физичком силом, разних стадијума губара.

1.1. Сакупљање и спаљивање јајних легала губара у обзир долази када је у питању почетна фаза пренамножавања (проградације). Тада су јајна легла на местима која се могу дохватити (већина их је положила до 1.5 м од земље). Радник једном руком поставља посуду (конзерву) испод легла, а другом руком дрвеним ножем гули легло са коре стабла, тако да јаја упадају у конзерву. Он за собом носи врећу у који повремено убацује сакупљена јаја. Јајна легла се могу сакупљати од краја августа до почетка априла, а најбоље је то радити током зиме, када на дрвећу нема лишћа, те се легла лако уочавају.

1.2. Сакупљање гусеница врши се гњечењем младих гусеница у “огледалу”, сакупљањем са младих биљака или стресањем са млађих стабала, при чему се једноставно газе на земљи. **Овај начин долази у обзир само у расадницима, парковима и воћњацима.** За сакупљање и механичко уништавање гусеница у воћњацима могу се користити и лепљиви појасеви, као и вештачке нише. Лепљивим појасом око стабла спречава се одлазак гусеница у круну. Вештачке нише се постављају на прсној висини око стабла. Оне могу бити саргије, која се канапом везује око стабла или то могу бити правоугаони комади коре (20 x 40 цм), који се постављају на стабло, тако да ликин део налаже на кору стабла, а затим се комад коре веже канапом. Током дана се испод вештачке нише сакупљају бројне гусенице из крошњи стабала, да би ноћу одлазиле на исхрану. Прегледом вештачких ниша, гњечењем се могу уништити гусенице.

1.3. Сакупљање лутака могуће је само у расадницима и млађим културама, где се могу сакупити заједно са листовима, а поготово ако су у луткиним гнездима. Сакупљене лутке се гњече или спаљују.

1.4. Уништавање лептира (женки) је могуће вршити током дана. Оне су јако троме и налазе се у основама стабала, те се лако могу уочити и згњечити.

2. Хемијске мере сузбијања губара се могу применити против стадијума јајета и гусенице губара.

Генерално, примена отровних хемијских једињења у шумским екосистемима нема еколошког оправдања. Међутим, уношење малих количина пестицида, које не могу да изазову поремећај равнотеже у екосистему или хемијских средстава која су еколошки толерантна, има оправдања, када је у питању сузбијање опасне штеточине као што је губар.

2.1. Сузбијање губара у стадијуму јајета може се користити метод премазивања јајних легала неким средством за зимско прскање, минералним уљем и др. Такође, могу се применити и неке хемијске материје које су некада коришћене као инсектициди, а данас се користе у друге сврхе, као што су петролеум, бензин, катран или мешавина петролеума и катрана. Било којим од наведених средстава премазују се јајна легла фарбарском четком. При правилној употреби петролеума, са једним литром може се премазати и уништити око 2000 легала, односно елиминисати око 1.000.000 будућих гусеница. Ако користимо средство које нема боју, као што је петролеум, треба додати неку материју која ће га обојити, односно битно је да премазано легло буде обојено, односно маркирано, како би се контролисао квалитет рада ангажованих на сузбијању.

2.2. Сузбијање гусеница може се вршити авиотретирањем (методом микронирања) препаратима на бази дифлубензурана и то само онда када на тржишту нема одговарајућих биолошких инсектицида на бази бактерија. Сузбијање треба вршити када су гусенице у млађим ступњевима (I, II или III ступањ). Ова метода се односи на сузбијање гусеница у шумама. Треба нагласити да је авиотретирање изузетно скуп начин сузбијања губара и да је само извођење акције авиосузбијања на терену јако захтевно, односно неопходно је обезбеђење препарата за сузбијање који су изузетно скупи, затим акција се изводи када су гусенице у млађим развојним ступњевима обично почетком маја (некад и крајем априла) и у току и за време извођења авиотретирања неопходно је да поред развијене лисне масе буду и временски услови повољни (време без кише и ветра).

Сузбијање гусеница губара у воћњацима може да се врши применом разних инсектицида, техником прскања. На располагању су хемијски инсектициди: Етиол УЛВ, Номолт, Децис и други инсектициди који се могу набавити на тржишту (при коришћењу инсектицида за сузбијање губара у воћњацима обавезно се придржавати упутства за употребу).

3. Биолошке мере сузбијања могу се применити против стадијума гусенице и лептира. Гусенице се могу сузбијати биолошким инсектицидима на бази бактерије *Бациллус тхурингиенсис* вар. *курстаки*. Третирање (у шумама) треба вршити из авиона, техником микронирања. Свакако, третирање треба синхронизовати с лисном површином стабала у шуми која се третира. Наиме, средство мора да падне на лисну површину и да га гусеница поједе. Дакле, ако стабла нису довољно олистала, са третирањем треба сачекати. Биолошке инсектициде такође треба применити против млађих гусеничних ступњева (I, II или III). Биолошки инсектициди могу се користити за сузбијање губара у воћњацима и парковима.

Посебан вид биолошког метода користи се у САД и Канади. Базиран је на једном виду **биолошког репелента за гусенице губара**. Наиме, раније је поменуто да је лишће врста биљака из рода *Фрагинус* одбојно за гусенице губара и да га неће јести по цену угинућа од глади. У САД-у су издвојили хемијску материју из јасена и направили комерцијални препарат којим се прскају шуме (за сада на експерименталним површинама) у којима је губар проблем. Испрскано лишће има мирис јасеновог лишћа и гусенице престају да се хране и гину од глади.

Такође у САД и Канади, користи се тзв. метод дезоријентације губаревих мужјака. Наиме, у периоду рођења лептира, шума се прска феромоном женке. Због мириса женки, који је присутан свуда у шуми, мужјаци не успевају да открију своје женке, тако да оне остају неоплођене. Овај метод се примењује на почетку градације, када бројност још увек није достигла висок ниво.

8.2.2. Мере заштите шума од човека

Мере заштите шума од човека морају се истовремено спроводити на два главна колосека:

1. заштита од пожара,
2. заштита од противправног коришћења.

Превентивне мере заштите од пожара треба усмерити првенствено на:

1. Организовани васпитни рад са упознавањем на могућим оштећењима шума и ризиком од пожара: са омладином у школама, омладинским организацијама, са најширом јавношћу, путем локалне штампе и осталих расположивих средстава обавештавања, ангажовањем друштвених организација, са шумским радницима - сталним и сезонским.
2. Строгу примену важећих законских прописа заштите од пожара како у укупном понашању свих радника унутар Газдинства, тако и у односу на све друге субјекте.
3. Посебно забранити отворене ватре у шуми и у њеној непосредној близини.
4. У деловима шуме који су потенцијално угрожени од пожара (поред јавних путева у шуми, у излетиштима и местима задржавања већег броја људи и сл.) треба поставити табле са ознаком забране ложења ватре и опрезност услед ризика изазивања пожара.
5. У излетиштима као и у деловима шуме непосредно уз јавне путеве треба уклањати лако запаљиви материјал, одредити и уредити место за ложење ватре, а у време сушних дана увести редарску службу (дежурство-ради контроле кретања и понашања свих лица и упозоравања на ризике).
6. Треба контролисати понашање власника граничних парцела и енклава у шуми, чобана, ловаца, шумских радника и осталих лица која се крећу кроз шуму и стално указивати на опасност ложења ватре.
7. Све ове мере посебно се поштравају у време сушних периода када су ризици од пожара повећани.
8. У то време треба организовати и службу осматрања и дојаве као и приправност територијалне ватрогасне службе и свих радника задужених за организовање акције гашења пожара.
9. Треба тесно сарађивати са МУП-ом и другим службама СО ради благовременог и ефикасног организовања акције гашења пожара.
10. Треба на време обезбедити потребан алат и прибор за гашење пожара: специјалне млатилице, крампове, лопате, секире, тестере, канте и друге посуде за воду, ручне апарате за гашење пожара и др.
11. У критичним периодима (суша) овај прибор треба да буде депонован на одређеним пунктовима на терену ради бржег дејства. Препоручује се да се у време највећег ризика у близини угрожених локалитета стационира булдожер са дежурним руковођцем, јер се показало да је ова машина врло ефикасна при крчењу и успостављању одбрамбених линија.
12. Треба унапред разрадити организацију гашења пожара, одредити задужење и обучити људство (опремљену мобилну групу) за хитне интервенције.
13. У критичним данима (суша) организовано је стално дежурство.
14. Треба размотрити потребу и утврдити локације за изградњу осматрачнице, а у критичном времену организовати стално дежурство на овима у циљу раног откривања и алармирања пожара.
15. За заштиту шума од пожара, како превентивно, тако и на гашењу, укључујући и набавку опреме, треба обезбедити средства у годишњим производно – финансијским плановима (биолошка амортизација шума и др.).
16. Газдинство има свој план заштите од пожара који се усклађује са планом заштите од пожара на нивоу општина, у којима је све претходно поменуто детаљно предвиђено.

Што се тиче заштите шума од противправног присвајања и коришћења, дају се ниже наведене препоруке:

Комплексну заштиту шума од човека у будућности треба базирати првенствено на:

- чвршћом сарадњом са МУП-ом општине у седишту шумских управа, а по потреби и у суседним општинама у откривању починиоца прекршаја – кривичних дела,
- ефикасним санкцијама почињених кривичних дела при чему треба стално ургирати на ажурност органа надлежних за кривично и прекршајно гоњење починилаца,
- ефикасној подршци друштвено – политичких органа и организација на заштити овог дела државне својине,
- сталном усавршавању опремљености службе заштите и чувања шума са одговарајућим превозним средствима, радио везом и другом функционалном опремом за ефикасно деловање,
- стимулативном награђивању службе, односно чувара као и казненом санкционисању пропуста у раду истих,
- у циљу смањења самовласних заузећа и бесправних коришћења одржавати и обнављати граничне ознаке и ознаке унутрашње поделе шума.

Површине угрожених шумских (чуварских) реона треба смањити на највише до 1000 ха, у зависности од степена угрожености од противправног присвајања и коришћења шума и шумских производа

8.3. Смернице за коришћење шума

Технологија рада на сечи, извлачењу и транспорту дрвних сортимената.

Технолошки процес у коришћењу шума обухвата три фазе:

сечу и израду дрвних сортимената,

извлачење – изношење дрвних сортимената из шуме до стоваришта (камионског пута),

транспорт дрвних сортимената до купца.

Прва фаза – сеча и израда дрвних сортимената

Ова фаза рада садржи следеће захвате:

- одређивање смера пада стабла
- припреме околине око стабла
- подсецање стабла
- дефинитивно пререзивање стабла
- обарање стабла
- одсецање “браде” и кегловање
- кресање грана
- пререзивање, раскрајање обловине (код сортиментне методе), а код дебловне дефинитивна израда сортимената врши се на камионском путу
- обрада, цепање и слагање просторног дрвета
- успостављање шумског реда (код лишћара гране и овршке раскресати да подмладак буде слободан а код четинара окорати обловину, огулити пањеве, гране сложити у мање гомиле).

Прва фаза рада изводи се моторном тестером за сечу, а од алата за цепање огревног дрвета секире, маљ, клин. Рад на сечи и изради изводи се по напред дефинисаним радним пољима, односно секачким линијама. У извођачком пројекту дозначар који је пројекат радио дефинише: радна поља, секачке линије, смер извлачења, сабирна стоваришта, главна стоваришта, смер транспорта дрвних сортимената.

Сви захвати у првој фази су детаљно описани у технологији рада на сечи и изради дрвних сортимената у елаборату о уређењу и извођењу радова на коришћењу шума, а овде ћемо нагласити најбитније у том процесу:

Смер обарања стабала треба бити тамо где ће се подмладак најмање оштетити. Обарање вршити у страну или узбрдо да би се оборени сортименти најмање оштетили.

Секачке линије морају бити удаљене једна од друге најмање за две висине највишег стабла у сечи. Сечу на стрмим теренима вршити од подножја ка врху, при чему није дозвољен рад једне секачке групе изнад друге. Сечу не изводити у случају: густе магле, мрака, јаког ветра, јаког мрза и др. околностима када је угрожена безбедност радника у сечишту.

Секачи морају бити обучени за рад (квалификовани секачи) са комплетном ХТЗ опремом предвиђеном Законом о заштити на раду РС.

Да би се посечена запремина најрационалније искористила раскрајање стабала морају вршити оспособљени стручни кадрови који поред стручности имају и искуства и добро познавање стандарда као и тржишних прилика. Како се у већини земаља у Европи примењује Европски стандард за дрво треба едуковати кадрове у том правцу и бити спреман за примену истог када за то буду стечени услови примене.

Што се тиче израде дрвних сортимената напред је напоменуто да се може радити сортиментном и дебловном методом.

Сортиментна метода подразумева комплетну прераду дрвних сортимената у шуми код пања а дебловна коначну израду сортимената на камионском путу – стоваришту.

Недостаци сортиментне методе су мало искоришћење транспортних средстава у привлачењу, а с обзиром да је друга фаза у овом технолошком ланцу – фаза привлачења најскупља то је аутоматски предност дебловне методе где се дебловина прерађује на стоваришту – камионском путу.

Практично, ове две методе врло често треба ускладити или комбиновати.

На пример: у чистој сечи примењивати дебловну методу (све прерађивати на стоваришту) у сечи обнављања где има подмлатка радити сорт. методу, у проредима комбиновати дебловну и сортиментну (окресано дебло дужине 8 – 10 м извлачити и раскрајати на стоваришту а огревно дрво метрити у шуми и извлачити га или износити самарицом, или ако калкулација покаже да је већа добит продати га кроз малопродају у шуми).

Друга фаза технолошког процеса

Друга фаза технолошког процеса је фаза извлачења – изношења дрвних сортимената из шуме до камионског пута – стоваришта а то је уствари прва фаза транспорта.

Извлачење дебловине из шуме врши се углавном механизовано шумским зглобним тракторима ЛКТ или пољопривредним тракторима адаптираним за рад на извлачењу.

Ови трактори су опремљени витлом и атестирани за рад на извлачењу дрвних сортимената. Огревно дрво из шуме се такође извлачи у продужном стању и прерађује на стоваришту. Метарско дрво са фигуре из шуме износи се самарицом. Циљ је да се убудуће овај начин рада сведе на минимум из разлога недостатка ове радне снаге на тржишту а и скупљи је од механизованог изношења дрвета.

Учинак у другој фази у великој мери зависи од: дужине транспортне дистанце, од брзине кретања, од брзине формирања туре, од просечне запремине комада.

Овде је врло битан фактор повезаности прве и друге фазе рада, односно сарадње радника на сечи и привлачењу дрвних сортимената. Стабла треба оборити у правцу извлачења а у супротном смеру. У том случају нема окретања стабла а штета на подмлатку и другим стаблима се избегава, манипулација формирања туре је најкраћа. Овај начин обарања се прописује као обавезан поред осталог и из шумско – узгојних разлога.

Дужина дебловине практично не би требало да прелази 8 – 10 м баш из разлога очувања подмлатка и неоштећења осталих стабала изузев чисте сече. Да би друга фаза рада која је најскупља била ефикаснија поред напред наведеног врло је битно да влаке буду добро пројектоване и урађене како по уздужном тако и попречном просеку. Нагиб не би смео бити већи од 25 % а попречни нагиб према обали 5 – 10 %. Влаке такође морају бити чисте од грана и др. материјала који омета рад.

Радници који раде у другој фази морају бити опремљени ХТЗ опремом прописаном законом РС. Радници морају поштовати правила рада на извлачењу трупаца а основна су следећа:

Пре почетка рада тракториста мора упознати влаке – правце кретања – места окретања.

За кретање трактора по нагибу већим од 25 % трактори морају бити опремљени ланцима.

Трактори морају бити атестирани као и кабина и сигурносни рам.

Не сме се стављати у погон витло док радник који качи обловину не да јасан знак руком за покретање витла.

У зони сајле на обловини ни у тренутку не сме се ништа радити када је витло у погону.

Када трактор вуче обловину низ влаку помоћник мора бити најмање 30 м иза товара (никад: паралелно са товаром, испред трактора, на трактору, на обловини).

Трећа фаза технолошког процеса

Трећа фаза технолошког процеса је транспорт дрвних сортимената спремних за утовар са камионског пута – стоваришта до главног стоваришта, крајњег купца, железничке станице, брода итд.

Утовар обловине врши се механизовано дизалицама.

Утовар преосталог дрвета врши се механизовано дизалицом или ручно. Овај други начин треба сводити на најмању меру јер је нехуман и скупљи. За ову фазу као и за претходне две у извођачком пројекту мора бити дефинисано стовариште, како локацијски, тако и просторно. На стоваришту мора бити одвојен простор за слагање просторног дрвета и простор за лагеровање обловине.

Морају бити предвиђене и урађене окретнице за камионе као и мимоилазнице на путу.

Радници на утовару обловине и огревног дрвета, како механизовано, тако и ручно морају бити опремљени ХТЗ опремом РС.

Као и код прве две фазе и у овој се морају поштовати правила рада између осталих обавезно:

Камион за време утовара мора бити стабилизван од покретања и превртања.

За време рада дизалице радници морају бити изван опасне зоне (најмање за две дужине руке дизалице).

Не сме се радити дизалицом ако се у маневарском простору налазе високи електрични водови.

Не сме се остављати терет да виси у хватаљкама било ког прекида рада дизалице.

На стоваришту мора бити обезбеђена прва помоћ као и радио веза са централом управе.

Организација рада у I, II, III фази

Првом фазом рада руководи пословођа производне сече. Он спроводи извођачки пројекат почев од изградње влака до сече, пријема учинка и задужења запремине у материјалну књигу (улаз у шуму) по количини, врсти, класи.

Другом фазом рада руководи пословођа стоваришта који прима сортименте из шуме на прив. стоваришту камионском путу. Задужује стовариште (улаз на стовариште – односно излаз из шуме) и раздужује – отпрема робу (излаз са стоваришта). Документи за задужење шуме (улаз у шуму) су радне листе сталних радника или рачун услуга; за раздужење шуме и задужење стоваришта (излаз из шуме – излаз на стовариште) радне листе тракториста сталних радника или рачун за извршење услуга.

За раздужење стоваришта (излаз са стоваришта) отпремнице или рачун купцу.

На крају овог поглавља као основна начела коришћења шума подвлаче се:

- Сви радови на сечи, извлачењу, рада на стоваришту морају се планирати и изводити тако да се оштећења на подмлатку, осталим стаблима као и на земљишту сведу на најмању могућу меру. Стога се при изради извођачког пројекта и при извођењу радова уз сва рационална техно – економска решења мора провлачити начело максималне заштите шуме и земљишта од оштећења.

Машинама се морају широм отворити врата за улазак у шуму али им се не смеју дати безграничне концесије у погледу кретања по њој. Посебан значај овде има: правилно обарање, правилно извлачење уз поштовање транспортне границе којом се одређује правац кретања машина кроз шуму, као и дисциплина у спровођењу правилника о увођењу и одржавању шумског реда.

8.4 Смернице за изградњу и одржавање шумских саобраћајница

Шумске саобраћајнице се деле у две категорије: шумске путеве и шумске влаке.

Основну мрежу шумских саобраћајница чине шумски путеви, који су претежно намењени за саобраћај камиона, са прикључним возилима, који могу бити:

1. Шумски путеви са коловозом (тврди шумски путеви)
2. Шумски путеви без коловоза (меки шумски путеви)

Тврди шумски путеви су ширине планума 5 метара, ширине коловоза 3 метра, са пропустима и одводним каналима и урађеним горњим стројем од туцаника. Горњи строј од туцаника треба да буде следеће дебљине у збијеном стању:

- III-IV категорија терена 30 цм;
- V категорија терена 20 цм;
- VI категорија терена 10цм.

Меки шумски путеви су ширине планума 5 метара, ширине коловоза 3 метра, са пропустима и одводним каналима и без горњег строја од туцаника.

Тврди камионски путеви се могу користити преко целе године, док се меки камионски путеви могу користити само сезонски односно у летњој половини године.

Допунску мрежу шумских саобраћајница чине шумске влаке које су намењене за саобраћај трактора са прикључним возилима или без прикључних возила.

Шумски пут је основно средство Јавног предузећа „Србијашуме“. Трошкови планирања, изградње и инвестиционог одржавања шумских путева сврставају се у инвестиције.

Корисник плаћа накнаду за коришћење шумских саобраћајница Јавног предузећа „Србијашуме“ док локално становништво не плаћа накнаду за коришћење саобраћајница за сопствене потребе.

Планирање и изградња шумских саобраћајница врши се ускладу са планским документима за газдовање шумама ЈП „Србијашуме“. Планирање и изградња влака врши се ускладу са годишњим програмима и плановима газдовања шумама.

ЈП Србијашуме може градити шумске саобраћајнице на непокретностима других власника уз њихову писмену сагласност или уз закључење уговора о вишегодишњем коришћењу непокретности за потребе изградње шумских саобраћајница. ЈП „Србијашуме“ може вршити заједнички изградњу шумских саобраћајница са другим корисницима или власницима непокретности уз закључивање одговарајућег уговора.

Шумски пут се идентификује по топониму на почетку и завршетку шумског пута, његовој дужини, као и положајем крајњих тачака трасе шумског пута у Гаус-Кригеровом систему.

Брзина кретања теретног возила на шумским саобраћајницама је ограничена на 30км/х. Максимално осовинско оптерећење теретног возила при коришћењу шумских путева Јавног предузећа „Србијашуме“ је 8 тона по осовини.

На играђеним шумским путевима забрањена је:

- Вуча дрвних сортимената и других предмета по коловозу
- Лагероване дрвних сортимената на банкинама и каналима
- Кретање по коловозу и банкинама возила са гусеницама и полугусеницама.
- Кретање, претовар и утовар возила на банкинама
- Привремено или трајно заузимање пута и извођење радова који нису у вези са његовим одржавањем и реконструкцијом
- Просипање, остављање или бацање отпадног и другог материјала
- Испуштање отпадних и других вода или спречавање њихових отицања
- Наношење блата са прилазног пута на шумски пут
- Укључивање и искључивање возила на или са шумског пута ван места одређеног за вршење наведених радњи
- Вршење других радњи којима се може оштетити шумски пут, ометати саобраћај и обављање послова у области шумарства.

8.5. Упутство за израду годишњег извођачког пројекта газдовања шумама

Спровођење посебне основе газдовања врши се у току године на бази извођачког пројекта газдовања шумама. Израђује се према Правилнику о садржини основа и програма газдовања шумама, годишњег извођачког плана и привременог годишњег плана газдовања приватним шумама (чл. 55 - 67, Сл. гл. РС бр. 122 од 12.12.2003. год.).

Основна јединица за коју се израђује извођачки пројекат је одељење. Изузетно то може бити и одсек (када није могуће истовремено извођење радова у свим одсецима истог одељења), као и за два или више одељења у којима су планиране исте узгојне мере.

Поред дефинисања сврхе извођачког пројекта газдовања шумама Правилник даје поступак и редослед радњи у изради истог, прецизирајући његов садржај (текстуални, табеларни и картографски део). Извођачким планом газдовања шумама утврђује се, и по одељењима (одсецима) квантификује врста, обим и начин извођења радова, избор врста дрвећа и средстава рада, потребе у садницама и др. материјалу, у радној снази, механизованој опреми, финансијским средствима као и осталим елементима неопходним за организацију рада.

Извођачки пројекти се израђују на основу претходног проучавања одредби Основе газдовања шумама и непосредног и детаљног теренског увида, анализе услова станишта, састојинских, саобраћајних и опште привредних прилика и кратке оцене досадашњег газдовања.

Ради ублажавања штета у састојинама, а нарочито на подмлатку које могу настати при сечи, изради и привлачењу шумских сортимената, одељење (одсек) се дели на гравитациона радна поља која се обележавају транспортним границама. Под гравитационим радним пољем, подразумева се површина одељења која има заједнички правац привлачења шумских сортимената, условљен конфигурацијом терена или стањем састојина и планираним узгојним мерама. Под транспортном границом подразумева се линија условљена рељефом терена (гребени, косе) и стањем састојина, са које се разилазе правци транспорта шумских сортимената. Извозни путеви не смеју ићи кроз квалитетне делове састојина који остају за дужи период као носиоци вредности прираста. Скица одељења, као саставни део извођачког програма, ради се у размери 1:10.000 са вертикалном представом терена. На њу се наносе: постојеће и пројектоване саобраћајнице, гравитациона радна поља, транспортне границе, правци привлачења шумских сортимената и њихова повезаност постојећим саобраћајницама. Сем ових елемената на скицу се “кроки” наносе узгојне јединице које су претходно идентификоване на терену. На пример: делови састојине за негу проредом, за природно подмлађивање, за вештачко пошумљавање садњом (комплетирање). У узгојним јединицама које су дефинисане као примарна подмладна језгра у којима се процес природног подмлађивања подржава, неопходно је да се у текстуалном делу програма образложи који ће се сек обнове применити (припремни, оплодни, завршни). Извођачки програм треба да садржи и припрему тла на неподмлађеним прогалама да би семе допрло до земљишта и клијало након презимљавања. Припрему тла треба вршити у годинама обилног уroda семена, најбоље одмах по опадању истог, а она обухвата одстрањивање корова и жбуња, разбијање листинца и риљење земљишта. Радње које ће се одабрати при припреми тла за природну обнову треба уградити у извођачки програм.

Дозначна књига је саставни део извођачког плана. Извођачки планови се раде на обрасцима бр. 19 – 26. Извођачки планови се трајно чувају.

8.6. Упутство за вођење евиденције газдовања шумама

Под евиденцијом газдовања шумама подразумева се прикупљање и тачно уписивање података о свим извршеним радовима и променама стања шума. Евиденцију извршених радова воде корисници шума. У приватним шумама евиденцију извршених радова врше предузећа која у њима обављају управне и стручно техничке послове.

Значај евиденције за газдовање шумама је велики. Основе за газдовање шумама израђују се за дужи период па би без систематске евиденције и уписивања свих промена брзо изгубиле вредност. Евиденција показује да ли је план извршен, премашен или подбачен, да ли су радови успели или не, даје нам могућност да благовремено отклонимо сметње које се појављују у раду и пружа нам искуство за даље планирање.

1. Евидентирање радова извршених у току године врши се за сваку газдинску јединицу по одсецима.
2. Евидентирање извршених радова на гајењу и коришћењу шума врши се на обрасцу бр. 5–9.
3. Извршени радови на гајењу евидентирају се на обрасцу бр. 5. Радови на гајењу шума који имају карактер инвестиционих улагања и инфраструктурних радова евидентирају се на основу документације о извршеном пријему тих радова (*колаудација*).
4. Извршени радови на коришћењу шума евидентирају се на обрасцима број 6 – 9. Количина посеченог дрвета се разврстава на главни принос (редовни, случајни, ванредни) и претходни принос (редовни, случајни) уз назнаку начина сече. Бруто запремина дозначеног дрвета уноси се из дозначних књига, а нето запремина шумских сортимената из документације корисника. Дрвна запремина у дозначним књигама се обрачунава по истим таблицама по којима се обрачунава дрвна запремина састојине.
5. Извршени радови се шематски приказују и на привредним картама са знаком површине, количине и године извршења радова.
6. У програму евидентирање радова на гајењу и сечи шума врши се по катастарским парцелама.

8.6.1. Упутство за вођење шумске хронике

Поред извршених радова, евидентирају се и други подаци и појаве од значаја за газдовање шумама. Ови подаци се евидентирају одмах по настанку промена.

У шумску хронику се најчешће уносе следећи подаци:

1. *Све промене у поседовним односима, промене у површинама и промене у јавним књигама*

а) напуштање или обнова постојећих, као и састављање нових граничних, тригонометријских и осталих тачака унутрашњег раздељења,

б) измена у границама због реамбулације или других узрока,

ц) промене у површинама настале куповином, заменом или уступањем извесних делова,

д) изменом у врсти култура.

2. *Реконструкције и оправка шумских саобраћајница и других објеката*

а) путева, влака и мостова,

б) точила, жичара и шумских железница.

3. *Штетни упливи и важнији елементарни догађаји*

а) штете проузроковане човеком, животињама (заразницама) и паразитним болестима,

б) штете од ветрова уз ознаку смера из кога су дошли,

ц) касни и рани мразеви, снегови, град, иње, суша, поплаве и сл.,

д) шумски пожари итд.,

е) почетак и крај вегетационог периода, плодношеће, цветање...

4. Лов и риболов

Опште стање, напредовање или опадање броја дивљачи, нарочито ређих врста, болести, ловостај, резултати у погледу вршења лова и риболова, промене у правима лова и риболова.

5. Остали важнији догађаји и фенолошка осматрања

Осматрање почетка вегетације: листања, цветања, опрашивања и плодношећа. Сакупљања шумског семена споредних шумских производа, шумског воћа и печурака.

Пошумљавање природним и вештачким путем и свега што је у вези са шумом.

8.7. Упутство за примену тарифа

После текстуалног дела ОГШ – а за ГЈ "Видојевица", приложене су тарифе за израчунавање дрвне запремине приликом дознаке и обележавања стабала за сечу и то за следеће врсте дрвећа:

1	тарифе за букву	(Србија)	високе шуме	(9 тарифних низова)	буква, јавор, млеч, јасика, бреза, б.јасен
5	тарифе за букву	(Србија)	изданачке шуме	(19 тарифних низова)	буква, јавор, млеч, јасика, бреза, б.јасен, трешња
21	тарифе за китњак	(Србија)	високе шуме	(9 тарифних низова)	китњак
23	тарифе за китњак	(Србија)	изданачке шуме	(17 тарифних низова)	китњак
17	тарифе за цер	(Србија)		(15 тарифних низова)	цер, сладун
14	тарифе за граб	(Србија)		(17 тарифних низова)	граб, клен, црни јасен
26	тарифе за липу	(Фрушка Гора)		(15 тарифних низова)	липе
28	тарифе за багрем	(Срем)		(20 тарифних низова)	багрем
33	тарифе за белу топола	(Војводина)		(20 тарифних низова)	бела топола
34	тарифе за врбу	(Војводина)		(18 тарифних низова)	врба
35	тарифе за			(20 тарифних низова)	топола И-214

	тополу И-214				
90	тарифе за ц.бор	(Србија)		(20 тарифних низова)	црни бор
93	тарифе за б.бор	(Копаоник)	впс	(20 тарифних низова)	бели бор, боровац, ариш
85	тарифе за смрчу	(Копаоник)	впс	(20 тарифних низова)	смрча, дуглазија
30	тарифе за тополу	(Срем)		(20 тарифних низова)	топола

Поменуте тарифе су двоулазне и то са улазима тарифни низ (хоризонтални ред) и дебљински степен (вертикални ред) који је дат са размаком од 1 цм.

Подаци који се приликом дознаке (премера) прикупљају, узимају се за свако стабло, са прсним пречником ($d_{1.30}$) до на 1 цм, на основу чега се израчунава дрвна маса сваког стабла и затим су масе стабала разврстане у дебљинске степене од по 5 цм ширине, како је и приказано у табеларном делу основе.

Код *главних сеча шума* (високе разнодобне шуме), дознака стабала се врши мерењем пречника ($d_{1.30}$) до на 1 цм за свако стабло, а тарифе се примењују тако да се из табеларног дела описа станишта и састојина очита у рубрици “висински степен” за сваку врсту дрвећа посебно, а затим у тарифама за одређену врсту дрвета на основу висинског степена, односно тарифног низа и пречника стабала ($d_{1.30}$) очита се запремина за свако стабло.

Код *проредних сеча шума* (високе, изданачке и вештачке састојине), дознака стабала се врши мерењем пречника ($d_{1.30}$) који се групишу у дебљинске степене ширине до по 5 цм. На основу висинског степена узетог из табеларног дела за одговарајућу врсту дрвећа улази се у тарифе где се за исту врсту дрвећа на основу тарифног низа и интерполоване вредности средњег пречника степена очитава запремина. У случају *процене запремине*, даје се формула по методи средњег састојинског стабла по формули:

$$V = N \times V_s$$

где је: V = запремина одсека, N = бр. стабала у одсеку

V_s = запремина средњег састојинског стабла

Број стабала се процењује постављањем неколико примерних површина 10x10 м или 20x20 м.

8.8. Време сече, израде, извоза, изношења и привлачења дрвета.

Време сече, израде, извоза, изношења и привлачења дрвета одређује се у складу са чланом 5 Правилника о шумском реду:

1. “У једнодобним састојинама, где се обавља сеча обнављања (оплодни, накнадни и завршни сек), забрањена је сеча, израда и извоз дрвета за време трајања вегетације”.
2. “У једнодобним састојинама у којима се обавља сеча претходног приноса (проредна сеча), сеча се обавља у току целе године”.
3. “У једнодобним састојинама, где су предвиђени узгојни радови неге шума (сеча осветљавања и чишћења), сеча се обавља по правилу за време трајања вегетације”.
4. “У изданачким шумама, за које се смерницама газдовања и даље одређује газдовање као изданачким шумама, сеча се обавља искључиво за време мировања вегетације”.
5. „Ресурекцијска сеча обавља се током целе године“
6. “У културама и плантажама, сеча се може обављати током целе године”.

Време сече, израде, извоза, изношења и привлачења дрвета планира се и спроводи годишњим извођачким планом газдовања.

8.9. Смернице за постављање ознака

Постављање ознака у шумама које су у надлежности Јавног предузећа за газдовање шумама „Србијашуме“ Београд, врши се у складу са законским прописима.

Овим смерницама се регулише начин постављања ознака у области заштите шума и управљања заштићеним природним добрима.

У циљу заштите шума од пожара, Шумска газдинства могу, сагласно Закону о заштити од пожара постављати **ЗНАКЕ ЗАБРАНЕ** и **ЗНАКЕ УПОЗОРЕЊА**.

Знаци забране (ложење ватре и бацање опушака од цигарета) и знаци упозорења (да су шуме угрожене од шумских пожара, на опасност од појаве пожара и сл.) постављају се на локалитетима који су видљиви за посетиоце шума (потенцијалне изазиваче шумских пожара).

Знаци забране и упозорења могу се израдити од дрвета као посебни знаци или у виду информативних табли са садржајима забране или упозорења који су израђени у виду постера и постављени на таблу односно пано.

Обележавање заштићених природних добара – постављање ознака дефинисано је Законом о заштити животне средине.

Изглед и садржај ознаке (табле) дефинисан је Правилником о начину обележавања заштићених природних добара.

Постављање ознака заштићених природних добара врши се у складу са прописаним режимима заштите и условима заштите природе и животне средине које прописује Завод за заштиту природе Србије.

Шумска газдинства, као непосредни стараоци заштићених природних добара приликом постављања ознака поступају у складу са актима о заштити и актима о начину обележавања заштићених природних добара.

Уређење заштићених природних добара подразумева постављање: информативних табли различитих садржаја (о заштићеном природном добру, природним и културним вредностима, ретким и заштићеним врстама, мерама забране и коришћења заштићеног природног добра, пешачким, бицикличким, планинарским и стазама здравља, местима за одмор, паркинг и др.); путоказа (за посебно вредне локалитете у заштићеним природним добрима) и мобилијара (клубе, столови, настрешнице, љуљашке за децу, канте за отпад, ложишта за роштиљ и пикник и сл.).

Уређење заштитних природних добара планира се Програмима заштите и развоја заштићених природних добара (средњорочним и годишњим) у складу са прописаним режимима заштите и условима заштите природе и животне средине које издаје Завод за заштиту природе Србије.

Реализација Програма заштите и развоја заштићених природних добара врши се након добијања сагласности од стране Министарства надлежног за заштиту животне средине.

Шумска газдинства за ознаке заштићених природних добара користе усвојени знак и логотип заштићеног природног добра.

У циљу заштите животне средине и очувања шумских екосистема Шумска газдинства могу постављати и знаке забране одлагање отпада у шумама и заштићеним природним добрима, информативне табле о дозвољеним местима за паркирање аутомобила и др.

Ознаке за обележавање израђивати од дрвета и са садржајима у складу са законским прописима.

8.10. Смернице за управљање отпадом

Управљање отпадом мора се спроводити у складу са законским прописима. Неадекватно управљање отпадом представља велику опасност по здравље људи и животну средину. Овим смерницама се регулише управљање отпадом у Јавном предузећу за газдовање шумама „Србијашуме“.

За време извођења сече у шуми, извлачења и транспорта дрвних сортимената односно на радилиштима потребно је регулисати одлагање отпада путем постављања канти, корпи или врећа у које ће се одлагати отпад који ће се из шуме уклањати као комунални отпад.

За машине и транспортна средства која се користе у разним фазама процеса производње у шуми потребно је обезбедити одговарајуће посуде за прихват горива и мазива до којег може доћи при инцидентном изливању како би се спречило загађивање животне средине.

За секаче треба обезбедити врећице са песком или струготином за посипање неконтролисаног проливеног мазива и горива у циљу спречавања разливања течног отпада и загађење животне средине.

Одлагање отпадних пнеуматика решиће се путем сакупљања отпадних пнеуматика у просторијама механичких радионица и испоруком овлашћеним институцијама за рециклажу (у Србији овлашћен је ЕРОРЕЦ – ХОЛЦИМ из Параћина).

Моторно уље које је коришћено и постало отпад сакупљаће се у посебним посудама у механичким радионицама и испоручивати овлашћеним институцијама за рециклажу моторних уља.

Тонери и рачунарска опрема која је постала отпад скупљаће се и безбедно складиштити до испоруке овлашћеним институцијама за прикупљање и рециклирање или уништавање.

Амбалажа од пестицида, неутрошени пестициди и пестициди којима је прошао рок употребе односно престала важност употребне дозволе складиштиће се на безбедном месту, обезбеђеном од приступа деце до испоруке овлашћеним институцијама за уништавање опасних материја.

Присуство илегалних депонија у шумама решиће се путем појачане контроле чуварске службе, сарадње са надлежним инспекцијама.

8.11. Смернице за праћење стања (мониторинг) ретких, рањивих и угрожених врста

Очување, заштита и унапређивање природних вредности представља део стратегије и један од кључних циљева у пословној политици Јавног предузећа за газдовање шумама „Србијашуме“ Београд.

За боље разумевање обавеза праћења стања ретких, рањених и угрожених врста, даје се кратак појмовник односно дефиниције (преузете из Закона о заштити природе):

- **Природне вредности** су природни ресурси као обновљиве или необновљиве геолошке, хидролошке и биолошке вредности који се, директно или индиректно, могу користити или употребити, а имају реалну или потенцијалну економску вредност и природна добра као делови природе који заслужују посебну заштиту.
- **Рањива врста** је она врста која се суочава с високом вероватноћом да ће исчезнути у природним условима у некој средње блиској будућности.
- **Реликтна врста** је она врста која је у далекој прошлости имала широко распрострањење а чији је данашњи ареал (остатак) сведен је на просторно мале делове.
- **Ендемична врста** је врста чије је распрострањење ограничено на одређено јасно дефинисано географско подручје.
- **Заштићене врсте** су органске врсте које су заштићене законом.
- **Ишчезла врста** је она врста за коју нема сумње да је последњи примерак ишчезао.
- **Крајње угрожена врста** је врста суочена са највишом вероватноћом ишчезавања у природи у непосредној будућности, што се утврђује у складу са међународно прихваћеним критеријумима.
- **Угрожена врста** јесте она врста која се суочава са високом вероватноћом да ће ишчезнути у природним условима у блиској будућности што се утврђује у складу са општеприхваћеним међународним критеријумима.
- **Праћење стања (мониторинг)** јесте планинско, систематско и континуално праћење стања природе, односно делова биолошке, геолошке и предеоне разноврсности, као део целовитог система праћења стања елемената животне средине у простору и времену.
- **Црвена књига** је научностручна студија угрожених дивљих врста распоређених по категоријама угрожености и факторима угрожавања.
- **Црвена листа** је списак угрожених врста распоређених по категоријама угрожености.
- **Црвена књига флоре и фауне Србије** (И том – који садржи прелиминарну листу најугроженијих биљака) урађена је према критеријумима **Међународне уније за заштиту природе (ИУЦН)**. Поједине врсте биљака су истовремено стављене и на светску и европску Црвену листу чиме је указано на њихов значај.

Србија је 2001. Године потписала Конвенцију о међународном промету угрожених врста дивље фауне и флоре (ЦИТЕС конвенција донета 03.03. 1973. Године у Вашингтону; измењена и допуњена 22.06.1979. године у Бону; потврђена у Србији 09.11.2001. године).

Земље потписнице обавезале су се да буду чувари своје дивље флоре са еколошког, научног, културног, привредног, рекреативног и естетског становишта, уз констатацију да дивља фауна и флора чини незамењив део природног система земље који мора да се заштити за садашње и будуће генерације.

Такође у циљу очувања природних реткости Србије, Влада Републике Србије донела је Уредбу о заштити природних реткости (1993. године), којом су одређене дивље врсте биљака и животиња стављене под заштиту као природне вредности од изузетног значаја са циљем очувања биолошке разноврсности.

Заштита природних вредности подразумева забрану коришћења, уништавања и предузимања других активности којима би се могле угрозити дивље врсте биљака и животиња заштићене као природне реткости и њихова станишта.

У циљу заштите природних вредности урађен је Водич за препознавање врста заштићених Уредбом о заштити природних реткости и Конвенцијом о међународном промету угрожених врста дивље флоре и фауне.

Водич интерног карактера, намењен је стручњацима ЈП „Србијашуме“ (чуварима шума, шумарским инжењерима и другим запосленим у предузећу) који раде на пословима заштите, гајења и одрживог планирања коришћења шумских екосистема и извођачима радова у шумарству, са циљем препознавања, евидентирања и заштите природних реткости.

Један од основних циљева водича је да шумарски инжењери на основу њега препознају природне реткости на терену (локалитет) и евидентирају их у Извиђачком пројекту газдовања шумама (на карти одељења), односно сачине Преглед локалитета природних реткости (за ниво газдинске јединице и Шумске управе) и Карту природних реткости за сваку газдинску јединицу (која се сваке године допуњава новоидентификованим локалитетима природних реткости).

На основу евидентираних врста односно њихових локалитета, а уз помоћ стручних институција вршиће се праћење стања дивљих врста флоре и фауне и предлагати мере њиховог очувања.

8.12. Смернице за индетификацију и управљање шумама високе заштитне вредности (НСVF)

Шума високе заштитне вредности (High Conservation Value Forests – НCVF или НCV шуме) се третира као категорија шуме са посебном наменом и условима газдовања, као и посебним вредностима које поседује на одређеним локалитетима.

Шуме високе заштитне вредности су дефинисане од стране Савета за управљање шумама (Forest Stewardship Council – FSC) у циљу сертификације шума али се практична употреба овог концепта све више користи и за заштиту, планирање и управљање природним ресурсима

Активности газдовања у НCV шумама морају одржавати или побољшавати карактеристике које их дефинишу.

FSC је дефинисао следећих шест категорија високе заштитне вредности :

НCV – 1 – подручја која на глобалном, регионалном или државном нивоу садрже важне концентрације биодиверзитета,

НCV – 2 – велике шумске површине нивоа пејсажа значајне на глобалном, регионалном или државном нивоу,

НCV – 3 – подручја која садрже екосистеме који су ретки, у опасности или угрожени,

НCV – 4 – подручја која пружају основне природне користи у критичним ситуацијама

НCV – 5 – подручја неопходна за задовољење основних потреба локалних заједница,

НCV – 6 – подручја значајна за традиционални културни идентитет локалних заједница

Избор шуме за НCV шуму заснива се на присуству једне или више изложених вредности. Шумско газдинство које газдује одређеним подручјем, треба да идентификује сваку високо заштитну вредност која се налази унутар подручја и да газдује њима у циљу очувања или унапређења тих вредности уз консултовање заинтересованих страна и контролу успешности оваквог начина газдовања.

Процена којом се утврђује постојање атрибута карактеристичних за НCV шуме заснива се на следећим вредностима , односно приоритетним функцијама шума:

1) Шумски екосистеми у заштићеним природним добрима,

2) За шуме са посебном наменом, као приоритетном функцијом могу да буду одређене :

- шуме односно делови шума издвојени за производњу шумског семена,

- шуме које су погодне за излетишта и рекреацију,

- шуме које су погодне за научна истраживања и наставу,

- шуме које су од значаја за културно – историјске споменике,

- шуме које су од посебног интереса за народну одбрану,

3) За НCV шуме, као приоритетном функцијом, могу да буду одређене :

- шуме које штите земљиште од ерозије,

Врста дрвећа	Σ Бруто	Σ Отпад	Σ Нето	Сортименти								
				F	L	K	I	II	III	Остало техничко	Укупно техничко	Просторно
				m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³
Багрем	701	70	631				10	20		159	189	442
Америчи јасен	11	1	9									9
УКУПНО ЛИШЊАРИ	403606	40361	363245	1090	2724	5448	16752	25325	18797	159	70295	292951
Смрча	2008	201	1807					50	80	954	1084	723
Црни бор	13818	1382	12436				250	400	500	6312	7462	4975
Дуглазија	1282	128	1153				80	80	90	442	692	461
Боровац	836	84	753				30	40	50	332	452	301
УКУПНО ЧЕТИНАРИ	17944	1794	16150			0	360	570	720	8040	9690	6460
УКУПНО ГЈ	421550	42155	379395	1090	2724	5448	17112	25895	19517	8199	79985	299411

9.1.2 Вредност дрвета на пању

Сортименти	Врста дрвећа	Количина	Јединична цена	Свега
		m ³	din/m ³	m ³
F	Буква	1090	12,707.0	13,850,630
L	Буква	2724	8,454.0	23,028,696
K	Буква	5448	6,863.0	37,389,624
I	Буква	11986	5,470.0	65,563,420
II	Буква	17978	4,352.0	78,240,256
III	Буква	15254	3,492.0	53,266,968
Просторно	Буква	127121	2,111.0	268,352,431
I	Цер	2975	4,839.0	14,394,781
II	Цер	4462	3,004.0	13,404,192
Просторно	Цер	66932	2,111.0	141,293,452
I	Китњак	1321	12,133.0	16,027,693
II	Китњак	1849	8,550.0	15,808,950
III	Китњак	2113	5,097.0	10,769,961
Просторно	Китњак	47543	2,111.0	100,363,273
Просторно	Граб	16650	2,111.0	35,148,150
I	Сладун	230	12,133.0	2,790,590
II	Сладун	700	8,550.0	5,985,000
III	Сладун	1430	5,097.0	7,288,710
Просторно	Сладун	21237	2,111.0	44,831,307

Сортименти	Врста дрвећа	Количина	Јединична цена	Свега
		m ³	din/m ³	m ³
I	јавор	70	10,573.0	740,110
II	јавор	130	8,132.0	1,057,160
Просторно	јавор	125	2,111.0	263,875
Просторно	ОТЛ	1248	2,111.0	2,634,528
I	Млеч	30	10,573.0	317,190
II	Млеч	40	8,132.0	325,280
Просторно	Млеч	54	2,111.0	113,994
Просторно	Грабић	5767	2,111.0	12,174,137
I	Јасика	20	2,966.0	59,320
II	Јасика	30	2,430.0	72,900
Просторно	Јасика	199	1,094.0	217,706
Просторно	Црни јасен	4118	2,111.0	8,693,098
Просторно	ОМЛ	342	1,094.0	374,148
I	Ситнолисна липа	50	5,930.0	296,500
II	Ситнолисна липа	51	4,711.0	240,261
Просторно	Ситнолисна липа	102	1,094.0	111,588
I	Трешња	45	9,457.0	425,565
II	Трешња	50	7,130.0	356,500
Просторно	Трешња	378	2,111.0	797,958
I	Планински брест	15	12,133.0	181,995
II	Планински брест	15	8,550.0	128,250
Просторно	Планински брест	29	2,111.0	61,219
I	Багрем	10	10,573.0	105,730
II	Багрем	20	8,132.0	162,640
Остало техничко	Багрем	159	2,830.0	449,970
Просторно	Багрем	442	2,111.0	933,062
Просторно	Клен	633	2,111.0	1,336,263
Просторно	Брекиња	22	2,111.0	46,442
Просторно	Америчи јасен	9	2,111.0	18,999
УКУПНО ЛИШЋАРИ		363246		980,475,473
II	Смрча	50	7,872.00	393600
III	Смрча	80	6,375.00	510000
Остало техничко	Смрча	954	4,657.00	4442778
Просторно	Смрча	723	1,094.0	790962
I	Црни бор	250	9,544.00	2386000
II	Црни бор	400	7,009.00	2803600
III	Црни бор	500	5,914.00	2957000
Остало техничко	Црни бор	6312	4,657.00	29394984
Просторно	Црни бор	4975	1,094.0	5442650

Сортименти	Врста дрвећа	Количина	Јединична цена	Свега
		m ³	din/m ³	m ³
I	Дуглазија	80	9,544.00	763520
II	Дуглазија	80	7,009.00	560720
III	Дуглазија	90	5,914.00	532260
Остало техничко	Дуглазија	442	4,657.00	2058394
Просторно	Дуглазија	461	1,094.0	504334
I	Боровац	30	9,544.00	286320
II	Боровац	40	7,009.00	280360
III	Боровац	50	5,914.00	295700
Остало техничко	Боровац	332	4,657.00	1546124
Просторно	Боровац	301	1,094.0	329294
УКУПНО ЧЕТИНАРИ		16150		56278600
УКУПНО ГЈ		379396		1,036,754,073

Укупна вредност дрвета на пању је **1,036,754,073** динара.

9.1.3. Вредност младих састојина (без запремине)

Порекло састојине	Старост	Површина	Трошкови подизања		Фактор 1.0 x p ⁿ	Укупна вредност
		ха	дин/ха	укупно		
Младе вештачки подигнуте састојине	1-10	0		0		0
	11-20	0.7	131,425.00	91,997.50	1.28	117,757
УКУПНО						117,756.80

Укупна вредност шума:

Вредност шума на пању : **1,036,754,073.00** динара.

Вредност младих састојина: **117,756.80** динара.

УКУПНО: **1,036,871,830** динара.

9.2 Врсте и обим планираних радова

9.2.1. Врсте и обим планираних радова на коришћењу шума у овом уређајном периоду

Врста дрвећа	Σ Бруто	Σ Отпад	Σ Нето	Сортименти									
				F	L	K	I	II	III	Остало техничко	Укупно техничко	Просторно	
				m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	
ОМЛ	267	27	240										240
Граб	6136	614	5523										5523
Цер	11917	1192	10725				200	400				600	10125
Сладун	2719	272	2447				30	40	80			150	2297
ОТЛ	293	29	263										263
Црни јасен	1692	169	1523										1523
Грабић	2533	253	2279										2279
Китњак	3963	396	3567				50	150	100			300	3267
Јасика	165	17	149				10	20				30	119
Буква	32605	3260	29344	170	400	800	2000	2500	2933			8803	20541
Јавор	2	0	2										2
Клен	55	5	49										49
Багрем	458	46	412					10			114	124	288
Америчи јасен	11	1	9										9
Укупно лишћари	62692	6269	56423	170	400	800	2290	3120	3113	114	10007	46526	
Смрча	275	28	248					10	15	74	99	149	
Црни бор	1904	190	1713				20	50	60	555	685	1028	
Дуглазија	149	15	134				2	5	10	37	54	80	
Боровац	130	13	117				2	5	9	31	47	70	
Укупно четинари	2457	246	2211				24	70	94	696	884	1327	
Укупно ГЈ	65149	6515	58634	170	400	800	2314	3190	3207	810	10891	47853	

9.2.2. Врсте и обим планираних узгојних радова-просечно годишње

1. Комплетна припрема терена за пошумљавање 2,12 ха
2. Вештачко пошумљавање голети и обешумљених површина 2,12 ха
3. Попуњавање вештачки подигнутих култура садњом 1,06 ха
4. Попуњавање природно обновљених површина сетвом 0,61 ха

5. Сеча избојака и корова машински 2,12 ха
6. Уништавање корова хербицидима 2,12 ха
7. Окопавање и прашење у културама 3,18 ха
8. Чишћење у младим природним састојинама 0,77 ха
9. Чишћење у младим културама 0.07 ха

9.2.3 План заштите шума- укупно и просечно годишње

Превентивна заштита извршиће се на целој површини газдинске јединице. У овој газдинској јединици није планирана изградња противпожарних пруга.

9.2.4. План изградње и реконструкције путева- укупно и просечно годишње

Планирана је:

-	просечно годишње 1.91 км	изградња тврдих камионских путева у дужини од 19,1 км или
-	или просечно годишње 0.6 км	превођење меких камионских путева у тврде у дужини од 6 км
-	годишње 1,2км	одржавање путева у укупној дужини од 12 км или просечно

9.2.5 План уређивања шума-просечно годишње

Високе шуме	29,03 ха
Изданачке шуме	194,5ха
Вештачки подигнуте састојине	6,03 ха
Шикаре и шибљаци	22,48 ха
Необрасле површине	34,47 ха
<hr/>	
Укупно	286,48 ха

9.3 Формирање укупног прихода

9.3.1 Приход од продаје дрвета на камионском путу за овај уређајни период

Сортименти	Врста дрвећа	Количина	Јединична цена	Свега
		м ³	din/м ³	м ³
F	Буква	170	15,158.0	2,576,860
L	Буква	400	9,953.0	3,981,200
K	Буква	800	8,294.0	6,635,200
I	Буква	2000	6,694.0	13,388,000
II	Буква	2500	5,473.0	13,682,500
III	Буква	2933	4,534.0	13,298,222
Просторно	Буква	20541	3,967.0	81,485,742
I	Цер	200	6,005.0	1,201,000
II	Цер	400	4,002.0	1,600,800
Просторно	Цер	10125	3,967.0	40,166,708
I	Китњак	50	14,669.0	733,450
II	Китњак	150	10,561.0	1,584,150
III	Китњак	100	6,601.0	660,100
Просторно	Китњак	3267	3,967.0	12,958,642
Просторно	Граб	5523	3,967.0	21,908,432
I	Сладун	30	14,669.0	440,070
II	Сладун	40	10,561.0	422,440
III	Сладун	80	6,601.0	528,080
Просторно	Сладун	2297	3,967.0	9,114,024
Просторно	јавор	2	3,967.0	7,855
Просторно	ОТЛ	263	3,967.0	1,044,670
Просторно	Грабић	2279	3,967.0	9,041,785
I	Јасика	10	2,966.0	29,660
II	Јасика	20	2,430.0	48,600
Просторно	Јасика	119	3,967.0	472,073
Просторно	Црни јасен	1523	2,010.0	3,060,466
Просторно	ОМЛ	240	3,967.0	952,199
II	Багрем	10	8,132.0	81,320
Остало техничко	Багрем	114	4,318.0	492,252
Просторно	Багрем	288	3,967.0	1,143,888
Просторно	Клен	49	3,967.0	194,938
Просторно	Америчи јасен	9	3,967.0	35,703

Сортименти	Врста дрвећа	Количина	Јединична цена	Свега
		m ³	din/m ³	m ³
УКУПНО ЛИШЋАРИ		56533		242,935,326
II	Смрча	10	7,960.00	79600
III	Смрча	15	6,586.00	98790
Остало техничко	Смрча	74	4,774.00	353276
Просторно	Смрча	149	3,967.0	591083
I	Црни бор	20	6,826.00	136520
II	Црни бор	50	5,868.00	293400
III	Црни бор	60	4,424.00	265440
Остало техничко	Црни бор	555	3,371.00	1870905
Просторно	Црни бор	1028	3,967.0	4078076
I	Дуглазија	2	6,826.00	13652
II	Дуглазија	5	5,868.00	29340
III	Дуглазија	10	4,424.00	44240
Остало техничко	Дуглазија	37	3,371.00	124727
Просторно	Дуглазија	80	3,967.0	317360
I	Боровац	2	6,826.00	13652
II	Боровац	5	5,868.00	29340
III	Боровац	9	4,424.00	39816
Остало техничко	Боровац	31	3,371.00	104501
Просторно	Боровац	70	3,967.0	277690
УКУПНО ЧЕТИНАРИ		2212		8761408
УКУПНО ГЈ		58745		251,696,734

Укупан приход од продаје сортимената на пању износи 251,696,734 динара. Годишњи приход је 25,169,673.4 динара.

9.3.2. Приходи од осталих производа шума

Приходи од осталих производа шума.

Редни број	Вид рада	Једи.мера	дин/кг	Укупно(динара)
1	Печурке	1000	200	200.000
2	Шипурак	500	80	40.000
3	Шумске јагоде	500	500	250.000
Σ				490.000

Укупан приход од осталих производа шума износи 490.000 динара. Годишњи приход је 49.000 динара.

9.3.3. Укупни приходи

Редни број	Врста прихода	Укупно приход(дин)	Просечно годишње(дин)
1	Сортименти на камионском путу пању	251,696,734.21	25,169,673.40
2	Остали шум.производи	490000	49,000.00
Σ		252,186,734.21	25,218,673.40

Укупни приходи од продаје дрвних сортимената на пању и осталих шумских производа су 252,186,734.21 дин. Просечно годишњи приход је 25,218,673.40 динара.

9.4. Трошкови просечно годишње

9.4.1. Трошкови производње дрвних сортимената - просечно годишње

Сортименти	Количина	Јед.трошкови	Укупно	Просечно годишње
	м ³	динара/ha	динара	динара
Техничко	10007	1323	13,239,024	1,323,902
Просторно/целулозно	46526	1775	82,583,666	8,258,367
Укупно ГЈ			95,822,690	9,582,269

Трошкови производње за техничке сортименте износе 13,239,024 динара просечно годишње, трошкови производње просторног и целулозног дрвета износе 82,583,666 динара, а укупно трошкови производње износе 9,582,269 динара, просечно годишње у простој репродукцији.

9.4.2. Трошкови на гајењу шума

Врста рада	П (ха)	Јединична цена по ха	Укупно
1. Комплетна припрема терена за пошумљавање	2.12	12,300	26,076.00
2. Вештачко пошумљавање голети и обешумљених површина	2.12	251,871	533,966.52
3. Попуњавање вештачки подигнутих култура садњом	1.06	187,183	198,413.98
4. Попуњавање природно обновљених површина сетвом	0.61	134,439	82,007.79
5. Сеча избојака и корова машински	2.12	44,688	94,738.56
6. Уништавање корова хербицидима	2.12	17,610	37,333.20
7. Окопавање и прашење у културама	3.18	28,768	91,482.24
8. Чишћење у младим природним састојинама	0.77	41,692	32,102.84
9. Чишћење у младим културама	0.07	26,793	1,875.51
УКУПНО			1,097,996.64

Трошкови на гајењу шума су 10,979,966.40 динара, просечно годишње 1,097,996.64 динара

9.4.3. Трошкови на заштити шума-просечно годишње

С обзором да у газдинској јединици није планирана изградња против пожарних пруга, трошкови на заштити шума износиће у висине бруто плате чувара шума на годишњем, На ГЈ“Видојевца“ имају три чувара шума што укупно износи 1260 000 динара.

9.4.4. Трошкови изградње и одржавања шумских саобраћајница

Врста рада	Дужина км	Јединична цена по км	Укупно	Просечно годишње
Изградња тврдог камионског пута	19.1	2,237,361.00	42,733,595.10	4273359.51
Превођење меког пута у тврди	6	1,023,136.00	6,138,816.00	613881.6
Одржавање тврдог камионског пута	12	12,300.00	147,600.00	14760
УКУПНО			49,020,011.10	4,902,001.11

Трошкови на изградњи и одржавању шумских саобраћајница су 49,020,011.10 динара или просечно годишње 4,902,001.1 динара.

9.4.5. Трошкови на уређивању шума-просечно годишње

Врста радова	Р (ха)		дин/ха	УКУПНО
Припремни радови и компјутерска обрада података				
Припремни радови	286.48	х	165.6	47,441.09
Компјутерска обрада података	286.48	х	64.8	18,563.90
Текстуални део основе и карте	286.48	х	363.6	104,164.13
				170,169.12
Издајање и премер				
Високе шуме	29.03	х	1188	34487.64
Изданачке шуме	194.85	х	873	170104.05
Укупно вештачки подигнуте састојине	6.03	х	873	5264.19
Шикаре и шибљаци	22.48	х	164	3686.72
Необрасло земљиште	34.08	х	115	3919.2
				217,461.80
УКУПНО				387,630.92

Трошкови уређивања шума износе просечно годишње 387,630.92 динара.

9.4.6. Средства за репродукцију шума-просечно годишње

-15% од продајне цене дрвета(приход од продаје дрвета умањен за трошкове производње) 2,338,111.00 динара
Укупна средства за репродукцију шума износе 2,338,111.00 динара годишње.

9.4.7. Накнада за посечено дрво-просечно годишње

-3% од продајне цене дрвета (приход од продаје дрвета умањен за трошкове производње) 467,622.00 динара
Укупна накнада за посечено дрво износи 467,622.00 динара годишње.

9.4.8. Укупни трошкови - просечно годишње

Трошкови гајења шума	1,097,996.64
Трошкови производње дрвних сортимената	9,582,269.02
Трошкови заштите шума	1260 000
Трошкови изградње и одржавања шумских саобраћајница	4,902,001.11
Трошкови уређивања шума	387,630.92
Средства за репродукцију шума	2,338,111.00
Накнада за посечено дрво	467,622.00
Укупно	18,775,630.69

Укупни трошкови просечно годишње износе 18,775,630.69 динара.

9.5 Билансирање потребних и расположивих средстава- просечно годишње

Укупан приход	25,169,673.42
Укупан расход	18,775,630.69
Разлика	6,394,042.74

Реализацијом предвиђеног обима послова остварује се годишњи позитиван резултат у износу од 6,394,042.74 динара. За предвиђена инвестициона улагања (пре свега за радове на гајењу и изградњу шумских саобраћајница) могуће је обезбедити део новчаних средстава из других извора. Ту се првенствено мисли на новац који Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде даје за финансирање радова на гајењу и заштити шума. Обавеза Шумског газдинства је да конкурише код надлежног Министарства за средства.

Реализација предвиђених циљева и обезбеђење планираних средстава зависиће првенствено од извршења обима сеча и предвиђене производње, као и доследне примене смерница и планова газдовања

10. Начин израде основе

Прикупљање теренских података извршено је лета 2016 године. Радње на прикупљању података организовао је и водио шеф одсека за израду основа и планова газдовања ШГ “Топлица” Куршумлија, Срђан Годоровић, мастер.инж.шум.

Обележавање граница извршила је екипа шумарских техничара и шумара ШГ “Топлица” Куршумлија.

Издвајање картирање и опис састојина урадила је стручна екипа ШГ “Топлица” Куршумлија у сасатву:

1. мастер.инж.шум.Срђан Тодоровић (1,4,10,12,16,28,21,25,26,30,31,35,36,39,40,44,48,50,60,63,66,69 и 72 одељења)
2. дипл.инж.шум.Александар Н.Илић (3,5,8,9,13,17,22,23,27,33,34,38,41,42,46,49,51,52,54,62,65,67,68,70 и 75 одељења)
3. дипл.инж.шум.Вељовић Иван (2,6,7,11,14,15,18,19,20,24,28,32,37,43,45,47,53,55,56,57,58,59,61,64,71,73 и 74 одељења)

Према је урадила екипа ШГ “Топлица” Куршумлија у следећем саставу:

1. Цветковић Иван, шум.тех. (5,11,15,18,21,25,41,47,55,60,62,67 и 73 одељења)
2. Бојовић Дејан, шум.тех. (12,20,26,28,40,43,56,61 и 66 одељења)
3. Антић Бојан, шум.тех. (4,13,23,27,33,42,52,57 и 63 одељења)
4. Милошевић Иван, шум.тех. (6,8,24,44 и 68 одељења)
5. Миленковић Милан, дипл.инж.шум. (1,3,10,14,19,32,36,38,49,54 и 69 одељења)
6. Коматина Александар, дипл.инж.шум. (2,7,9,16,22,35,39,45,48,51,58,59 и 64 одељења)
7. Гашић Јован, дипл.инж.шум. (17,34,37,46,50,53 и 74 одељења)

Издвајање састојина вршено је на класичан начин, а премер је извршен методом делимичног и тоталног премера. Делимични премер је вршен постављањем кругова са константним полупречником.

Текстуални део је написао и обрадио, Срђан Тодоровић мастер.инж.шум.

Израду карата је урадио Срђан Тодоровић, мастер.инж.шум.

Уз Основу газдовања шумама за ГЈ "Видојевица" прилажу се и одговарајуће карте, и то:

1	Основна карта	Р= 1:	10 000
2	Карта намене површина	Р= 1:	25 000
3	Карта газдинских класа	Р= 1:	25 000
4	Састојинска карта	Р= 1:	25 000
5	Привредна карта	Р= 1:	25 000
6	Карта премера шума	Р= 1:	10 000

Карте су потписане са одговарајућим датумом израде, печатом и легендом.

11. Завршне одредбе

Основа за газдовање шумама за ГЈ „Видојевица“ има рок важности од 01.01.2018-31.12.2027 године, а ступа на снагу даном добијања сагласности од стране надлежног министарства. Основа је урађена у складу са Законом о шумама и Правилником о садржини основа и програма газдовања шумама, годишњег извођачког плана и привременог годишњег плана газдовања приватним шумама, као и осталим законским и подзаконским актима везаним за шумарство.

Пројектант:

Срђан Тодоровић, мастер.инж.шум

Директор ШГ “Топлица” Куршумлија:

Небојша Миховиловић, дипл.инж.шум.
